

Директор
(основател)
Димитър Ил. Димитров

Главен редактор
г-р **Владимир Христов**

Редакционна колегия
Димитър Табаков
Екатерина Димитрова
Емил Живков
Явор Шопов

*

Желаещите да сътрудничат на списание "АВИ-ТОХОЛ" могат да изпратят своите материали набрани на електронен носител, пригружен с разпечатка (задължително с библиографска спрашка). Редакцията е готова да публикува и други мнения по изнесените вече в книжките теми, като те трябва да са пригружен с обоснована аргументация

списание **АВИ-ТОХОЛ®**
Адрес:
София 1000
пл. "Славейков" 4а, ем. 2, см. 2/7
гл редактор: (e-mail) hristovdoc@mail.bg
директор: (e-mail) vid2007@abv.bg

*

Издава
Сдружение
"АВИТОХОЛ"

ИК "Виделина"

ВСИЧКИ ПРАВА ЗАПАЗЕНИ!!!

СЪДЪРЖАНИЕ

МИТОХОНДРИАЛ ДНК (mtДНК) - ПАН ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТ И НЯКОИ НЕГОВИ БЪЛГАРСКИ ПЕРСПЕКТИВИ	5
Димитър Ил. Димитров	
КРАЛ АЛФРЕД - КЛЮЧ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА "КАРТИНАТА-ЗАГАДКА" (PUZZLE)	11
Димитър Табаков	
ELEMENTA NOVA PRO HISTORIA MACEDONO - BULGARICA	19
Г. Сотиров	
2000 г. БЪЛГАРСКА РЕЧ	
Борислав Борисов	34
ПЪРВОБЪЛГАРИТЕ, НАРЕЧЕНИ КИМЕРИ	
Иван Митев	40
ВАСИЛ I ИМПЕРАТОР НА ВИЗАНТИЯ 867-886	
Емил Живков	50
ТРАДИЦИЯ И ДРЕВНИТЕ ВЯРВАНИЯ ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ	
Сава Костова	52

30/2009

Известие

Редакцията на списание Ави-Тохол уведомява неговите читатели, че с настоящият брой започва неговото редовно издаване на всеки четири месеца. Това става с помощта на Сдружение „Авиохол”.

Сдружението е регистрирано съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел по фирмено дело 7033/2004 с решение 1 на Софийски Градски Съд Фирмено Отделение от 30.06.2004г. Първоначалната идея на създателите на Сдружението беше то да действа като „Клуб За Възстановяване на Българските Породи Коне и Развитието на Конния Спорт”, като главно се визира създадената преди хилядолетия от древните българи в Централна Азия уникална по своите качества порода, през средновековието известна като „Туркменска”, чиято съвременен представител е породата Алкал-Теке. В следващият брой на „Ави-Тохол” ще направим един обзор на качествата и историята на тази уникална порода.

Като част от дейността на Сдружение „Авиохол” беше предвидена и издателска дейност, която започна с публикуването през 2005 и 2006 г. на двата сборника „Ави-тохол” съдържащи най-добрите публикации на сп. „Авиохол” за периода 1995-2004 г., а от 2008 г. започна и издаването на новите броеве на списанието. Поради спекулации от различен характер с името на списанието информираме читателите, че сдружението има с рег. № 51584 на Патентното ведомство на Р. България изключителната лицензия за използването на марката „АВИОХОЛ“ за „периодични списания на историческа тема и сборници“. Приканваме симпатизантите на списанието да го подпомагат, доколкото могат, за да реализираме желанието на всички нас то да бъде редовно издавано.

Прилагаме и съответните банкови сметки :

Пощенска Банка
КЛУБ ЗА ВБПК-РКС
„Авиохол“ – Сдружение
BPBIBGSF
BGN BG51BPBI79251059579501
EUR BG33BPBI79251459579501

КРАЯТ НА ЕДНА КЛЕВЕТА

През всички тези 20 години на „преход“ наблюдаваме едно вътрешно противоречиво отношение на обществото към публичните личности и техните думи и дела. Безбройни твърдения относно тях се произнасят, пишат и разпространяват чрез медиите, дискутират се сред обществеността и ...отминават. Интересно е не само, че съдебните органи рядко се самосезират, но и че засегнатите публични личности никога не ги сезират за да се оневинят. Многобройни закани за даване под съд за клевета се произнасят и с времето забравят. Резултатът е утвърдената вече в България цинична представа за тези личности – „всички са мръсници“.

Преди няколко години, по това време народен представител в 39то НС, аз също бях оклеветен. От познатия на читателите на Ави-Тохол, Дориян Александров. И до ден днешен не съм наясно с причините за това негово действие, което ми нанесе огромни морални щети, но веднага след прочитането им заявих, че ще го дам под съд. За това заведох съдебно дело за клевета с което съм, ако не единственият политик направил това, поне съм в един много малък списък от такива политици. Дориян Александров беше признат за виновен и осъден да ми плати обезщетение в размер на 6000 лв. и разносите по проточилото се 3 години дело, за което на 09.06.2008 му беше издаден изпълнителен лист.

Тъй-като никога не ме е интересувала материалната страна на това дело и с неговото приключване постигнах единствената си цел по него – изчистване на доброто ми име и достойнство приех да оттегля изпълнителния лист срещу извинение от страна на г-н Александров. Тук го публикувам така като е формулирано от самия него в член 3.1. на споразумението ни от 23.01.2009, което сме подписали и двамата (прилагам подписите):

3.1 ДЛЪЖНИКЪТ се извинява на ВЗИСКАТЕЛЯ със следния текст:

„Долуподписаният Дориян Александров, с настоящото си изявление, което подлежи на публично разгласяване, чрез средство за ма-сова информация/печатно произведение/се извинявам на г-н Димитър Димитров за след-ните факти:

1. На девета страница в броя от 17 ноември 2004г. на столичния вестник „Новинар“,

като съм бил интервюиран от г-жа Фани Чоджумова, съм засегнал и обидил г-н Димитър Илиев Димитров, в качеството му на длъжностно лице, народен представител, което е счетено от съда за обида и клевета.

2. Тъй-като г-н Димитров счита, че тези твърдения са неверни, което е потвърдено и от съда, поднасям своите извинения на същия за това, че съм накърнил репутацията и доброто му име, чест и достойнство и съм му причинил морални щети. В тази връзка и по този повод поднасям своите искрени извинения на г-н Димитров и семейството му. Съжалявам, че неправилно съм се изразил. Съжалявам за постъпката и моля да бъда извинен.“

3.2.СТРАНИТЕ считат за подходящ начин на оповестяване на горното извинение, същият текст да се предаде лично на ръка на г-н Димитър Димитров, чрез неговия адвокат, който от своя страна да прецени в кой вестник или списание да го публикува. Страните считат за подходящо, публикуването на текста на извинението на страниците на списание „Авитохол“ .

3.3. ДЛЪЖНИКЪТ се задължава да заплати по сметка на съдия-изпълнител сумата от 839.28/осемстотин тридесет и девет лева и двадесет и осем стотинки/ по сметка на съдия изпълнител: ЦКБ клон Възраждане, № BG81CECB97905066752500, код ,CECBBGSFq представляваща разноски по изпълнителното дело, както и да заплати сумата от 600/шестотин лева/, разноски направени от взискателя за адвокат по изпълнителното дело.

3.4. ДЛЪЖНИКА И ВЗИСКАТЕЛЯ в знак на добра воля на ВЗИСКАТЕЛЯ се договарят, че след погасяване на посочените разноски в т.3.3 от споразумението и представяне на съответните писменни доказателства по изпълнителното дело /вносна бележка,разписка/, настоящето споразумение следва да се счита, като молба към Съдия изпълнител Мирослав Колев, за прекратяване на изпълнителното производство, поради отказ на ВЗИСКАТЕЛЯ на основание чл.433, ал.1,т.2 от ГПК, от вземането изпълнителното производство ще се прекрати с постановление на съдия – изпълнителя.

ВЗИСКАТЕЛЯ И ДЛЪЖНИКА декларират, че с това споразумение са уредили всички въпроси по изпълнителното дело и нямат

каквото и да било претенции един към друг занапред, и изпълнителното дело се прекратява.

3.5. След изпълнението на условията в т.3.3, ВЗИСКАТЕЛЯ поема задължение да подаде отделна молба до съдия изпълнител за прекратяване на изпълнителното производство.

3.6. След прекратяване на изпълнителното производство ДЛЪЖНИКЪТ поема задължението, никога занапред да не накърнява доброто име, достойнство и чест на ВЗИСКАТЕЛЯ или на негови близки, по какъвто и да било начин, словесно или пис-

менно, със действия или бездействия /включително не само във вестници, електронни медии, форуми и интернет пространство/.

4. Настоящето споразумение се сключва за срок от един месец, считано от датата на подписването му. Ако ДЛЪЖНИКЪТ не изпълни задълженията си, както са поети в този срок, споразумението прекратява действието си и ВЗИСКАТЕЛЯТ е свободен да се удовлетвори по принудителен ред, като продължи изпълнителните действия.

Настоящето споразумение влиза в сила към датата на подписването и се състави в два еднообразни екземпляра, по един за всяка страна.

ВЗИСКАТЕЛ /п/.....

Д. Димитров

ДЛЪЖНИК/п/.....

Дориян Александров

С това една лъжа намери своя край, а какъв е бил нейният смисъл и цел ще остане тайна на нейния творец (творци).

3.4. ДЛЪЖНИКА И ВЗИСКАТЕЛЯ в знак на добра воля на ВЗИСКАТЕЛЯ се договарят, че след погасяване на посочените разноски в т.3.3 от споразумението и представяне на съответните писменни доказателства по изпълнителното дело / вносна бележка, разписка /, настоящото споразумение следва да се счита, като молба към Съдия изпълнител Мирослав Колев, за прекратяване на изпълнителното производство, поради отказ на ВЗИСКАТЕЛЯ на основание чл.433 ал.1 т.2 ГПК, от вземането и изпълнителното производство ще се прекрати с постановление на съдия – изпълнителя.

ВЗИСКАТЕЛЯ и ДЛЪЖНИКА декларират, че с това споразумение са уредили всички въпроси по изпълнителното дело, и нямат каквото и да било претенции един към друг занапред, и изпълнителното дело се прекратява.

3.5. След изпълнението на условията в т.3.3, ВЗИСКАТЕЛЯ поема задължение да подаде отделна молба до съдия изпълнител за прекратяване на изпълнителното производство.

3.6. След прекратяване на изпълнителното производство ДЛЪЖНИКЪТ поема задължението, никога занапред да не накърнява доброто име, достойнство и чест на ВЗИСКАТЕЛЯ или на негови близки, по какъвто и да било начин, словесно или писменно, със действия или бездействия. / включително не само във вестници, електронни медии, форуми и интернет пространство/.

4. Настоящото споразумение се сключва за срок от един месец, считано от датата на подписването му. Ако ДЛЪЖНИКЪТ не изпълни задълженията си, както са поети в този срок, споразумението прекратява действието си и ВЗИСКАТЕЛЯ е свободен да се удовлетвори по принудителен ред, като продължи изпълнителните действия.

Настоящото споразумение влиза в сила към датата на подписването и се състави в два еднообразни екземпляра, по един за всяка страна.

ВЗИСКАТЕЛ:

ДЛЪЖНИК:

Dorijan Venkov
Alexandrov

МИТОХОНДРИАЛ ДНК (мтДНК) - ПАН ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТ И НЯКОИ НЕГОВИ БЪЛГАРСКИ ПЕРСПЕКТИВИ

ДИМИТЪР ИЛ. ДИМИТРОВ

Оригиналното научно изследване върху чиито резултати и данни почива настоящата статия е публикувано в списанието на The American Society of Human Genetics 67: 1251-1276, 2000. Всички таблици публикувани тук с поредни номера имат и оригиналните си номера от това изследване за лесно сравнение.

Въведение

В края на юли 1997 г в брой 2089 на списание New Scientist прочетох статията (водеща за броя) на Роджър Левайн озаглавена Ancestral echoes. В един увличащ пример за научен журнализъм авторът въвеждаше читателите на списанието в един научен спор между тогава смятаните за не съвсем близки науки – историята и молекуларната биология. Един от учени работещи в Оксфордския Институт по Молекуларна биология, воден от Брайан Сайкс поставяше под въпрос една от възприетите догми за произхода на европейското население установена преди около десет години от известния археолог от Кейбридж Колин Рънфрау. Според неговата теория праедите на днешните европейци са дошли в Европа от Близкия Изток около 10000 г пр.Хр., разпространявайки в Европа както техния индо-европейски език, така и нов, по-ефективен начин за осигуряване на поминък- земеделието. Работейки върху проблема как различни варианти на митохондриал ДНК /по наиматък – мт.ДНК/ са разпределени между различните съвременни народи на Европа и на Близкия Изток, групата на Сайкс обаче, посочваше, че резултатите показват сравнително малък брой емигранти от Близкия Изток в Европа в този период, правейки техния принос в Европейската генетична „банка“, незначителен. В защита на теорията на Рънфрау се включва водещия учен в областта на генетиката, проф. Луиджи Кавали – Сфорца, по-това време в Стандфордския Университет на Калифорния. Тогава не можех да предположа,

че започва един научен спор, който ще трае 4 години, ще мине през всевъзможни прояви както на научна упоритост и изобретателност, така и на анекдотични изяви на едно или друго научно „его“.

От години се интересувах от древна история, индо-европейския проблем и произхода на древните българи и заедно с Димитър Табаков през 1993 г. учредихме един интердисциплинарен проект за изучаване на Евразийската Цивилизация, на който гадохме името "Historeon". Познавах трудовете на Рънфрау, чиято теория посочена по-горе не споделях и макар, че не можех да приуположа как ще се развие проблема, с надежда, че Оксфордската група ще продължи изследванията си на 29 юли 1997 г. написах писмо на Брайан Сайкс с предложение за съдействие от името на нашия проект. В писмото питах, дали един му е изследвал детайлно Балканите и по-специално България и ако не, му предлагах съдействие за такова изследване, имайки предвид да се вземат пробы от вече госта голямата група български емигранти в Лондон и Великобритания. След като отговор не дойде в следващите десетина дни, имайки предвид британската акуратност в кореспонденцията, сметнах, че предложението ми е било преценено като не-достатъчно интересно.

Разбрах, че съм сгрешил, когато на 23 ноември 1997 г. получих писмо от водещия сътрудник на Сайкс, Мартин Ричардс с извинение за закъснелия отговор на писмото ми. Сайкс бил взел „сабатикал“/единогодишна почивка/, а самият Мартин прекарал лятото в Далечния

Tracing European Founder Lineages in the Near Eastern mtDNA Pool

Martin Richards,^{1,3} Vincent Macaulay,^{1,2} Eileen Hickey,¹ Emilce Vega,¹ Bryan Sykes,¹ Valentina Guida,⁶ Chiara Rengo,^{6,7} Daniele Sellitto,⁶ Fulvio Cruciani,⁶ Toomas Kivisild,⁸ Richard Villems,⁸ Mark Thomas,⁴ Serge Rychkov,⁹ Oksana Rychkov,⁹ Yuri Rychkov,^{9,*} Mukaddes Gölgé,¹⁰ Dimitar Dimitrov,⁵ Emmeline Hill,¹¹ Dan Bradley,¹¹ Valentino Romano,^{12,13} Francesco Cali,¹² Giuseppe Vona,¹⁴ Andrew Demaine,¹⁵ Surinder Papiha,¹⁶ Costas Triantaphyllidis,¹⁷ Gheorghe Stefanescu,¹⁸ Jiří Hatina,¹⁹ Michele Belledi,^{20,*} Anna Di Rienzo,²¹ Andreá Novello,²² Ariella Oppenheim,²³ Soren Nørby,²⁴ Nadia Al-Zaheri,²⁵ Silvana Santachiara-Benerecetti,²⁶ Rosaria Scorzari,⁴ Antonio Torroni,^{5,27} and Hans-Jürgen Bandelt²⁸

¹Institute of Molecular Medicine and ²Department of Statistics, University of Oxford, Oxford; ³Department of Biology and ⁴Center for Genetic Anthropology, Departments of Anthropology and Biology, University College London, and ⁵The Linnean Society of London, London; ⁶Dipartimento di Genetica e Biologia Molecolare, Università di Roma "La Sapienza", and ⁷Istituto di Medicina Legale, Università Cattolica del Sacro Cuore, Roma; ⁸Department of Evolutionary Biology, Tartu University, Tartu, Estonia; ⁹Human Genetics Laboratory, Institute of General Genetics, Moscow; ¹⁰Department of Physiology, University of Kiel, Kiel; ¹¹Department of Genetics, Trinity College, Dublin; ¹²Associazione Oasi Maria SS, Istituto di Ricovero e Cura a Carattere Scientifico per lo Studio del Ritardo Mentale e dell'Involuzione Cerebrale, Troina, Italy; ¹³Dipartimento di Biopatologia e Metodologie Biomediche, Università di Palermo; ¹⁴Dipartimento di Biologia Sperimentale, Sezione di Antropologia, Università di Cagliari, Cagliari, Italy; ¹⁵Postgraduate Medical School, University of Plymouth, Plymouth, United Kingdom; ¹⁶Department of Biochemistry and Genetics, University of Newcastle upon Tyne, Newcastle upon Tyne; ¹⁷Department of Genetics, Development and Molecular Biology, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece; ¹⁸Institutul de Cercetari Biologice, Iași, Romania; ¹⁹Charles University, Medical Faculty in Pilsen, Institute of Biology, Pilsen; ²⁰Department of Biologia Evolutiva, Sezione di Biologia Umana, Parma, Italy; ²¹Department of Human Genetics, University of Chicago, Chicago; ²²Department of Cell Biology, University of Calabria, Rende, Italy; ²³Department of Hematology, Hebrew University-Hadassah Medical School, Jerusalem; ²⁴Laboratory of Biological Anthropology, Institute of Forensic Medicine, University of Copenhagen, Denmark; ²⁵Department of Biotechnology, College of Science, University of Baghdad, Baghdad; ²⁶Dipartimento di Genetica e Microbiologia, Università di Pavia, Pavia, Italy; ²⁷Istituto di Biochimica, Università di Urbino, Urbino, Italy; and ²⁸Fachbereich Mathematik, Universität Hamburg, Hamburg

приложение 1

Изток , работейки върху проблема с произхода на полинезийците.

Да, те се интересуват много от предложението ми, тъй като „много малко изследвания на мтДНК са правени на Балканите, въпреки изключителната важност на този регион за изследването на Европейската праистория поради това, че той е централен що се отнася до разпространението на земеделието“. Той предлагаше среща за обсъждане на съвместна работа. Разбираемо, бях повече от ентузиазиран.

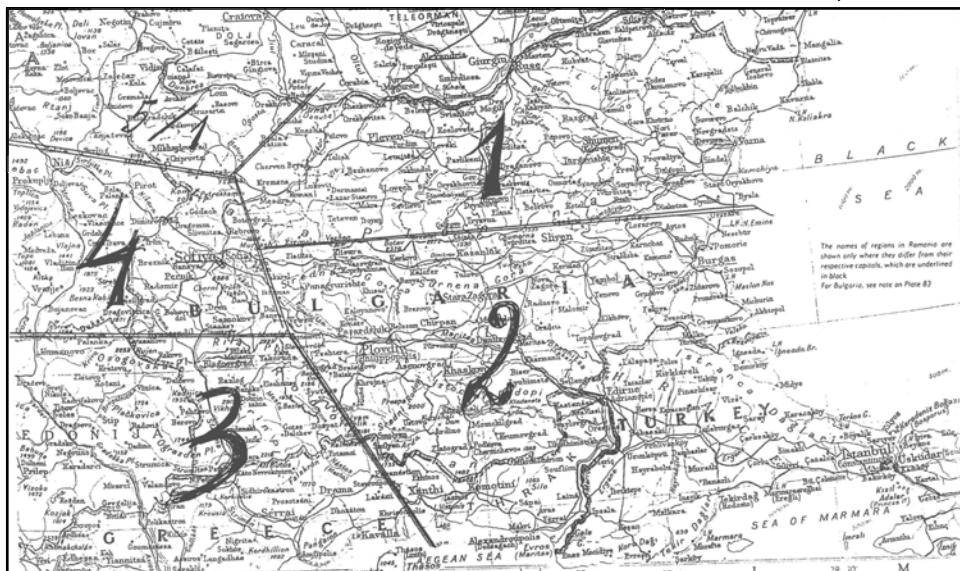
Проектът

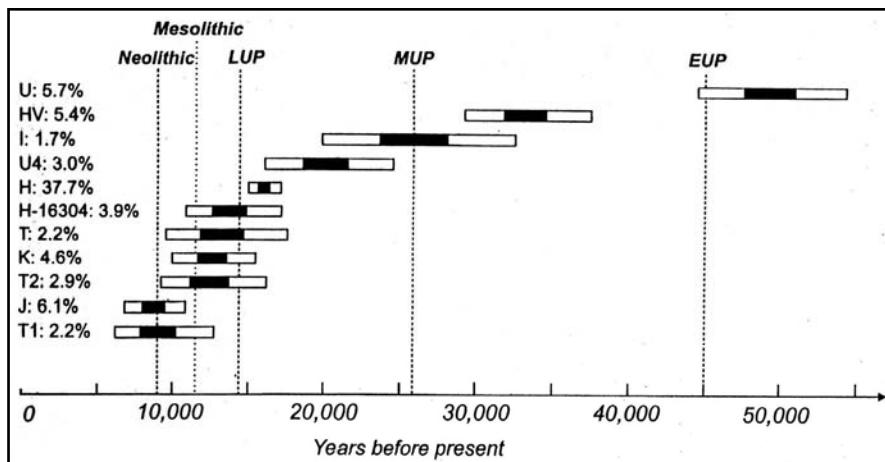
Мартин Ричардс и неговия колега от Оксфорд Винсент Макалий, заедно с германския учен Ханс-Юрген Бланделт от Хамбургския Университет бяха започнали да работят по много амбициозния проект за обединяване на водещи европейски университети и специалисти в областа на генетиката за широкомащабно пан-европейско изследване за откриване и проследяване на основополагащите за Европа генетични маркери в генетическата банка на Близкия Изток. Методът за анализ на тези основополагащи маркери от не-рекомбинираща се мтДНК беше разработен с цел установяване на дадена миграция в нова

територия. Чрез него се установяват основополагащи маркери /или редувания на мтДНК/ в потенциалното население първо-източник /на миграцията/ и датиране на родствени групи /произхождащи от тях/ в население от зона представляваща интерес за изследването. Методът вече беше прилаган, използвайки мтДНК при изследването на колонизацията на Тихоокеанските острови и заедно с Y-хромозомна ДНК за изследване на заселването на света Америка. Един от проблемите пред една в самото начало на проекта

беше количествения фактор – за възможно най-захитим резултат бяха необходими анализи на възможно най-много пробы от света зони на интерес. Нужната колаборация на колкото се може повече учени работещи в тази област, определи и участието в проекта на 37 учени от 28 научни институции /приложение 1/. Имах честта да представлявам в проекта най-старатом в света природо-научно дружество, The Linnean Society of London, където работех по това време. Това значително обединение на възможности предопредели и най-обезначеното количествено допогава изследване и от там най-презентативното и научно защитимото – 1236 генетически пробы от Близкия Изток и 2821 от Европа. Благодарение на отзивчивостта на българските емигранти в Лондон, България по брой на дадените за анализ пробы /141/ заедно от водещите места /само Норве-

приложение 2

приложение 3

гия с 215 и Германия с 175 участваха с повече/. До пролетта на 1998 г събирателния еман на проекта беше приключил и започна истинската работа по сравнителните анализи. На този еман помолих Мартин и Винсент да направят едно отклонение от нормалната процедура. При вземане на генетическа проба е важно да се знае от кой специфичен район на дадена страна идва донора поради различната история и от там демография на различни райони в дадени страни. Например една „британска“ проба може да се окаже английска, келтска или норманска в зависимост от кой район на острова е донора, „френска“ проба от Елзас, или „испанска“ от Каталуния също биха довели до некоректни резултати. Моята идея беше по-различна. Да се провери до каква степен е хетерогенно, ако е такова, населението на България. Обясних на Мартин и Винсент проблема с налаганото историческо деление на България на Мизия, Тракия и Македония, както и „самобитността“ на власите, шопите и граовците. Показах им карта (приложение 2) на която бях обозначил с цифри тези „различни“ региони – Мизия(1), Тракия(2), Македония(3), шопи и граовци (4) и власите(5/1). Обясних им и налаганата от някои водещи наши историци /Б.Димитров и гр./ теза за мегисен, смесен произход на българския народ, като резултат на смесване с повече от 100 други народности. В едно свое скорошно изследване на генетическите характеристи-

ки на някои населени места в северна Англия, Мартин и Винсент се бяха сблъскали с интересен и неочекван за тях феномен. Подвежени от ширещата се и в тяхната страна тенденция да се налага някаква предполагаема хетерогенност и смесеност на етносите, те бяха силно изненадани от крайно противоположните резултати от тяхното изследване. Не само исторически известните етноси, но и отделните населени места бяха показали изключителна хомогенност в своите генетични характеристики. Те приеха при анализа на нашите пробы да отчетат и тази перспектива. Необходимо им беше точна генетическа „карта“ на България, на която всяка отделна проба да бъде нанесена върху реална подробна географска карта точно указаваща града или селото на донора поне три поколения назад, за което се изработи специален анкетен лист. След месец бяхме готови с нанасянето на данните и окачихме картата в кабинета на Мартин в Оксфорд – можехме да започнем детайлно изследване.

Пан - Европейски резултат

Преди да се анализират резултатите касаещи България, необходимо е да се отбележат резултатите по главната тема – пан-европейският проект, макар и само схематично.

Предлагаме вие схеми с крайните резултати като датиране на отделните генетически групи, или кластери, както и тяхното процентно съотношение в различните части на Европейския континент, както те са дадени в нашата оригинална публикация

Приложение 3/схема 1 в публикацията/

Показва разполагането на основополагащите кластери, / 75% / от Европейската генетическа банка във времето. Процентът на всеки кластер от общия е индуктиран вляво на таблицата, а неговото разполагане във времето

Table 5

Percentage of Extant European mtDNA Pool, in Each Migration Event, by Region

Приложение 4

	MEAN ± ROOT-MEAN-SQUARE ERROR, FOR								
	Southeastern Europe (n = 166)	Eastern Mediterranean (n = 233)	Central Mediterranean (n = 302)	Alps (n = 218)	North-Central Europe (n = 332)	Western Mediterranean (n = 217)	Basque Country (n = 156)	Northwestern Europe (n = 456)	Northeastern Europe (n = 407)
Migration Event:									
Bronze Age/recent	8.2 ± 3.3	19.5 ± 3.7	4.6 ± 1.6	6.9 ± 2.7	8.9 ± 3.5	6.3 ± 2.5	5.4 ± 2.6	4.6 ± 1.5	7.4 ± 3.3
Neolithic	19.7 ± 6.0	10.7 ± 5.0	9.2 ± 5.1	15.1 ± 5.4	17.1 ± 5.6	12.0 ± 4.2	6.7 ± 4.7	21.7 ± 4.5	11.7 ± 4.5
LUP	44.1 ± 6.5	43.0 ± 4.9	49.1 ± 5.8	54.4 ± 5.8	52.2 ± 12.1	56.3 ± 5.0	58.8 ± 4.7	52.7 ± 4.5	52.8 ± 4.7
MUP	14.6 ± 4.9	13.2 ± 4.7	21.1 ± 4.4	14.7 ± 4.8	11.8 ± 11.7	14.4 ± 4.8	13.0 ± 3.4	12.2 ± 2.9	12.4 ± 4.0
EUP	10.9 ± 3.2	11.2 ± 3.6	12.6 ± 3.1	7.5 ± 3.0	8.6 ± 3.0	4.5 ± 3.3	13.6 ± 2.6	7.5 ± 2.6	14.1 ± 1.8
Erratics	2.6	2.4	3.3	1.4	1.5	6.5	2.6	1.3	1.6

NOTE.—Partitioning is under the five-migration model and the *f*s criterion.

е показано с бяло –черните палки. Кластерът U поради своята слаба разклоненост е по всяка вероятност занижен като процент, а U5al, макар и често срещан не е включен в таблицата, тъй като има Европейски произход и не беше необходим за целта на изследването. На неговия произход ще се спрем по натамък. Вижда се, че в интервала от време през който в Европа от Близкия Изток прониква земеделието преди 10 хиляди години, т.е. през Неолита, се вместват относително малко и редки кластери – T1, J и T2, съставляващи общо 11.2% от основополагащите кластери. Основните за Европейската генетическа банка кластери U, HV и H, които общо дават 48,8% всички произхождат от по-ранните от Неолита епохи на Ранния, Средния и Късния Палеолит.

Приложение 4 /схема 5 в публикацията/

Показани са анализите регион по регион. Изненадващото е, че докато процентите индукращи „по-съвременни“ генетични вълни за почти всички региони /Включително България/ са близки и са между 5 и 9% пробите от Източното Средиземноморие (Гърция) показват много Високи стойности-20%. Това може да е индикация на голям исторически генетичен поток между Гърция и други народи от Източното Средиземноморие. Възможно е това да е индикация и за исторически известните нахлувания и заселвания на славяни в тези региони на Византия. . Що се отнася до Неолитния компонент, континентът се разделя на няколко групи. Юго-Източния /Вкл.България/ Северо-Централния, Алпийския, Северо-Източния и Северо-Западния региони имат най-високите стойности – между 15% и 22%. България е най-близо до Северо-Западния регион. Средиземноморската зона има сравнително нисък процент – 9% -12%, Скандинавия също, а региона на Баските е с най-нисък – 7%. От друга страна следващия показател за Късния Горен Палеолит е най-висок на запад, западното Средиземноморие и приложение 5

Продукт		България	С.Осетия	Чувашия	Галиция	Англичани		Германци		Поляци	
U	Централна Азия	Турци	Българи	С.Осети	Чуваши	Галиции	Англичани	Германци	Поляци		
U	0	16,2	12,7	8,4	11,7	9,7	1	6,8	16,6		
U ₁	0	0,9	2,8	0,9	2,7	2,1	6	4,5	5,5		
U ₂	0	1,3	0,7	1,8	5,5	0	0	0,5	0		
U _{1a}	3,0	0	7,0	8,4	2,7	1,8	3,0	4	0		
M	1,5	0	0,7	?	2,7	1,0	0	0?	0		
D	17,8	2,2	1,4	3,7	2,7	1,0	0	0	0		
A	9,4	0,4	0	0	8,3	0	0	0	0		
B	6,8	0,4	0	0	0	0	0	0	0		
C	8,9	1,3	0	3,5	0	0	0	0	0		
E, F	11,5	0,4	0	0,9	0	0	0	0	0		
H	12,5	26,4	40,4	24,5	33,3	59,7	49	48,2	48,1		
Hv	4,7	5,4	2,8	6,6	0	1,0	1	0	1,8		
V	0	0,9	2,12	3,7	2,7	3,2	3	3,4	1,8		
J	5,2	13,6	9,9	13,2	8,3	8,6	18	10,8	11,1		
T	4,1	12,6	9,2	8,4	2,7	2,1	7	9,7	5,5		
K	1,0	4,9	6,3	2,8	8,3	4,3	10	7,4	5,6		
W	1,0	2,7	0,7	2,8	2,7	3,2	2	0	1,8		
Проби		191	222	141	106	36	92	100	175	54	
Грешка		7,2 %	6,7%	8,4%	9,7%	16,6%	10,4%	10%	7,6%	13,6%	
Централна Азия		Турци	Българи	С.Осети	Чуваши	Галиции	Англичани	Германци	Поляци		

Баския. Средния Горен Палеолит е с най-високи стойности в Средиземноморския регион, а Ранният Горен Плеолит в Скандинавия, Баския и североизточна Европа.

Получения за Неолита среден процент от около 18% (това е вероятно завишена стойност) показва, че свързаните със земеделието генетически промени в Европа са не само неподелящи, но и че са имали сравнително слабо влияние при формянето на днешния европеец, което беше главния отговор за целите на Пан-Европейския проект.

Тези резултати бяха подвърдени около година по-късно от независими изследвания на хромозома Y, които доказваха подобни на нашите резултати и за наследствеността по бащина линия. С това един проблем получи свое разрешение.

Българската Перспектива Генетическа хомогенност на Българската нация

Още при първоначалните анализи на пробите взети от българи стана ясно, че провокираното от мен дөлечение на българските територии, отразено в **приложение 2** не може да се защити при сравнение на съответните преби. *Някаква разлика в генетическо отношение не се открива между тях, при нито един от използванието в изследването генетически кластери.* Картината, която ще покажем и анализираме по долу (процентните за Българите в **приложение 5**) ё **аाा́и аéâà çä áñè-éè ðåáæé í è í à Áúéââðéý, aééþ-éðóáéí í çä i ðí áéðâ áçâðé è ðå áúéââðé** | O | O | aoeoa í ò Áúéââðéý ðåðéò ðéè, nâââ â Aúðöeý, ðóí úí eý è Núðâèý. Í aéââàí í ðí i í aâí è eéè aððâæ è ðéè-éí è ðâçââééí è å eéè ðâçéè-éâá í åæäó ðåáæéí è ðâéí í è è/eéè aððí è í añâæéí eâ ðöýâââ ââ è eçéâçâ í ò í aððùñâí eâ â í að-í àðâà è í aððâçí ââðâæéí à éí èæéí è í à è aéí nâ eçí i eçââð ñðâí aéè í ð eñðí ðeyðâ eéè eðââââñðâí ðí eí áí à èâðâ ðâæééý, i eçéý, i aéâ-âí i eý, oðí i è, aððâí âðð è að. ðâ äâ i i ñyð nâí i aââl aððâðñéí è/eéè åððí i aððâðñéí cí à-âí eâ.

Тюрко-монголска или Тюрко-алтайска теории за произхода на превните българи

Една друга теория за етническата принадлежност на българите, налагана десетилетия не само в науката, но и в публичното пространство и за съжаление популяризирана в чужбина от български историци не извържа проверка с

На втората таблица от същото приложение 5 са показани останалите два „източно-европейски“ кластери М и Д, които заслужават отделен коментар. Първо, кластер М макар и източен е много рядък в Централна Азия, липсва в Турция, но го има при българи, чували (най-висок), галицийци, осетинци и дори германци. Очевидно става въпрос за рядък ген, който не би могъл да бъде тюркски, ако липсва в Турция. Единствено кластер Д създава някаква форма на Връзка между Централна Азия и посочените в средната таблица народи, включително българския, в сравнение с „европейските“ при които стойностите са нулеви. Трябва да се отбележи, че кластер Д не е специфично тюркски, а по-скоро фински, тъй като е най-често срещан във Финландия и особено сред народа соами, където неговия процент е почти 50%. Прецентът му при българите е нисък, като подобен процент имат и други европейски народи, например италианци, гърци, австрийци, норвежци и пр.

Основния Европейски гено-тип

Нај-често срещания кластер както в Европа, така и в Близкия Изток е Кластер Н. За Европа неговата честота е средно 46%, за Близкия

Изток около 25% колкото е и за Северен Кавказ, като при арабите например е почти липсващ. При българите както се вижда на **приложение 5** този процент е около 40% (при добавяне на още контролни преби нараства на 44%), т.е. малко по-нисък от средния за Европа но почти двойно по Висок от стойностите за Близкия Изток и Турция и повече от тройно спрямо стойностите за Централна Азия. И в това отношение нищо „екзотично“ не ни отличава от останалите европейци.

Проблемът U

Не така униформено стоят нещата при кластер U и неговите подгрупи и особено U5al.

Забележително е, че българите имат един от най-високите в Европа стойности на този класър - 24 от 125 пробы са от него, като 7 от тях са от подгрупата U5al!

На приложение 5 В първата таблица са показани и процентните съотношения на този кластер между избраните от нас народности, като се виждат почти нулевите стойности в Централна Азия и не само високите но и равномерно представените стойности при българи, чуваши и осетинци (помци на аланите). Последните са интересни за нас тъй-като на исторически доказаното присъствие на алани именно в Испанска Галиция се дължи и наличието там на този кластер. Сармато-аланското присъствие в Полша, което е добре известно също рефлектира във високите, но ограничени стойности на кластер U там.

Í eāðāöeý” Í Ó Ååðt i à eúí Áéecéey Eçòí é è
Í áðåöí í. Óí áà í áñòí ýòðæñðâí á i í í áí áà-
æí í çà eçñéäåâáí eýða í à áðåáí èðå ñéåæ í Ó
áúéäåðñéí í ðenùñòâéà á Áéecéey Eçòí é.

Един бегъл поглед и към стойностите на кластер V, който също може да се нарече европейски по своя произход ни показва също сравнително високия процент при българите, сравнено с Централна Азия, Турция и Полша.

Индийската връзка

Във Връзка със споменатите миграционни проблеми си заслужава да се погледне и кластера **U2**, който е наречен „индийски“ тъй-като макар и от европейски произход се среща и в Индия, очевидно пренесен там от някаква миграционна вълна от запад на изток. Той е твърде рядък в Европа, като освен при българите го има също в ниски стойности в Германия, Бавария, Испания, Франция Ирландия и Румъния. На таблицата за Галиция е показано нула, но предвид наличието на стойности за Осетия, най-вероятно испанските носители са именно от Галиция. Това обаче на този етап не може да се провери без допълнителни пребиванища. Винаги трябва да се има предвид установеното заселване на голяма група алани именно в испанска Галиция след кампанията на Атила в Западна Европа. Правят впечатление високите стойности при чувашите, което може да се дължи само на българския елемент там, тъй-като стойностите за Централна Азия са нулеви. Стойностите за Турция всъщност се отнасят за пребиваващи в Кюрги и Арменци, също дrevни народи, пребивавали се от Европа на изток. Особено важно е наличието на високи стойности на този кластер във временното Ирак, някогащна Месопотамия и в Палестина, предвид нашата хипотеза за Пътя на Българите от запад на изток.

Някои изводи

Бисокуме показатели на кластер U и подгрупата U5aI, както и на кластера V в Българската генетическа картина показват, че някъде около 1% от населението е със същите генетични характеристики като бившият български цар Иван Асен II.

Вторични извори от 1:

Ако тогава се приеме ,че българите са потомци на така наречените „пра-българи”

заселвали Балканския полуостров в продължение на няколко столетия между 4 и 7 век, като тези „пра-българи“ са едни от основните предшественици на българите.

Ако се приеме, че траките имат някакъв – преобладаваш, значим или гору какъвто и да е, влог в генетическия облик на днешните българи, то те би трябвало да са били исторически и етнически родствени с трака наречените „пра-българи“, което ѝ даващо етнически идентитет и етническа идентичност.

Липсата, или много ниските стойности на Централно Азиатските класиери A, B, C, E, F, M и D в генетическата картина на съвременните българи ѝ е една от най-добрите и атрактивни характеристики.

Различия на основа на изкуствено създаното деление на България на Мизия, Тракия, Македония, както и смятаните за особени групи на шопите, граовците и власите не могат да бъдат защитени чрез фактологията на генетическата наука.

Вторични извори от 3

- Хомогенността на днешните българи не е възможна, ако продължава да се твърди от историците ни, че така наричаните (погрешно) пра-българи са били от тюркски произход. Също така това би било невъзможно, ако заселилите се през 13 век в България близо милион печенеги (Вярното им название е баджанаци), за чиито потомци се приемат днешните шопи и граовци, са били от тюркски или някакъв друг производ, различен от този на българите.

- Правилността на горния извод се потвърждава косвено и от отбелоязаните по горе данни за съседните ни Турция и Гърция, където в Турция са ясно изразени характерните за тюрките кластери от Средна Азия, а при Гърция високите проценти на 'по съвременни гени' издават вече известни на историческата наука факти и те можеха да бъдат очаквани.

- Èàéúâðòí è àà á àéë è 1 ò éúâåðòí è àà á
1 èí àé 1 úöý íà äðâåíí èòå áúéâåðè, í1 íâåí
òå ñà cai áçéèè 1 ðòí 1 ñèòåéè à ðí 1 íâåí 1 ñò.
Äàéë ñà áúéæåéè ðí âà íà óí èéæéí èòå ñè
áúðæåâáí à è/ééë ðâéèåéí cí à 1 áí ñí ááí 1 ñò 1 á
cí ááí . Òâéòúò á ÷å ñà 1 òâéyéè èàòí òâéèåà
é áí áí áñ.

КРАЛ АЛФРЕД - КЛЮЧ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА „КАРТИНАТА-ЗАГАДКА“ (puzzle)

ДИМИТЪР ТАБАКОВ

Нито един източник сам по себе си не дава всичките нужни подробности, но когато е допълнен с данни и от други източници, за да се обгърне най-широкият възможен контекст, тогава изниква образа на историческите събития, с който може да опознаем техната същност с по-голяма сигурност. На пръв поглед те може да изглеждат разпокъсани и трудни за консолидиране, т.е. съчетани в подходящ хронологичен и смислен ред, и действително това е така. Липсата на обединяваща ВРЪЗКА, с която историческата „картина“ се възстановява и разпознава с яснота, довежда до известни трудности, Обикновено те се преодоляват с повече старание. Нужно е, на първо място да се спомене, кои са тези, които ни дават данните за тази историческа „картина“. Те са историци съобщаващи за събития станали през вековете, хронисти, които ги дават в хронологически, т.е. календарен ред, пътешественици преминали по познатите тогава пътища свързващи земи по протежение на стотици, а даже и хиляди километри, мореплаватели които са посетили пристанищата на близки и далечни страни. В този ред се включват и тези, които от любопитство, с интуиция и най-вече с придобити познания анализират археологически находки и търсят да открият техният произход и значение. До колко техните описание дават точната представа за историческата „картина“? Със съпоставянето им се влиза в пътя водещ към „Хоризонта на Познанията“. От тези техни описание получаваме ли цялата историческа „картина“? Отговора е, че както при всяка картина и при всяка фотография това, което образите показват не винаги дава тяхната същност. Тя е по-комплексна. Има ли емоции, мотивации, словесни кръгозори непоказани в „картината“, и „фотографията“? Какви са предизвиканите емоции на тези, които описват образите? Как е влияла околната среда на същността им? За тази същност художническата четка или фотографическия апарат не са, достатъчни. Нужен е анализа, дедукцията, познанията, мотивацията на този, който ги наблюдава и

обяснява. Нужно е да се задават въпроси, надхвърлящи рамките на вълненията на самият наблюдател. Един от тези въпроси изисква да се вникне в същността на мотивациите на единични хора, родове, племена, народи. Как са въздействали на техните действия и като последствия оставят ли следи в историческата „картина“. Как да узнаем за тези мотивации? Как да узнаем при какви обстоятелства „исторически“ личности са дали насоки при събития от историческо значение?

* * *

Не без основания хора със задълбочена мисъл стигат до заключението, че за опознаването на тези насоки един от най-големите историци до сега не е друг, а Шекспир. Защо са дали това определение надхвърлящо литературните му постижения? Факт е, че Шекспир дава по гениален начин „картината“ на човешкият характер, манталитет, кръгозор, словесен процес и ги поставя ясно в контекст, и на исторически събития. С други думи той свързва човешката природа със събитията, дали насока в историята на човечеството изобщо. Най-ясният пример за това имаме в първите редове на писемата му „Ричард Трети“. Ето ги в превод доколкото е по възможностите ми:

„Ричард, glok от Глостер, по-късно крал Ричард Трети: Сега зимата на нашето недоволство се преобрази в блестящо лято огряно от това сънце на Йорк, и всички облаци, които надвисаха над нашата династия са потънали в дълбината на океана. Нашите затълени оръжия са закачени като паметници, нашият остри звукове на бойни тръби се превърнаха във весели мелодии за радостни празненства, нашият ужасяващи походи сега са приятно измерени крачки. Твърдото лице на война сега е изгладило бръцките на смъртната заплаха. И сега, вместо да язди буйни коне, стряскайки духа на страшни врагове, той стъпва благовидно в покоите на девойка под съблазнителните звуци на флейтата. Но аз, който не съм пригден за весели закачки, нито оформлен да блазня пред огледалото с любовен образ, аз, който

съм грубо печатан и нуждаещ се от величието на любовта за да привличам съблазнителната привлекателност на нимфата, аз, който съм лишен от тези приятни възможности, измамен без чертите давани от природата, неоформен, незавършен, излязъл преждевременно от утробата в този етер на света, едва наполовин привършен и то толкова осакатено и непривлекателно, че кучетата ме лаят, минавайки пред тях. Да, аз през настъпващото време на мирът нямам наслади да преминавам часовете освен да видя сянката си след слънчевата светлина и изливам възмущението за тази моя безформеност. Затова, тъй като не мога да покажа, че съм любещ и да развлечам през тези приятно разговорчиви дни, аз съм решен да бъда изверга и мразещият безгрижните наслади на тези дни....”

Това са мотивациите за злините извършени от бъдещият крал Ричард Трети. Последиците са убийствата на роднини, нескончаеми войни, всеобщи страдания. За тях историята пише, а Шекспир показва това, което ги е предизвикало. Днес се пренебрегва човешката природа като главната причина за събития в историята на народите. Замества се с идеологически теории, религиозни непърпимости и икономически причини, важността на които е второстепенна сравнено с това, което подтиква човешката природа към добро или зло. Въведен е несъстоятелният за исторически събития термин "закономерност". Комплексната човешка природа опровергава влиянието на някаква "закономерност" при развоя на историческите събития.

Знаеш ли читателю, че известният белгийски историк *Henri Gregoire* е изследвал подробно Шекспировата пиеса "Бурята" (*The Tempest*) и установява, че нейният сюжет произхожда от любовните приключения на цар Самуиловата дъщеря Козара (Хозара), и произхожда също от данни намирани в записани предания за Кхан Крум? За това си заключение *Gregoire* се обосновава повече на психологическите мотивации на участящите личности отколкото на самите исторически събития дадени в източниците (H. *Gregoire*: "Une Source Byzantino-Bulgare de la "Tempete" de Shakespeare, Byzantium, IX - 50). По този повод Борис Чолпанов пише в "Земя на Световен Кръстопът", стр 27/28: "...Английският превод на "Есента", направен от Флорио през 1603г., дава на Шекспир идеята за образа на Просперо в пиесата "Буря", прототип на който е хан Крум. През 1935 г. в сп. "Византион", т. 4, френският историк (Д.Т.: Грегоар не е френски, а белгийски историк) Анри Грегоар посочва хан Крум като прототип на Просперо. През 1963 г. френският учен Клистиян Жерар в публикацията под надслов "Българският хан Крум в "Есента на Монтен" и в "Буря" на Шекспир под-

робно анализира образа на хан Крум - Просперо на Шекспир. До същите заключения достига и френският литературен историк Гастон Сержерер в книгата "От Пантаагрюел до Кандиц", издадена през 1963 г....".

Следват и други важни данни във връзка с Кхан Крум. Не ми е известно автор в България да е изградил психологическият образ на Кхан Крум и на Козара (Хозара), дъщерята на цар Самуил.

които коренно се различава от останалите в "Тайната История" написан около годината 560 г. Там срещаме данни противоположни на предишните хвалебствия за Велизариус и Юстиниан както и за техните съпруги, съответно Антонина и Теодора. Този труд се появява в препис през X век с друго заглавие "Анекдота", т.е. непубликуван таен труд, които става познат само след смъртта на автора. В "Анекдота" Прокопиус твърди, че дава сведения за това, което е действително станало зад кулисите и как събитията са били повлияни именно от и за тази действителност. Това са мотивациите на Властвущите и Виждаме, че именно тези мотивации са изигравали извънредно важна роля. Виждаме човешкият характер като главна причина за тогавашната действителност, в много случаи оставащи на заден план други причини. Нападките срещу Юстиниан, Теодора и срещу Велизариус и неговата Антонина, някои коментатори окачествяват днес като злобни преувеличения. Такива коментарии се считат, обаче, трагедия да се пази от посегателство името даже и на такива, които заслужават да са порицавани. "Анекдота" дава правото да се счита Прокопиус обективен и аналитичен историк. Неговият литературен стил е характеризиран като превъзходен или най-малко увлекателен. Прокопиус дава данни за насъбългарите, от които разбираме мотивациите на ръководители, наши деди. Те се отнасят за сумите на нашия Утигурски Khan Сандил. Случаят разписан с подробности от Прокопиус е следния:

Две хиляди Войни Българи-Кутригури преминават в територията на Византия, заедно със техните многочислени родове, предвождани от същият Синнион, който е водил в Северна Африка срещу Вандалите на страната на войската на Велизарий. Те поискват територия в империята където да се заселят. Юстиниан ги приема добре и удавлява техния иск. Узнавайки за това, Утигурският Български Кхан Сандил, който подстрекаван от Юстиниан, се е сражавал срещу Синнион в пространствата на север от крайбрежията на Черно Море счел, това дивулчие на императора не само като лична обига, но и като нарушаване на предишни спогодби между него и императора. Тези причини предизвикват негови остри думи срещу сънародниците му Българите-Кутригури и остри упречи отправени към Юстиниан I. При по-късни събития виждаме как лична обига е могла да бъде повод за отмъщения при, които е бил увлечен цял народ. През 576 г., около 30 години след този случай, Българският Утигурски Кхан К-ана-Гаюс (Анагей), наследника на Кхан Сандил, напада гр. Боспор в кримския полуостров заедно с тюрския военачалник Бохан,

при което сражение Византия загубва тези територии. Виждаме, последствията на за-сегнатото самочувствието на Кхан Сандил. Преди този случай Кхан Сандил се е съгласил да нападне сънародниците си, за което научаваме от грузински историк Менандар, писал през същата тази епоха. Думите на Кхан Сандил отправени към Юстиниан, Менандър предава по-следният начин :

славяно-маниащината в историята! Той даже е надминал руската славяно-маниащина, завещана му от руските професори в Петербург. Горките руснаци, те са останали на втори план по славяно-маниащина! Такива хумористични изказвания не са редки в писанията на "историци" в Дунавско-Вардарска България. Срещаме ги и при Волжко-Камските "историци". Ето един пример: "... уже при СЛАВЯНСКОМ (мое подчертаване) царе Борисе (852-889) в 865 году было принята христианство...". Това са думи на казанският "историк" Р.Г. Фахрутдинов в неговата книга "История Татарского Народа и Татарстан, Древность и Средновековье". (Учебник для средних общеобразовательных школ, гимназии и лицеев - Утверждено Министерством образования Республики Татарстан, Казань, издательство "Магриф", 2000г., стр. 53). *Фахрутдинов изкарва пра-пра-внука на Кхан Крум, Кхан Борис Първи "славянин"*! Но за тази нелепост не само причината е невежество съчетано с извратена славяно-маниащина. Руското мъжко замърсяване на историците във Волжка България ("Татарстан") е толкова сполучливо, че броят се на пръсти тези, които познават историята на етническите им братя от Дунаво-Вардарска България. Като имаме предвид, че този "учебник" на който автора е Фахрутдинов, е с тираж от 50.000 екземпляра и, че служи за "обучаването" на ученици от "средних общеобразовательных школ, гимназии и лицеев", виждаме, че съдбата на Българската Народност е била и е трагична. *"Гāðāçōi ī ē, ē ā ñā ñā ī ñūçī àāø, ÷ā ñē Áñéäàðēí ?"*

* * *

Зашо в горното заглавие на тази част от публикацията се споменава за "Крал Алфред - ключ за възстановяването на "картината-загадка" (puzzle)"? Кой е крал Алфред и какво изобщо има с историята на нас Българите? В глава «Кожи, Којарство, Производство и Търговия - Вековната Трагедия на нашите Деди Българите», са дадени данни за крал Алфред отнасящи се за гвама мореплаватели, норвежеца Одере (Ohthere/Othere) ~ Омтар и англичанка Вулфстан, които той праща в Скандинавия и източните крайбрежия на Балтийското море, както и в страната Биармия. С каква цел ги е пратил? Каква е била мотивацията му? Нужно е да поставим царуването на крал Алфред в широк контекст. През същото време Скандинавия е вече местожителството на Викингите подразделени на няколко групи, една от които носи наименование Рус. Техните "номадски" морски походи в Западна Европа са били окачествявани като едни от най-гивашките, похитителни, издевателски, рушителски и грабителски. Тук е нужно едно отклонение.

Техните потомци, днешните Шведи, Норвежци, Датчани и Исландци величаят по такъв начин тези свои деди, че името "Викинг" днес събужда адмирация и даже завист на тези, които не са техни потомци. Защото тя дава Силата на народностното самочувствие! Тържествата за техните деди, които те устроиха са нещо прекрасно, фантастично по своята пищност и въодушевляващи със своя ентузиазъм. Какъв контраст от това, което се прави в Дунавска България. Потомците на нашите деди Хун-Българите се отричат от своя произход. Червят се от срам. Даже има един, който пише така на стр. 78 от неговата книга "Мисли пред храма на Вековете - как за един Век три пъти беше опощена (sic) българската история", (автор Петър Добрев): "...Като цяло хунската теория, както и нейният пряк дериват тюркската теория жестоко принизява миналото на нашия народ, рисувайки го като примитивно чергарско племе в разрез с неговата дреянна култура. А за някои не съвсем чистопътни чужди автори това наше хунско увлечение открай време е една истинска "манна небесна". Защото то им дава чудесната възможност да ни представят пред света като потомци на най-гивите азиатски племена и да ни рисуват като заплаха на европейската цивилизация..." Този автор имаше някои заслуги при изследвания публикувани в редица негови книги. Той сам обаче поставил на заден план тези заслуги с цитираните тук думи и с други изказвания, за които ще спомена в друга публикация Историята на нашите деди мой сега се мъчи да изопачава, било от невежество било от "анти-хунският" му комплекс. Не само това, мой заплашва, че "хунското увлечение" ще се счита "като заплаха на европейската цивилизация". Славяно-маниака Марин Дринов с ужас задаваше въпроса в едно от неговите произведения "Хуни ли сме ние?". Защо тези и техни подобни не споменават най-гивашките издевателства на комунистите-славянски агенти на руските империалисти след 1945 година, когато стотици хиляди Българи бяха избити и заровени в още непоказаните общи ями, и в концентрационните лагери на смъртта, из цяла България? Техните зверства са причина да се счита населението в България "като заплаха на европейската цивилизация"! Кого искат те да заблуждават? Считат ли те, че тези зверства и издевателства са забравени? Сега израелтяните продължават да подържат спомена на издевателствата срещу техни сънародници през втората световна война. Спомена за геноцида извършен срещу Българите от славянските агенти на руският имперализъм също не е забравен, въпреки желанието на тези зверове и на тяхните потомци с извратено славянско съзнание. Те и такива като тях са "заплаха за

европейската цивилизация"! БЪЛГАРИНО, СЛЕД-
ВАЙ ПРИМЕРА НА ПОТОМЦИТЕ НА ВИКИНГИТЕ!
С ДОСТОЙНСТВО И С ГОРДОСТ ВЪЗХВАЛЯВАЙ
СВОИТЕ ДРЕВНИ ДЕДИ ХУНО-БЪЛГАРИТЕ! ОТ
ТАКОВА ДОСТОЙНСТВО И ТАКАВА ГОРДОСТ
ЗАВИСИ ПОКОЛЕНИЯТА НИ ДА БЪДАТ БЪЛГАРИ
ПРЕЗ ИДВАЩИТЕ ВРЕМЕНА!

След това нужно отклонение следва въпроса: Какво е мотивирано крал Алфред да прати гвама негови "изследователи", т. е. негови агенти в земите на Североизточна Европа? Adam от Бремен (писал след втората половина на X век) дава частичният отговор: "...**оáí Í èðå êí æè, ñ êí èðî ñå øeýò òí eéí áâ í ðeáæåéæ-ðåéí è í áéåééæà è ðaéñâ á ïððåí áæà í á ðí ðaðà áâ áæ í ðeðåæåâð, êí eéí ðí á æåéæí èåðí êí áâ í í ðøðæí áð ùaïðøéà í çáí ýðâ**". Затова търговията с ценни кожи е била извънредно доходна и е обогатявала тези, които са се занимавали с нея. Emo какво е мотивирано крал Алфред. Той се е стремял да има мял от тази търговия.

Двамата негови агенти са били разузна-
вачите, данните, от които биха му диктували
следващите негови действия.. Не е било само
неговата суетност да се облича с такива ценни
кожи и мака да постигне "щастие на земята",
както Адам от Бремен твърди. И мал ли е също
зависи от богатствата, които други народи
са имали от търговията със скъпи кожи
? Завистта пълни живота с недоволство и
на тези, които собственото им богатство
не ги задоволява. Çâæèñðòà, èåðî î îðéâà-
öëü, å äáí î îò îæ-ñéé èòå è îæ-ÿ ãðåá èòå
÷òåñðåà å ÷ îâðøéåðà î ðèðî ää. Избегнал ли
е Алфред този порок или той е бил част от
неговата мотивация да прати агентите си в
Северно-Източна Европа ? Факт е, че той се
е стремял да наложи и своята доминация при
контрола на тази извънредно доходна търговия.
Алчните погледи са се насочвали към нашите
дегу Волжките Българи, които хилядолетия
преди Алфред са имали трагедията да търсят,
купуват, ловуват, създават търговски цен-
трове и търгуват с ценните кожи от животни
обитаващи северните земи по протежение
на евро-азиатският континент. От къде
да започнем изследването на тази Българска
трагедия ? От хилядолетия преди или след ХКЕ
(Християнска Календарна Ера) ? Много, кой-
то тук се избира, възможно е, да не е най-под-
ходящ, но ми излежда този, който дава по-добри
възможности за изясняването на миналото от
фактите и аналогиите с настоящето. За това
"настояще" взимам времето на крал Алфред.
Годините на неговото царуване са между 871
и 899. В Източна Европа това е времето на
епохални промени. В Дунаво-Вардарска България
царува Симеон (Лабас) Първи (893-927). Извън-
редно енергичен, амбициозен и с широки познания

придобити години наред в средите на учени в Плиска и в Константинополският университет "Магнаура". Владеел е освен Хуно-Българският си роден език, гръцки, арабски, а има основания да се допусне, че е владеел и ирански език. От баща си Khan Boris Pърви, той получава тежко наследство свързано със заплахата, че същата участ ще го сполети, както тази на брат му Khan Slobodan Rasama, който е бил ослепен и лишен от престола чрез незаконен преврат. В днешните исторически книги Rasama е наричан Владимир. Тези, които са му дали името Владимир твърдят, че това е християнското име, докато "Rasama" е "езическото". "Езическо" в техния мисловен процес е свързано с пежурия и така той е представен с най-тъмни краски. Името "Rasama" има ирански произход. Всред иранските възможи това име не е рядко. От Теофан Изповедник му е дадена транскрипцията "Разатес", военачалник на иранска служба в битката при Цезифон по времето на императора Ираклий (610-641). Но какво ни дава правото да го наричаме иранско? Самият факт, че е било срещано сред ирански срещу? Това не е достатъчно. Знаем добре, че в ирански срещу е имало имена на длъжности от Хуно-Български произход, от клона на Белите Хуно-Българи с династическия род Абдел (Ефтал) - Ефталити. Едно от тях е Хуно-Българското "Канарангे" Съставните му части са "Канар" и "Ангэ". Какво означават те? "Канар" на Хуно-Български означава "Граница, територия по границата на държавата", т.е. едно от нейните "крила" (бугур). Среща се също като "Канар-Тикин", за което е давано обяснение, че означава престолонаследник. Престолонаследник обаче е "Тикин", а "Канар-Тикин" го определя като престолонаследника на едно от крилатата (бугур), т.е. границите територии на държавата. Турко-манаците дават значение "Кръв" за "Канар", като го свързват с "престолонаследник от династическата кръв". Това обяснение е привлекателно, но не съвпада с Хуно-Българската традиция за определяне на престолонаследник с функция на Владетел, управител на гранични територии.

“Ангे” означава “Поле” и се среща при етническото име “Ангэ-Скири”, група, която се слива в оргата на Денгизич/Динценг, брат на Ирник/Ернак. За същата длъжностна титла “Канар-Анге” иранците имат тяхното име, което е “Марцубан” (“Марципан при арабските транскрипции), със същото значение, което има “Маркиз/Маркграф” в западна Европа, т. е. “Границен Владетел/Управител” и произхожда от думата “Mark” = граница. Персийската титла има същото значение, “Марцу” = граница и “Бан” = управител. “Бан” и “Пан” като титли за благородник са проникнали в Източна Европа като заемка от източни традиции, които титли без-

прави завой към изток от своята северна по-сока. Още от времето на Аттила, както съобщава Прискус, Динонжетия е била важен търговски център. Градът е бил създаден по времето на римския император Деоклетиан (284-305) и Аттиловите синове Денгизич (Денцик) и Ирник (Ернак), са презговаряли с Византийския император Лео I (457-474) с цел да се отворят относно търговските центрове, между които Динонжетия е имала подходящо местонахождение. Според тези данни гвамата Хуно-Българи са наблягали на "ăðâåí àðà ððâæööü ää ñâ ðâç-í áí ýò ðâçë ïòî êè, êî èòî ñâ í óæf è í à ðî í åé-ðâ è í à Õóí í -Áñéâæðéöä". Ценни кожи и специално тези на сиви камерици са били най-вече предлагани от Хуно-Българските търговци. След възстановяването на Българската държава от Кхан Аспарух на юг от р. Дунав, Динонжетия е продължила своята важна търговска роля. Търговията, обаче, е била насочена главно чрез северните и северо-източни търговски връзки. Археологически находки при Динонжетия на предмети от района на Волжка България потвърждават, че градът е бил търговската връзка между териториите на Дунавска и Волжка България преди и по времето на братята Кхановете Аспарух и Комраг (Кум-раз). (Виж също "The Viking Road to Byzantium", Dr. Hilda R. Davidson, p. 140). Още през началото на VIII в. градът е бил преименуван от Динонжетия на Бисерикил ("Бисерните къщи"). Отгласът на това Хуно-Българско име е запазен и досега в името на селището "Бисерикуца", което се намира близо до руините на гревна Динонжетия, сега в Северна Dobруджа под румънски контрол. Èâèòî à èçâåñòî í Nååâðí à Áî áðôæà à

ELEMENTA NOVA PRO HISTORIA MACEDONO - BULGARICA *

Г. СОТИРОВ

1. УВОД

Имената се променят, хората остават. Португалците живеят в Португалия, известна в античността под името Лузитания. Френската република процъфтява на територията на антична Галия. Албиона е свидетел как името му се промени на Великобритания, въпреки че в езика на местните названието на острова сигурно не е било Албион, а нещо различно.

Името, с което македоно-българите наричали себе си около третото хилядолетие преди Христо изглежда е било БЕЛАСЦИ, т.е. хора живеещи на, или в подножието на планината БЕЛАСИЦА. Информацията за този народ е по-вече от осъдена, но няколко латински и гръцки автори свидетелстват, че ПЕЛАСГИТЕ са доминирали по цялата територия на днешна Гърция (включително Егейските острови), че те са били хора с висока култура, и че от тях гърците са засели азбуката, която е общоприето да се нарича финикийска. Терминът ПЕЛАСГИ не е нищо друго освен фонетична адаптация на БЕЛАСЦИ в латинския език; гърците са пишели тази дума ПЕЛАСГОИ.

Съществува основание да се смята, че около 2000 година преди Христа, и по-рано, този народ е бил една добре организирана общност с административен център на северния бряг на Пелопонес, в близост до западен Коринт. Гръкоезичните автори обозначават стария пеласгийски средищен град с името Сицион (Sicyon), една видоизменена форма на думата СНОКОYN, която значи господар, владетел. Думата навсякъде е означавала също град на владетеля, т.е. столица. Списъкът на царете на Сицион (Sicyon) запазен в Chronicle на Евсевий (Eusebius) ни връща назад във времето до към 2095 година преди Христа.

Няколко века пеласгите живеели в просперитет и мир. Според Евсевий (Eusebius) те преживели война за първи път по времето на Енопей (Eunopeus), което съвпада с пристигането на гърците, някъде около XVI век преди Христа. Току що пристигналите гръцки заселници изглежда успели да създадат заговор първо срещу техните домакини от Аргос, а по-късно и срещу пеласгите в Атина, Тебес и Тесалия, завладявайки градовете и всички плодородни земи. Но споменът за великата пеласгийска цивилизация оцелял. Омир нарича пеласгите "богоподобни".

Херодот свидетелства, че Акропола в Атина е издигнат от пеласгийски архитекти. Имената на тези строители са запазени и от Павзаний (Pausanias) и Плиний Стари (Plinius). Диодор (Diodorus Siculus) свидетелства, че пеласгите са контролирали моретата, което означава, че те са знаели много за навигацията.

Какво ни кара да мислим, че тези пеласги са праотците на днешните македоно-българи? Че те са били предшественици на македонците свидетелства Помпей Трог (Pompeius Trogus). От друга страна идентичността на македонци и българи се доказва от множество обстоятелства. В етническо отношение мизите, траките и македонците са един и същ народ. Името България се появява в историческите трудове в VII век, когато Византийската империя признава независимостта на новоформираната държава в провинция Мизия южно от Дунава. Никифор Грегора (Nicephorus Gregoras), писал в XIV век, споменава за гръцко присъствие в Македония, но той нарича негръцкото население на страната "заселници от Мизия". Иоан Цеца (Joannes Tzetzes), който живял в XI век, говори за "мизомакедонци" - термин използван също от Плиний Стари (Plinius) хиляда години по-рано. Всички антични автори са съгласни, че Македония е била част от Пеония, а Иоан Цеца (Joannes Tzetzes) казва ясно: "Пеоните са българи". Границата между Македония и Гърция е реката Пенеей /Репеји/ в Тесалия. Това е родината на мирмидонците на Омир. За тези мирмидонци Иоан Малала (Ioannes Malalas), творил в VII век, твърди безусловно, че са били българи.

Филип II и неговият син Александър Велики не са управлявали само Македония, Гърция и Азия. Те владеели също и Егейска Тракия - днес под гръцка администрация, и цялата територия на днешна Народна Република България. Филип II основал тук град Пловдив. Александър съхранявал своите съкровища на север от град Варна (Калиакра). И това е станало с помощта на войски наемани от територия, които Филип II отнеел от атиняните и техните сродници при Херонея (Chaeroneia) (338 преди Христа).

Всеки, който би решил да систематизира историята на македоно-българите, би се наガърбил с нелека задача. Византийските

*Тази публикация дължим на любезното съдействие и превод на Ай ёе Аїаїаї а

императори, които ослепиха хиляди македоно-български пленници, тези същите императори, които унищожиха столиците на македоно-българските Владетели и изгориха книгите на македоно-българските просветители, всички тези императори са мъртви. Но техният дух живее в обиталища, така добре познати, че не е необходимо да ги споменаваме. Демоните витиащи из тези места може би са се надявали да покрият с кал славата на античните БЕЛАСЦИ - народът с най-старата цивилизация в Европа. Целта на изложението в тази книга факти е да се попречи колкото се може повече на силите на мрака, да се наблюде на сигурни доказателства, които псевдоучените, на заплата при Веелзевул винаги са се опитвали да заличат.

В Приложението читателят ще открие копие от писмото на автора на тези редове до редактора на Canadian Slavonic Papers.

Турците имат поговорка със следния смисъл: "За този, който разбира, жуженето на комара е като музика на цигулка; за този който не разбира, и музиката на оркестър не е от значение".

Езикът на Константин Велики

1. В своята книга, озаглавена "De Magistris", Йоан Лудийски (Ioannes Lydus) съобщава, че Константин Велики бил писал на своя роден език (откето) няколко "Беседи", които той оставил на потомството [1]. Внимателно избягващи да определи какъв точно е бил родният език на Константин, Лудийски, преднамерено или не, ни е оставил една нишка. Очевидно Константиният "домашен" език не може да е бил гръцкият; иначе прилагателното "οικετό" щеше да е неуместно, доро обърквашо [2]. Нито пък латинският е можел да бъде роден език на Константин. За да означават латинския език по друг начин, освен със собственото му име, Византийските писатели в повечето случаи използвали думите "πατρίος φονη" ("отчески, бащин, отечествен език").

2. Лудицът е писал своята книга между 551 и 546 г. сл. Хр., когато латинският език в Константинопол е бил във пълно отстъпление [3]. За самия Юстиниан се казва, че е говорел развален латински, а гръцки – като Варварин [4]. Това е било два века след смъртта на Константин. Логично е, че през този период в Константинопол е имало хора, които са можели да четат латински и/или гръцки, и такива, които са можели да четат Константиновите "Беседи", написани на неговия "домашен език". Лудицът съмнено загатва, че по негово време латинският е бил изтласкан извън официалните дела. Но от кой друг език?

3. Съществуват обилни косвени доказателства, че Константин Велики е бил трак; съществуват и доста точно преки данни за това, а именно:

I). Дядото на Константин – Евтропий (Eutropius), е бил трак от Дардания [5];

II). Самият Константин е роден и отраснал в Ниш (Naissus), тракийски (дардански) град [6];

III). Той завърши образованието си в Никумения – тракийски град, в двора на Галерий (Galerius) – тракийски император (управлятел?), роден в Сердика (днешната София). Галерий бил толкова не-римлянин, че за него се е смятало, че дори не си е помислял за името на империята да обели прилагателното "римска", заменяйки го с "дакска" – Дакия (Dacia), по това време една от няколкото големи тракийски провинции [7];

IV). Юлиан Отстъпник, племенник на Константин, няколко пъти се изказва, че семейството му е тракийско, от Мизия (Mysia) [8];

V). Самият Константин премества столицата на империята далеч от Рим – във Византион (Byzantium), в сърцето на Тракия;

VI). За него се казва, че е основал "в страната на скитите" четири града, а именно Перстлаба (Persthaba; също Перстлаба – Бел. прев.), Плиска (Pliscuba; също Плиск, Плискоба – Бел. прев.), Констанция (Constantia) и Дристра (Dristra) [9].

II.

4. На нас обаче ни се казва, че тракийският език е изчезнал, както и самите тракти [10]. И както и това, че траките никога не са имали книги [11], да се каже, че езикът на Константин е бил тракийски, би било все едно да се замени една непозната величина с друга. И така би било наистина, ако можеше да се докаже, че траките и техният език са изчезнали. Все пак, основавайки се на изследвания, това изчезване ще се окаже нещо по-лошо, отколкото едно безпочвено твърдение: то изпада в крещящо противоречие с редица свидетелства.

5. Разбирането на тези доказателства предполага кратък размисъл над едно наблюдение, направено от Херодот (Herodotus). Траките, казва Херодот, "имат много имена, в зависимост от съответните им области" [12]. Разбира се, същинската Тракия и до ден днешен е името на област, оградена от Стара планина (Haemus) и Егейско море. Но хората, живеещи на север от планината Хемус, в Мизия, също са смятани за тракти, защото са говорели същия език. На същото основание терминът трак(ийски) е бил използван като обичайно название за хората, живеещи във Витиния (Bythinia), т.е. в азиатската част на проливите, също както и за хората северно от Дунав, т.е. тези в първоначалната Дакия (Dacia, наричана също Готия – Gothia). Сред траките, често споменавани от античните историци, най-изтъкнати са пеоните, фриги(йци)те, мизите, македонците, одрисите, бесите и готите.

6. Огромни усилия са положени от някои съвременни учени, за да замъглят народността на тракийските народи. Това ни принуждава да погледнем по-отблизо на този въпрос, започвайки евентуално с пеоните.

• Тези хора са били познати на Херодот, който сравнимелно обстойно говори за техните обичаи. Петстотин години по-късно Страбон (Strabo) отбелязал, че пеоните живеели от две страни на реката Вардар (Axius) [13]. Много пеони обаче живеели по на север. Дион Касий (Dio Cassius), човек с всички предпоставки да знае това добре, тъй като известно време е

бил управител на тази провинция, е писал, че неоните „живеят близо до Далмация по продължение на самия бряг на реката Истър (Ister), от Норикум (Noricum) до Мизия (Moesia) . . .“ [14]. Това е било известна година след времето на Страбон.

След още 350 години Йоан Лигийски обяснява, че истинското име на провинцията е било Панония (? Бановина – Г.С.), „която гърците били назовали Пеония (Paeonia), нагласяйки името с цел благозвучие и за да избегнат една варварска словесна форма“ [15].

Йоан Цеца (Ioannes Tzetzes), пишейки почти 600 години след лигица, не е отбелязал, че тези хора са изчезнали. За него те все така са били там, както и преди, и той казва крамко и ясно: „Неоните са българи.“ [16]

7. Други известни траки са били фризици.

Според Страбон „Brygi, Bryges и Phryges са едни и същи хора“. А другаде: „А самите фризици са бриги, народ тракийски . . .“ [17].

В един фрагмент (№ 25) от своята Книга седма, силно изопачена от мафиоти, които явно са се мъчили да унищожат колкото е възможно повече свидетелства за траките, Страбон се позовава на Херодот, чийто думи са: „Според преданието на македонците, фризиците, по времето, когато местопребиваването им е било в Европа и живеели с тях в Македония, носели името бриги; но при преместването си в Азия те сменели името си по същото време, както и местоживелището си.“ [18]

- 8. Мизите (Mysi, Moesi) са били пак тракийски народ, чиито поселища изпълвали областите между Дунав и Стара планина (Haemus), както и Витиния (Bithynia) на източната страна на Босфора (Bosphorus) и егейския бряг на Мала Азия (Asia Minor).
- По Въпроса за народността на мизите Страбон е твърде категоричен.
- Мизите в Мала Азия, той, са траки, „които сега живеят между лигиците и фризиците, и троянците“ [19].
- И другаде: „Страната северно от Пергам (Pergamum) се държи в по-голямата ѝ част от мизите.“
- И отново: „А гърците смятат гемите за траки, гемите пък живеят от двете страни на Истър, както и мизите, те също биват траки.“ [20]
- 9. Идентификацията на македонците и траките също е неоспорима, макар и начинът на назоваване от автор до автор да е различен.
- Полибиий (Polybius) нарича траките и македонците ομογενεῖς, т.е. хора от една и същи народ, род или раса [21].
- Плиний (Pliny) говори за мизо-македонци в Мала Азия, които „са се събрали (conveniunt) в Ефес“ [22].
- Апиан (Appian) нарича синтите македонско племе; Страбон ги нарича траки [23]. И двамата, разбира се, са прави.
- В началото на II в. сл. Хр. Дион Хризостом (Dio Chrysostom) отбелязва, че населението на Никомедия (Nicomedea) се е състояло от „водещите измежду гърците и македонците“ [24].

• По това време Никомедия е бил най-големият град на Витиния. Той е бил основан, казва Павзаний (Pausanias), от Зипет (Zipetes) – „трак по рождение, съдейки по името му“ [25].

• Страбон обяснява, че „Витините . . . получили това ново име от траките . . . които притеснили страната“ и сочи Никомед III като „Витинеца“ [26].

• Четири века по-късно Зосим (Zosimos) се позовал на едно пророчество, в кое то Никомед II (Nicomedes II) е титулуван „тракийски цар“ [27], докато Йоан Малала (Ioannes Malala) казва, че Никомед I бил „от македонски произход“ [28].

10. От интерес в тази връзка са няколко „литературни“ факта.

• Еврипид (Euripides, Rhesus, 404) „кара“ Хектор (Hector) да нарече тракийския цар Тес (Thesus) εὔγενος, т.е. смята, че троянците (фризиците) са от същия род или раса, както траките от Македония.

• Другият подобен пример е приведен от Конон (Conon). В своя 46-ти разказ Конон говори за Орфей (Orpheus), който „изарвал над македонците и страната на одрисите“, след това препраща към „Жителите на Тракия и Македония“ и към „група траки и македонци, отиващи заедно към Либетра (Leibethra)“, където се смята, че Орфей е умрял от ръцете на „жениите на Тракия и Македония“ [29].

• Еврипид и Конон може да са писали само за развлечение, но Павзаний, съвременник на Конон, се стираел да гage точно описание на Гърция и нейната система от знания. И според него Орфей е бил трак [30], докато пет века по-късно Йоан Малала нарича Орфей „най-известния лирически поет, одрис от Тракия“ [31].

11. Осем века по-късно идентичността на траките и македонците е засвидетелствана от Никифор Грего̀ра (Nicephorus Gregoras). От едно писмо, което той е писал в годината 1325 или 1326, опазващи пътуването си през Македония, научаваме, че большинството от местните хора са били „още от самото начало мизийски заселници, които са живели размесени с нашия народ“ [32].

• Грего̀ра използва думата ἀρχίτευ („от самото начало“), отхвърляйки по този начин предварително всякакви праъни приказки за последващо извънение на траки (мизи) в Македония. Той не ни казва кога са пристигнали първите гръцки заселници, но

• Помпей Трог (Pompeius Trogus) казва, че те са дошли под предводителството на Карап (Caranus), събитие, случило се през годината 810 пр. Хр. или приблизително тогава. Преди това време цяла Македония е била населена от траки [33].

12. Произходът на името Македония (Macedonia) също има известно отношение към нашата тема. Според едно предание (някои предпочитат да го наричат легенда) египетският цар Озирис (Osiris), по-късно повишен от жреческата касма в ранг на бог, имал двама сина – Анубис (Anubis) и Македон (Macedon). Вторият бил оставен по завещание на баща му за управител на Македония, наричана по-рано Ематия (Emathia), и от него тя получила

името си [34].

• От таблици, останали от Манетон (Manetho) и достигнали до нас, може да се пресметне, че Македон е царувал около 2326 г. пр. Хр. [35].

• Хезиод (Hesiod), като добър гръцки поет, „дарява“ Македон с гръцко родословие; той го прави син на Зевс (Zeus) и Тия (Thyia), дъщерята на Девкалион (Deucalion) [36].

• От друга страна, Хеланик (Hellanicus) смятал, че Македон е бил син на Еол (Aeolus), когато македонците „обитавали страната заедно с мизите“ [37].

13. Независимо от толеранса на гръцките при сортирането на пресмятанията на гръцните хронисти по отношение на тези събития, името македонец трябва да е било известно навремя из Източно по Времето на Троянската война. Защо тогава то не се споменава от Омир (Homeric)? Никой госега не е предложил задоволително обяснение. Все пак, имайки на среща си фанатичното усърдие, с което гръцките писатели са се стремели да заличат някои „варварски“ имена, преправяйки други така, че да ги направят приятни за чувствителните атически уши, ние сме доволни, че сме способни да извършим едно „сдобряване“. Омир може би не го е било грижка да допуска, че без помощта на някои македонци, гърците са щели да бъдат унищожени пред стените на Троя. Затова на върно както той, така и някой друг като него не е мислел да заменя македонците с мирмидонци. И е станало точно така, че за Йоан Малала Омировите мирмидонци са били идентични с онези българи, чиято родина някога е била в Тесалия – област в Македония [38].

14. От I век от нашата ера насам една много важна част от историята на Централна и Източна Европа е играна от гетите. Някои писатели са наричали гетите гаку, други са предположили да ги назовават готи. По-голямата част от това население е живяло между Дунава и Карпатските планини, макар че е имало гетски поселища и южно от Дунав и много други в пространството североизточно от Карпатите. Дълго време е била в ход мощна кампания от готите да бъде направен ретроактивно (с обратна сила; Бел. прев.) един германски народ. Тази теза трябва да бъде отхвърлена. В действителност всяко късче информация на наше разположение клони да доказва, че готите не са били нищо друго, освен хуциулите – клон на гетите, тракийски народ пар екселанс [39].

15. Тракийските народи никога не са преставали да съществуват. Те никога не са изгубвали своята сила. Дион Касиус (Dio Cassius) разказва за унищожителното поражение, което те нанесли на Марк Антоний в Мизия [40]. Те явно са били много силни, след като Светоний (Suetonius) казва за Октавиан, че искал ръката на една тракийска принцеса [41].

• Плиний Стари, който загинал при изригването на Вулкана Везувий (79 г. от н.е.), нарича траките един от най-могъщите народи в Европа [42]. През III век те прогонили римляните от Дакия [43]. В зората на IV век тяхният водач Константин (Constantine) предприел поход към

Рим, сразил Максений (Maxenius) на моста на р. Мулвия, разформирал преторианските кохорти и преместващи столицата на империята при Босфора, свалил Рим до положението на провинциален град.

• От Теофан (Theophanes) научаваме, че в годината 497 сл. Хр. Анастасий (Anastasius), подкрепян от един от своите генерали в Източна, изльчил една армия от готи, беши „и други тракийски народи“ [44].

• Прокопий (Procopius) ги нарича „римляните от Тракия“ [45]. Той също така прави препратка към град Анхиало (Anchialo) на Черно море, който, по думите му, е бил „населяван от траки“ [46].

16. След като бесите и готите не са изчезнали, ние не се изненадваме да четем, че техните диалекти са се говорели в средата на VI век. Затова Йорданес (Jordanes) е записал, че Хистер е било името на Дунава на езика на бесите [47]. Езикът на бесите със сигурност е бил говорен в годината 570 сл. Хр., както научаваме от пътеписца на Антонин Плацентин (Antoninus Placentinus) [48]. Колкото до готския, той се е чувал в Константинопол и в много части на Италия, където някои готски клирици изглежда са можели да пишат на него, въпреки че очевидно не можели да пишат на латински [49].

17. Тракийските диалекти били широко говорени не само във Византийската империя; Тракийският език е бил писмен непрекъснато от второто хилядолетие пр. Хр.

• Еврипид сочи тракийски плочи (дъсчици, таблици?), писани на езика на Орфей [50]. Фактът, че тази литература е спомената в една драма, а не в исторически трактат, не трябва да ни заблуждава. Еврипид несъмнено влага в поезия и в диалогична форма нещо, което е било общоизвестно през неговата епоха.

• Херодот, който не е бил драматург, сочи съществуването на тракийски оракулски плочи (дъсчици, таблици?) [51].

• Овидий (Ovid) е записал факта, че е съчинявал поема на езика на траките гети [52].

• Фотий (Photius) разказва, че един писател от VII в. сл. Хр. използвал тракийски книги [53].

• А Константин Велики е писал своите „Беседи“ на родния си език, т.е. на тракийски.

18. Старите тракийски книги са били „успешно“ напълно изличени от религиозни фанатици и други жестоки хора, които много пъти са се опитвали да унищожат и самите тракийски народи. Но тракийският език е оцелял през вековете, както и самата тракийска писменост [54]. Всички съмнения, касаещи тези въпроси, се разсеяват за всеки, който се постарае да се спре за момент върху свидетелството на Теофилакт Симоката (Theophylactus Simocata).

• Писал през VII в. сл. Хр., Симоката дава пъти заявлva, че славянските* народи от неговата епоха са същите онези, които в по-ранни времена са били наричани гети.

• Те са били народите, на чието богатство се е възхищавал Херодот, чиято медицинска

*По-точно славянските – така наречените склавини. Ад. дад.

наука е ценял Платон (Plato) и чиято Војска Веџњък победила Филип II, а по-късно и силите на Лизимах (Lysimachus). [55]

Следователно, родният език на Константин Велики е бил славянски диалект.

III.

19. Това, че Константин Велики е говорел славянски диалект, е потвърдено от множество лингвистични данни за онези, които желаят да видят това. Согласен е способен да види това, човек трябва преди всичко да разбере, че езикът, оставен сам на себе си, се променя много бавно. Павзаний (IV.27.9-11) е записал една разказвана случка. „Странстванията на месинците извън Пелопонес продължили 300 години“, писал той, „през Време на което е ясно, че те изобщо не са отстъпвали от своите местни обичаи и не са загубили своя дорийски диалект, а чак до ден днешен са запазили най-чистия дорийски в Пелопонес.“ Бързи промени стават само когато гвя или повече народа, говорещи различни езици възстановят събърот заедно, бивайки по този начин принудени да разбият никаква импровизирана система за комуникация. Затова хибридните езици, като румънски, френски и английски имат шизофrenична лексика и по-проста граматическа структура в сравнение с езиците, от които те произхождат. Език, който е избегнал такъв вид разрушение, може също да заема думи и граматични форми, но в много по-малка степен поради бавността, с която съживителстващи си езици са склонни да проникват един в друг. Отправяйки послед към най-стария български документ – „О писменех“ на Черноризец Храбър, ние добиваме представа за дръвността на българския език. „О писменех“ датира от края на IX век. Той е точно на 1100 години. Въпреки това, всеки образован българин може да го чете без особени трудности. Няма основание да се съмняваме в това, че 1100 години преди времето на Храбър езикът, говорен в Мизия и в останалите части на Тракия, е бил почти същият. През тези госта столетия са се извършили ограничени, но показателни заемания между гръцкия и българския език, които са в състояние да ни научат на нещо.

20. Това, че българският („новото“ име на тракийския език) е заимстван от гръцкия, никой не би спорвал. Но колко гръцкият е заимстван от „варварските“ си съседи на север?

Дион Кризостом ни съобщава, че самият Омир „е използвал много варварски думи . . . не спестявайки факта, че смятал, че в това той влага нещо живо и ярко по стил“ [56].

Платон също е знаел за такива заемания. „Аз предполагам“, пише той, „че гърците, и специално тези в страни, намиращи се под владичеството на Варварите, са заети много варварски думи (ονοματα)“ [57]. За трако-македонците, бивайки най-близкият „варварски“ народ до гърците и на практика живеещи раз-

месени с последните на юг чак до Пелопонес, е съвсем нормално да срещат трако-македонски думи в гръцката лексика.

• Атеней (Athenaeus) насочил вниманието на своите читатели към този факт. „Минозина писатели от Атика“ – казва той – „използват македонски идиоми в резултат на общуването си с тях“ [58]. Проникването на славянски, т.е. тракийски или български думи в гръцкия речник може да се наблюдава най-удобно при заговаряне обратно.*

• Затова Теофилакт (Theophylact), гръцки епископ на Охрид по времето на Византийското царство (ок. 1110 г. сл. Хр.), е използвал много български думи (στρούγα, πλανινα, отροτζина) [59].

• Преди него, около средата на X век, Константин Порфирогенет (Constantine Porphyrogenitus) е използвал български думи, като δρούγαριος [60], ζακονον, ζουπάνος and κραβάτος. А. Bailly буквира и произнася последната дума κραββάτος и казва, че това е заемка с неясен произход. Liddell и Scott (Понятието в текста Второто име е изписано и по друг начин. Бел. прев.) обаче смятат, че това е македонска дума, което е и в действителност. Откриваме произхода на тази дума (κραββατός) съответно през VII и VI век [61].

• В гемския танц, описан от Порфирогенет в неговата „Книга за церемонии“, се откриват някои български думи, като βελε, βικι, ιδε, ογυν, τοιλ, означаващи съответно (той) казва“, (той) вика“, (той) иде“, „огън“ и „колчан“ [62].

• Малко по-рано Византийците са научили българската дума „Загора“. Когато българите присъединили областта около Бургас (стария Debeltum – Дебелт), те я нарекли Ζαγορα, казва Зонара (Zonaras) [63]. Думата Загора се разбира чрез славянската дума. Тя означава „област оттамък, отвъд планината“, което точно отговаря на местоположението на анексираната област на картата.

21. Така ние постепенно се връщаме към периода, предшестващ приемането на кирилската азбука, предхождащ и образуването на Първата българска държава. Списъкът на българските думи в гръцкия речник може да бъде разширен.

• У Хайкий (Heychius, V в. сл. Хр.) (Хезихий? – Бел. прев.) намираме думата ζέλκια, която бива обяснена като фригийска за „зеленчуци“ [64]. Тази дума е особено жива в съвременния български език и означава „зеле“, „зелка“.

• От Диодор Сикул (Diodorus Siculus) (Диодор Сицилийски? – Бел. прев.) можем да научим, че Εστια е била тракийска (гемска) богиня [65]. Тя е била тачена и в Рим под името VESTA и нейните поклонници Вярвали, че тя е разкрила как се строят и обзавеждат домове [66]. В други думи тя е била знаеща жена, на български „вещка“. Съответстващо на това очевидно е „невеста“, което във всички славянски езици

*Авторът най-вероятно има предвид факта, че в гръцката лексика съществуват български думи, които обаче са записани реверсивно /обратно/. Най-известен пример за това е името на планината Олимп /Ολύμπ/, което въобще представлява българското нарицателно „било“, прочетено на обратно. На територията на Балканите и Мала Азия са известни 6 планини с име Олимп. Тези български думи и най-вече топоними в гръцкия език са се отскубли от зоркото око на гръцката цензура именно защото са се запазили в този си вид. Нека не забравяме, че пълният писменост, се характеризира с бустрофонния си начин на изписване на думите в изреченето - посока от ляво наясно, и отясно на ляво. А когато думата е била самостоятелна, не е било от значение посоката ѝ на изписване. Бел. Е.Ж.).

означава "булка", "годеница", т.е. млада жена, която трябва да бъде посветена в изкуството на семейния живот.

• Гръцкото прилагателно μαλακός най-общо се превежда като "мек". Един пасаж у Плутарх (Plutarch) подсказва, че същата дума, с лека разлика в значението, сигурно е била обща и за гръцки и тракийски. Аристодем (Aristodemus), тиран на Куме (Cumae), казва Плутарх, е бил наричан от варварите Малакос, "което на техния говор означава "демски" [67]. Е, едно дете е "малкия", а "нисък" или "дребен" на български е "малък".

• Една заемка, на която досега е било обръщано недостатъчно внимание, е *βολαί*. Тя се среща у Прокопий, който обяснява, че в "минали времена" така са били наричани родилните болки/мъки [68]. Защо хитрият Прокопий не е цитирал своя източник или по друг начин да ни даде възможност да отгатнем кои "минали времена" е имал той предвид? Защото ако беше направил това, той трябваше да признае, че "в минали времена" жителите на Евбея (Euboea), където думата е записана, са говорели български (тракийски), в който думата "боли" винаги е означавала болки, и то не само родилните. Но Прокопий не го е било грижа да знае това.

22. Един изписан опит да бъде преправен тракийският (наричан иначе славянски или още български) произход на една гръцка дума – името на една езическа богиня – може да се наблюдава при Иоан Лидийски.

• Ето как лидиецът процедира с нея: "Земята е била наричана θεμελί ("основа"), тъй като всичко е основано, положено в нея; поетите и писателите, сменяйки буквата Σ, са я наричали Σεμελί" [69]. Лидиецът или не е знаел, или не е искал да знае, че на езика на съседните "варвари" ZEMELJA/ЗЕМЛЯ означава "Земя/ма", а TEMELI/ТЕМЕЛИ – "основа", което е същото значение на тази дума в днешния български език.

• Друг лексикален куриоз представлява гръцката дума δελτος (площици, дъсчици за писане). A. Bailly казва, че етимологията ѝ е неустановена. Liddell и Scott казват, че наименованието идва "от буквата?" ("делта", старата форма на площиците"). Триъгълни площици за писане се намират само в речниците. Истинските са правъгълни. За да се разбере това, всеки трябва да знае, че произходът на тази дума е от българската ДЕЛАМ, която означава "режа", "изрязвам", "дълбая" или "правя", "върша". Думата "chisel" (англ.) на български е "глето". Инфинитивът е "делати". Причастието "делано" означава "нещо, което е било рязано, изсичано, дълбано, обработвано", както една дъсчица за писане, например на гръцки δελτος.

• Имаме също и поразяващия случай с името на местност Нестане, което мистериозно е убягнало от погледа и на дреините, и на съвременните филолози. Павзаний съобщава, че в Аркадия той минал покрай руините на селище, наричано Нестане, близо до което Филип II Македонски някога разположил своя стан [70]. Един поглед върху тази дума е достатъчен, за да ни

убеди, че пред нас е случайна транскрипция на старобългарската дума НА СТАНЕ, означаваща "В стана, в лагера, в бивака". Нестане няма смисъл в гръцкия език. Павзаний трябва да я е записал както я е чул от някой местен човек.

• И накрая, αρβυλαι е било названието на вид обувки, носени по селата. Произходът на думата, казват Lindell и Scott, бил неизвестен. Nonnos смята, че това е стара дума [71]. На български и до ден днешен една от думите за означаване на меките кожени обувки (мокасини) е "цирвули".

23. Думите, обсъждани досега, са описани от лексикографите като фригийски, като възможни македонски, като варварски, дреини или с неизвестен произход. Те имат едно общо нещо: те са съвсем живи в съвременния български език. Особено забележителни са имената Vesta (Hestia), Semele и Nestane, към които могат да се добавят още много други [72].

24. Изучавайки лексикалната осмоза между гръцкия и българския език, заслужава си да бъдат разгледани и някои други категории. Обикновено думите биват заемани наред с предметите или действията, които те означават. Гърците са морски народ (? "хора на морето" – Г.С.) – рибари, търговци и пирати. Не е голямо чудо, ако траките са заети от тях думи, като οκταποδις ("октопод"), θαλλάσα ("вълни"; макар че и за тази дума трябва да се замислим, имайки предвид, че в българския тя се отнася и за явления на сушата, като например "движещите се или прииждащи на малази мъгли", което пък е свързано с глагола "лазя". – Бел. прев.), σκέλος ("място за сваляне, стоварване"; и тази дума в българския език има редица съответствия и различни употреби: "скеля" – в светите разновидности "пристан" и "помощно строително съоръжение", както и човешкият "скелет". – Бел. прев.) или μυρον ("благоухание", "аромат"). От друга страна, траките, бидејки предимно земеделски народ, би било съвсем естествено за гърците да възприемат някои тракийски думи, свързани със земеделието и скотовъдството. Затова българската дума "сърп" се появява в гръцкия като αρπτ – изпускатки по необходимост звука "с", следвайки един закон на гръцката фонетика. Българската дума ЯРЕ (малко козле) получава гръцко окончание и става ταρειον, ПРАЗ става πραξιον, КРОМИД става κρομιον, ЛАПАД става λαπαθον, ЦЕЛИНА става σελιον, ЖИТО става σιτιον. Този списък далеч не е изчерпателен.

25. Една друга категория думи, заети от българския (тракийския) език все още може да бъде разпозната с белег на семантична икономия. Българската дума КОРИТО се появява в гръцкия като κορυς (родителен падеж:

коруто^с), но със стесненото значение на “ка-nak”, “похлупак”, също “калпак” [73]. (Българската етимология извежда думата “корито” от “кора”, имайки предвид времето, когато коритата са били издълбани от цели дървесни стволове, т.е. оставала е само външната част, близка до самата кора и нейната форма. – Бел. прев.) Думата КОРЕН става корунти, означаваща не само всеки вид корен, но и “чепато, чворесто парче дърво, сопа”. Българската дума КОЛАЧ, означаваща кръгъл самун хляб с гунка в средата (като колело), се явява в гръцкия език като κολλιξ – самун ечемичен хляб, докато ЧИРАК става κηρυξ, т.е. специален (специализиран?) праменик, глашатай, вестител, херолд.

26. Някои граматични форми също подсказват, че влиянието на българския (тракийския) език върху старогръцкия е било силно.

(I) Позиция на определителния член. В древния гръцки език членът е от префиксън вид, докато в българския членът следва съществителното (или прилагателното). Но и в гръцкия също откриваме случаи, в които членът следва. (Понякога той се използва въвично – и преди, и след съществителното.)

• УКсенофон (Хенон), например, откриваме структурата като μεσον το των πολεμικον [74].

- При Херодот се намързваме на θανατος ?[75].
- при Платон (Plato) – като ακουην την [76], а у Еврипид – ανδρα τον и αδητο τо [77].

Могат да бъдат приведени още много други примери. Такива особености могат да бъдат обяснени, предполагайки едно състояние на образуване на гръцкия език, през време на което употребата се е колебаела между префиксния и суфиксния тип член.

(II) Система на члена. На един наблюдател, който има малко време за детайли, сравняването на члената в гръцкия и в българския език едва ли ще се стори особено обещаващо. Но да започнем. Българският език е загубил по-голямата част от склонителната си система, а това се отнася и за члената. От друга страна, в старогръцкия език откриваме едно напълно развито склонение на члената. Какво виждаме, сравнявайки именителния падеж? В мъжки и женски род всички членове се различават; само в среден род формите са идентични и в двата езика, както може да се види от следната таблица:

	ед. число		мн. число	
	съвременен български език	старогръцки език	съвременен български език	старогръцки език
м. род	TЪ	НО	ТЕ	НОИ
ж. род	ТА	НЕ	ТЕ	НАИ
ср. род	ТО	ТО	ТА	ТА

Всенакато разглеждаме пълната система на члена в старогръцкия език, забелязваме нещо различно. Виждаме, че във всички косвени падежи членът се характеризира с едно начално “Т”.

	м. род	ж. род	ср. род
ед. число	Nom.	НО	НЕ
	Gen.	TOU	TηS
	Dat.	Τω	Τη
	Acc.	TON	TηN
Dual	Nom&Acc	Τω	ΤΑ
	Gen&Dat	TOIN	TAIN
мн. число	Nom.	HOI	HAI
	Gen.	TωN	TωN
	Dat.	TOIS	TAIS
	Acc.	TOUS	TAS
			ТА

Така е при атическата система. В горийския можем да наблюдаваме явлението, че именителният падеж на члена в множествено число не е HOI и HAI, а TOI и TAI. Това изглежда влиза в разрез със съвпадането, че горийският е по-стар от атическия. В такъв случай едно начално “T” или “Ts” трябва да е било налице през цялата система на определителния член в периода на образуването на гръцкия език. По-късно “T(Ts)” вероятно е било изпуснато от “преработения” именителен падеж; възможно е това да е станало след преходния период, включвайки минаването през “S”.

(III) Някои неправилни глаголи. Няколко неправилни глагола в старогръцкия проявяват черти, подсказващи, че имаме пред себе си сливане на два или повече глагола с различен произход. Вероятно най-интересният случай е този с глагола OIDA (“знае”). Сегашното извивателно наклонение на този глагол в гръцки и български е:

OIDAVИДЯ
OISTHA (OIDAS) ВИДИШ
OIDEВИДИ
ISMENВИДИМ
ISTЕВИДИТЕ
ISASIVИДЯТ

Но на старобългарски ВЕДЕТИ означава “знае”. В горната парадигма формите ISMEN, ISTE, ISASI биха могли да бъдат обяснени по-лесно, приемайки, че е станало сливане на две отделни глаголни системи, всяка от които е взета от два различни езика и запълващи част от цялото – единият език единственото число, а другият – формите на множественото число.

Неправилните форми се срещат и при следните важни глаголи:

(а) ЯМ

Гръцки език Български език (сегашно изявително наклонение)

ESTHIO (сег. време) ЯМ

ЯДЕШ

EDOMAI (бъдеще вр.) ЯДЕ

EPHAGON (мин. несв. вр.) ЯДЕМ

ЯДЕТЕ

ЯДАТ

(б) КАЗВАМ

PHEMI (сег. време) РЕКА (perfective)

РЕЧЕШ

EIPON (мин. несв. вр.) РЕЧЕ

EIREKA (мин. св. вр.) РЕЧЕМ

РЕЧЕТЕ

РЕКАТ

Тези глаголи имат напълно развити парагами в съвременния български език. Съвсем невероятно е българският език да е счел за необходимо да заеме един неправилен глагол от гръцкия, с оглед да го развие напълно за собствена употреба. По-убедително обяснение би било да очакваме, че първичните устойчиви форми са останали в употреба сред местните хора, а говорът на пришълците гърци е комбинирал някои характерни форми с езиковите форми, внесени от Египет или от някъде другаде.

IV.

27. Налице са голям брой факти от историята, лингвистиката, археологията, нумизматиката и фолклора извън споменатите в тази статия, които подчертават извода, че езикът на Константин Велики е бил една по-стара форма на славянския диалект, който е станал известен като български език. Събиранки и класификации тези факти, може да се получи един интересен изследователски проект. Все пак, *necessaria non sunt multiplicanda*. Затова нека следващите примери бъдат разглеждани като добавяне на базри към това, което беше казано по-преди.

(I)

• Лаоник Халкондил (Laonicus Chalcondyles) казва, че е установил, че трибалите (Triballi) са били най-древният и най-големият от всички народи [78]. „Сега те биват наричани българи“, казва той.

• За Страбон трибалите са били траки.

• Дион Касий смятал трибалите и гарданите (Dardani) за мизи [79].

(II) Според Цезар Бароний (Cesare Baronius) Константин Велики твърдял, че е потомък на Веспасиан (Vespasian) [80]. Ние знаем, че Веспасиан е основател на рода Флавий (gens Flavia). От друга страна, латинската дума „flavius“ означава „рус“, покато „руси“, като съществително, означава „рускаци“. Човек се изкушава

да дума дали един рус славянин някак си не станал латинизирано на Flavian(us). „Веспасиановата връзка“ на Константин подсказва една цвестиста литературна заврънкулка, която е напълно лишена от обаяние. Да предположим, че някой ни каже, че бащата на Веспасиан е бил наричан от своите роднини и приятели ЧИЧО СЛАВИ ПЕТРОВ. Как едно такова варварско име ще бъде латинизирано така, че да се понрави на римска публика? Едната възможност е – а възможно е да има и други – да смени името си на TITUS FLAVIUS PETRO; което е точно името, записано от Светоний (Suetonius).

(III) Юлиан казва, че семейството му е дошло от Мизия край Дунава, където хората били известни с това, че са много твърдоглави; Венъж съставили си мнение и взели решение, те никога не го променяли [81]. Как може някой да спомогне да се мисли, че толкова отдавна, още по времето на Юлиан, в Дунавската равнина е имало някакви твърдоглави българи – в днешната Всекидневна реч ИНАТ БЪЛГАРИ?

(IV) Човекът, за който се предполага, че е казал на гърците как да правят кисело мляко (йогурт), се е казвал Аристей (Aristaeus). Казва ни се, че той е научил това изкуство от нимфите. Ние не знаем къде Аристей е срешинал тези нимфи.

• Все пак, от Херодот научаваме, че Аристей е бил голям пътешественик, че е ходил далеч, чак до Иседон (Issedones) в Скития (Scythia), и че е написал поема, наречена „Ари-маспииите“ [82].

• Плиний говори като ли е чел писанията на Аристей [83] и добавя, че в Тракия той е бил първият човек, който смесил мед с вино [84].

• Страбон е познавал хора, които твърдели, че Аристей бил учителят на Омир [85].

• Диодор Сикул (Diodorus Siculus) (Диодор Сицилийски ? – Бел. прев.) ни казва, че е възможно Аристей да се е преместил на място близо до планината Хемус [86], където завършил живота си.

Възможно ли е при едно от своите продължителни посещения в Тракия Аристей да е срешинал някои местни жени („нимфи“), които са му казали как се прави кисело мляко? Свидяс (Suidas) нарича Аристей един от гигантите. От други източници можем да научим, че „гигантите“ по всяка вероятност са били тракийски народ на Халкидическия полуостров [87].

Тези, които не вярват, че езикът на Константин Велики е бил тракийски, т.е. славянски диалект, известен като български, би направил услуга на историографията, ако само могат да покажат какъв друг език трябва да е бил той [88].

БЕЛЕЖКИ ПО ИЗТОЧНИЦИТЕ

Източниците в текста и в бележките на страници 24 – 30 са тези, които ми бяха досътни в Квебек по Време на писането. По отношение на техните относителни качества не следва да се подразбираят косвени оценки, освен посочените в някакъв друг аспект. По-специално, не се предполага, че един публикуван текст, га речем в *Corpus scriptorum historise byzantinae*, е *ipso facto* (по силата на самия този факт, сам по себе си; Бел. прев.) по-благонадежден, отколкото съответният текст в *Patrologia Graeca* или обратно.

Не са правени опити за изчерпателност. Ако това беше направено, то щеше да раздие настоящата статия далеч извън установените граници, като придобивките нямаше да са особено големи. Това означава, че в случаи, при които няколко древни автори са изтъкнали едно и също нещо, не всички са цитирани. По същия начин там, където даден автор е направил същото наблюдение няколократно, не всички примери са записани тук.

Аз споделям мнението на онези учени, които са доловили, че по правило най-старите източници са най-надеждни. По-голямо внимание се изисква, когато се използват по-скорошни извори, докато на мненията, изразени от съвременните писатели, винаги трябва да се гледа със съмнение.

Някои общи бележки с оглед използването на източниците като такива.

Ние бяхме предупредени да не разчитаме твърде много на някои автори, защото същите цитират източници, които вече не могат да бъдат намерени. Такъв е по-специално случајът със *Scriptores Historiae Augustae* (SHA), от които трябва да научаваме за голяма част от информацията, касаеща Константин и неговите съвременници. Когато преводачът на английски за изданието на SHA от издателство "Loeb" Дейвид Маги (David Magie) е стигнал до източник, който не е можел да намери, рядко е пропускал възможността да добави под черта думите: "Вероятно въображаем". На автор, който измисля своите източници, не може да се има доверие. Като че ли унищожаването на библиотеки и архиви не е било обичайна практика сред хората във Власта през всички времена, по всички части на света. Все пак, ако някой си направи труда да каталогизира всички такива вече несъществуващи източници, ще види, че повечето от тях засягат произхода, живота и езика на Константин Велики и този на неговите тракийски сънародници; през цялата история.

Ами къде са записите на фригийците и мизите, които според Страбон (12.8.4) вързали на зад във времената преди Троянската война?

Същото се отнася и за изгубените части от книги, които са оцелели в изопачен вид. Откъснати страници и изчезгъртани думи и редове предимно там, където авторът явно е казал или се е канел да каже нещо важно, касаещо Константин и неговия народ, или отнасящо се до Тракия изобщо. В тази вързка читателят да се отнесе към приложението, озаглавено "The Eloquence of Gaps" ("Красноречието на пропуските" – Бел. прев.), в моята книга "The Assassination of Justinian's Personality" ("Убийството на личността на Юстиниан" – Бел. прев.; Regina, Lynn Publishing Co., 1974).

За да влошат нещата, ревностни, но предубедени преводачи често са изопачавали смисъла на оригиналните източници. За един поразителен пример за такива разрушения, касаещи ревността на тракийската писменост, читателят да се отнесе към статията за пред-кирилската писменост в славянските страни на друго място в тази книга.

И не на последно място, ние сме изложени на фантастичните тълкования, предлагани при разни случаи от някои високопоставени учени. Един пример: Плутарх (*Moralia*, 282a) "обяснява" защо римската аристокрация имала по обувките си орнаменти, оформени като лунни сърпове. Може би, подмята той, това е било така, защото те са били аркадци (от Аркадия – Бел. прев.), прослелъното, които са дошли в Италия с Евандер (Evander). А как тълкува тази дума (прослелъното) преводачът за изданието на "Loeb"? "Пред-лунни хора", казва той, като че ли Аркадия и Евандер са могли да имат нещо общо с времето преди луната. прослелъното, съвсем очевидно, не е нищо друго, освен българската дума ПРЕСЕЛЕНИ, означаваща "имигранти", "преселници", "пришълци" (литературно: "преместени"). Колкото до малките (лунообразни) орнаменти с формата на полумесец по обувките на богатите римляни, човек наистина трябва да си няма друга работа и да е със силно въображение, за да види тук вързка с лунната епоха.

Изследването на историческите извори (Quellenforschung) може да е източителна и разстроиваща дейност. Все пак обаче, малка доза от нея може да бъде благотворна, когато се изучава предмет като езика на Константин Велики.

Странни неща се случват не само с книги. В музея на Капитолия в Рим човек може да види главата, ръцете и краката на това, което някога е била колосалната мраморна статуя на Константин. Кой я е раздробил? Кога и защо? Какво е станало с тялото? Имало ли е надпис върху него?

Pontifices maximi ī ū à äà ī ðî äî ãî ðè.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ТЕКСТА

Съкращения:

BL = Les Editions Belles Lettres, Париж.

CERF = Les Editions du Cerf, Париж.

CSHB = Corpus scriptorum historiae byzantinae, Bon.

Loeb = Loeb Classical Library, William Heinemann, Лондон.

PG = Patrologia Graeca, J.-P. Migne ed., Париж.

PL = Patrologia Latina, J.-P. Migne ed., Париж.

SHA = Scriptores Historiae Augustae. (Teubner, Лайпциг; или Loeb)

1. Книга 2.30.2. Особено съм признателен на професор Т. Ф. Карви (T. F. Carvey) от Университета в Уинззор (Онтиарио) за това, че насочи вниманието ми към тази част от книгата на Йоан Аудийски. (Виж блестящия превод на проф. Карни (Carney); [Очевидно, едно от двете изписвания на името е погрешно, но не може да се определи кое. – Бел. прев.]) на произведението на Аудийски “De magistratibus”, The Wentworth Press, Сидней, Австралия, 1965 г.).

2. Някои унизителни забележки по отношение на гърците (Graeculi), направени от оракури в присъствието на Константин, a priori изключват каквато и да била възможност императорът да е имал гръцки съемни връзки. (Виж по-специално Inceri panegyricus “Constantino Augusto dictus”, IX, 1 и “Panegyricus Constantino dictus”, VII.XIX-BL, т. 2, стр. 128 и 70.)

3. Ор. cit., II.12.2 и III.68.1-4. Също “De mensibus”, фрагм. 7 (Teubner, 1967, стр. 180). Аудийски укорява правителствени чиновници за занемаряването на латинския език в полза на гръцкия – стъпка, която според древно предсказание предвъзглеждало залеза на Римската (т.е. на Византийската) империя. Това, разбира се, е безсмислено, след като в дадени случаи гръцкият е бил използван в римския сенат и на който изключително са писали Марк Аврелий и Юлий. Това, което е измъчвало Аудийски, е било отстъплението от латинския в Константинопол под натиска на местния говор, а именно тракийския.

4. Йоан Малала (Ioannes Malala), “Cronographia”, XVIII.1. (Превод на английски от Spinka и Downey, Чикаго, 1940.) Също Прокопий (Procopius), “Anecdota”, XIV.2-3 (Loeb). Достоен за внимание е фактът, че от тринадесетиме императори, които са управлявали между Константин и Юстиниан само трима не са били тракти. (Виж списък в: G. Sotiroff, “The Assassination of Justinian’s Personality”, Regina, 1974, стр. 60.)

5. Трибелий Полио (Trebellius Pollio), “Divus Claudius”, XIII. 1-2 (в SHA).

6. Anonymus Valesianus, Pars Prior, 2. (Препечатано след Амиан Марцелин [Ammianus Marcellinus] в изданието на Loeb, т. 3.)

7. Според Лакманций (Lactantius) в “De mortibus persecutorum”, XXVII.8. (Издание на CERF, Париж, 1954). Същата идея явно е засървал готският владетел Амаулф (Amaulph) според Пул Орозий (Pulus Orosius), Seven Books, VII.43. (Вашингтон, окръг Колумбия, 1964).

8. My sopogon. Passim. (Loeb)

9. Записано от Георги Кодин (Georgius Codinus), “De rebus Constantinopolitanis” (CSHB, т. 48, стр. 23).

10. Уилям Смит (William Smith), автор на “A Dictionary of Greek and Roman Geography” (Лондон, 1873, препечатка на “AMS Press”, Ню Йорк, 1966), казва, че “от езика на траките едва ли съществуват следи” (стр. 1182). В “Chamber’s Encyclopaedia” (1908 г.) за Тракия може да се прочете: “Много е било дискутирано по това, кои са били древните тракти. Техният език е изчезнал напълно.” Никой съвременен авторитет не е отхъркал тези неоснователни твърдения. Сегашната тенденция е да се внушава, че траките са били “славянизирани”, по-таратийки ad pauseum (до втръсване – Бел. прев.) тезата, че славянските народи са “дошли в” или са “завладели” Тракия през VII в. сл. Хр. Фундаменталният въпрос колко са били “нахлуващите” славяни и колко местните тракти, никога не е бил обсъден. Тази материя е била допълнително замъглена с излизането (във Виена, 1957 г.) на книгата на Д. Дечев (D. Detschev) “Die Thrakischen Sprachreste”, която почива на предпоставката, че в действителност тракийският език фактически е изчезнал. Беше време, когато аз също смятах така. Вече не.

11. Вероятно е странно, че това съвпадение е защитавано от Вилхелм Томашек (Wilhelm Tomaschek), “Die alten Thraker”, Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Classe der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, Виена, 1893, стр. 123 - 127).

12. V.3.

13. Херодот., V.6 и Страбон, Фрагм. 11 от книга VII. (Loeb, т. 3, стр. 329 - 331.) В същия фрагмент Страбон обяснява, че това, което по негово време е било наричано Македония, в по-ранни времена се е наричало Ематия, и че повечето от обитателите ѝ са били тракти.

14. Книга XLIX.36.2. (Loeb, т. 5, стр. 415)

15. De mag., III. 32.5.

16. Chilades, X.185. (препечатка на изданието от 1826 г. от Георг Олс [Georg Ols], Хилдесхайм, 1963 г.)

17. 12.3.20. и 7.3.2.

18. Херодот, VII.73.

19. 7.3.2.

20. 13.4.4. и 5.3.2. Забележителна е също

бележката у Атенеус (Athenaeus) (Deipn., IX.398 – Loeb), свидетелстваща, че пеоните и мизите са говорели един и същи език.

21. Книга ХХІХ.6.2.

22. N.H., V.31; N.H., V.120.

23. Аний (Appian), Mithr., 55. 224 (Teubner, 1962, т. 1, срп. 567); Страбон, 12.3.20 и Фрагм. 45 (46) – Loeb., т. 3, срп. 367

24. 39-ти диалог (Discourse), 1. (Loeb, т. 4, срп. 97)

25. Книга V ("Elis"), 12.7. (Loeb, т. 2., срп. 449)

26. 12.3.3 и 12.3.40. (Loeb, т. 5, срп. 375 и 449)

27. Historia Nova, II.37. (превод на английски език J. J. Buchanan и H. T. Davis, "Trinity University Press", Сан Антонио, Тексас, 1967, срп. 77)

28. Cronographia, IX (0 285). (CSHB, срп. 221)

29. У Фомий (Photius), The Library, cod. 186. (BL, Париж, 1962, т. 3, срп. 33 - 34)

30. Книга VI ("Elis II"), XX.18. (Loeb, т. 3, срп. 129)

31. Op. cit., IV (088). (CSHB, срп. 72)

32. Correspondance, BL, Париж, 1927 г., срп. 38

33. Общоизвестно е, че Евмолп (Eumolpus) е бил војд на траките в Атина. Древната гръцка литература е пълна с податки за траките из цялата страна, включително и на островите. Присъствието на траките при Фомий е засвидетелствано от "легендата" за Терей (Tereus) и Филомела (Philomela). Видни хора, като философът Антистен (Antisthenes), Пимак (Pittacus), Темистокъл (Themistocles) и Ификрат (Iphicrates), са били полу-траки. Менандър (Menander) се е гордеел със своя тракийски произход. Помпей Трог (Pompeius Trogus) свидетелства, че най-старото име на македонците е било пеласги. (Книга VII.1, издат. "Garnier", Париж, 1936 г., т. 1, срп. 155 от Юстиновата "Epitome") Тези пеласги завзели целия Пелопонес. Не без известно коварство около 1528 г. пр. Хр. (по изчисленията на Орозий [Orosius], Книга I.11) Данай, бягайки от Египет, дошъл в Пелопонес и завзел главния град там (Аргос/Argos), след което наредил името на страната и хората да се сменят според неговото. Всички изчисления, основаващи се на хронологиите на Манено, Евсевий и Орозий, както и на мраморната скулптура на Париий, показват към XVI в. пр. Хр. като вероятно време на пристигането на първата гръцка колония от Египет.

34. Diod. Sic., Книга I.18.1-3

35. Виж изданието на Loeb (1956), срп. 16.

36. Виж изданието на Loeb (1959), срп. 156 – 157.

37. Цитирано от Константин Порфиrogenет (Constantinus Porphyrogenitus), "De thematibus",

2.38.В. Друг интересен доказател: Либий (XXXI. XXX.15) казва, че македонци, акарнанци (акарнийци, акарнейци ?) и етолийци употребявали един и същ език. От друга страна, акарнанците (акарнийците, акарнейците ?) се идентифицират с траките по един заобиколен, но напълно убедителен начин. Майката на Темистокъл (Themistocles), според Корнелий Нена (Cornelius Nepos), е била акарнейка. Когато по-късно Плутарх е писал биографията на Темистокъл, той я е нарекъл тракийка. Това не е единственото доказателство.

38. Op. cit. (0 122). (CSHB, срп. 97)

39. За обяснение на тази ономастична гла-Вобълъсканица (геми = готи) виж G. Sotiroff, "The Assassination of Justinian's Personality", срп. 135 - 140. Тук ще отбележим само това, че според Юлий Капитолиний (Julius Capitolinus), бащата на Максимин (Maximinus) е бил гот. Максимин никога не се научил да говори гръцки, а през малосмята си едва-едва знаел латински и говорел на императора Александър Северий (Alexander Severus) на "съвсем чист тракийски". (SHA, Maximini Duo, 1.7 и 2.5)

40. Книга XXXVIII.10.1-3. (Loeb, т. 3, срп. 217)

41. Divus Augustus, LXIII. Светоний (Suetonius) също казва, че Октавиан (Octavian) бил обещал дъщеря си Юлия (Julia) на Комис (Cotys) – "цар на готите", когато Овидий (Ovid) нарича цар на траките.

42. N.H. IV.40. (Loeb, т. 3, срп. 147)

43. Версията, която обикновено се разглежда, е, че Аурелиан (Aurelian) "изтеглил" от Дакия римските гарнизони и всички римски граждани. Никой не е обяснил защо точно ги е оттеглил. Фактът, че преди Аурелиан, Адриан (Hadrian) е махнал талпите от горната част на моста през Дунава, който той е наследил от Траян (Trajan), е обяснен у Дион Касий (Dio Cassius) (LXVIII.13.6) със страхът, който Адриан имал, че "варварите", т.е. гаките, биха могли да използват моста, за да преминат на римска територия, което идваша да покаже кой е бил силен и кой слаб през онова време. Аурелиан е "изтеглил" римските граждани от Дакия, защото те са били изгонени.

44. P.G. т. 108, кол. 347

45. "De bello gothicō", VI.XII.26-27 и II.19.32 (Loeb). Трябва да се отбележи и начинът, по който Мемnon (Memnon) говори за "войската на римляните и на траките" – едва ли не като че ли това са били едни и същи хора. (Фомий, "The Library", ког. 224, BL, т. 4, срп. 95)

46. De Aedif., III.VII.18 (Loeb)

47. "Getica", XII.35

48. В "Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum" ("Paul Geyer ed.", Виена, 1898 г., срп. 183 - 184)

49. "Museo Nazionale" в Неапол притежава един папирус, отнасящ се за продажбата на една гомска църква (? в Равена). Докато самият документ е съставен на латински, някои готски духовници са го подписали на тяхната собствена гомска азбука.

50. "Alcestis", 966 - 970. Тук, както и другаде, неточността на гръцкия език е довела до някои въображаеми преводи. Вместо "Аз не намерих лекарство в тракийските плочици, писани на езика на Орфей", Arthur S. Way смята, че е разбрал: "Няма нищо в плочиците от Тракия, нито лекарства, за които Орфей е говорил." (В изданието на Loeb)

51. Книга VII.111.

52. "Ex Ponto", IV, еп. XIII.17-22. ("Garnier", 1957 г., стр. 401)

53. Op. cit., ког. 177a. (BL. т. 2, стр. 163)

54. Човек може да види глуповата лигавина, разливаша се по колективното лице на специалистите, ако им се каже, че древните гърци може да са засели своите букви от българите. Всенак, тъждествата българи = траки = македонци = пеласги (вж Помпей Трог [Книга VII.I.2 – "Garnier" (1936 г.) – резюмето на Юстин], т. 1, стр. 155) би следвало да активира някои лениви мозъчни клемки. Дионису от Милет (Dionisu Miletus), на който се позовава Диодор Сикул (Diod. Sic., 3.67.12), казва, че пеласгите са били първите, които са употребявали буквите на Кагм (от когото гърците са засели). (Vиж G. Sotiroff, KOINH и IDIAI, "The Classical World", Филаделфия, декември, 1968 г., стр. 131 - 132.)

55. Виж Симоката, "Histories", III.4.4. и VII.2.5. ("Ed. De Boor", Лайпциг (Teubner), 1887 г. Препечатка 1972 г. (Превод на руски е публикуван през 1957 г. в Москва.) За трудностите на Филип II в страната на трибалите виж Помпей Трог, Книга IX, глава III ("Garnier", Париж, 1936 г. [резюмето на Юстин], т. 1, стр. 187). Според Херодот (V.17) македонският цар Александър I получавал по един малант дневно от сребърните мини на своята страна. Платон "Кара" Сократ га каже ("Charnides", 156D), че гемските лекари били толкова изкусни, че имали репутацията на хора, способни да дават безсъмъртие. Лечението на Лизимах (Lysimachus) след пленяването му от тракийския цар Дромихет (Dromichaetes) може би е изучено от Диодор (Diodorus; XXXI.12.4-5). Достатъчно странно е, че Орозий (Orosius, III.23) нарича същия цар Дор (Dorus).

56. 12-ти диалог, 57 (Loeb, т. 2, стр. 71)

57. "Cratylus", 409 e

58. "Deipnosophists", III.122. (Loeb)

59. Означаващи съответно: "речни бързеи", "планина" и "наследство". (Alice Leroy-Molinghen, "Trois mots slaves dans le "lettres" de Theophylact de Bulgarie". Annuaire de l'Institut de Philologie e d'histoire orientales et slaves – "Годишник на Ин-

ститута по филология и източна и славянска история", том VI, 1939 г., стр. 111 - 117). Трите суми наистина са славянски, тъй като са български.

60. Анастасий Библиотекар (Anastasius Bibliothecarius, P.L., t. 108, col. 1418) обяснява, че "drungarius" било "imperialis vigiliae simul et Thraciae praetor" ("началник на императорската стража, както и императорски наместник (управител) на Тракия"; Бел. прев.). Но Порфирион (De admin. Imp., cap. 8; 38) използва тази дума в смисъла на военачалник, тъй като δρουγός се употребява за означаване на "рота", т.е. ДРУЖИНА.

(Виж също бележка 31 от книгата на Иван Богданов "Кирил и Методий", изг. "Български писатели", София, 1987 г., стр. 240, отнасяща се за друнгари Йъх, бащата на първоапостолите Кирил и Методий. – Бел. прев.)

61. Виж (в изданието на CSHB) Малала, р. 436 и "Chronicon Paschale", I, стр. 696. (КРЕВАТ е "легло", а ЖУПАН означава "старши", "главен", "Вожд").

62. BL. Париж, 1939 г., т. 2., стр. 186. ζακανον е употребено, както може да се предположи, в смисъл на "ιεх" или "mos recepta". (Ibid., гл. 8; парагр. 38)

63. "Annalium", lib. XVI.II. (CSBH, 1887 г., стр. 15)

64. Брягът на българските думи в старогръцкия език е достатъчно голям, за да запълни един малък речник. Следват още няколко примера: γαληνος, ερρω, κηλον, μηδος, οιχεω, πραος, πορος, πονεω, σταμνος.

65. Книга I.94.2

66. За Залмоксис (Zalmoxis) се казва, че твърдял, че Хесстия (т.е. Вестия) дала на гемите техните закони. (Ibidem.)

67. "Milierum virtutes" ("Moralia", 261 E. – Loeb, т. 3, стр. 573). Легендата, предадена от Plutarch (Plutarch), гопускауки, че е легенда, има още един интересен аспект. Аристодем (Aristodemus) е бил тиран на Куме (Cumaë) в Кампания (Campania) и се е вървало, че някога "варварското" население там се е състояло от кимери – същите хора, които са живели около Азовско море.

68. Goth., VIII.XXII.29. (Loeb, т. 5, стр. 287)

69. "De Mensibus", IV.51. (Teubner, 1967 г., стр. 107)

70. "Arcadia", VIII.VII.4. (Loeb, т. 3, стр. 377)

71. У Фомий, "The Library", ког. 2. (BL. т. 1, стр. 5)

72. Виж моята статия в "Onomastica", Winnipeg (Nos. 37, 41 и 53).

73. Според Херодот москвиите са носели сървени шлемове. (VII.78)

74. Anab., I.8.12

75. IX.44

76. "Timaeus", 25 D

77. "Troades", 667 и "Alcestis", 13. С лични имена следпозитивният (следпоставеният) член е почти задължителен. (Е.г. Αλεξανδρος о Φιλίππου)

78. Лаоник Халкондил (Laonicus Chalcondyles), Р.Г., т. 159, кол. 41 - 42. Да не се забравя фактът, че Халкондил по някакъв начин е избегнал изгарянето на клада, но неговата книга била поставена в "Index librorum prohibitorum" ("Списък на забранените книги" – Бел. прев.). Н.В. – Той отъждествява трибалите с българите. (Op. cit., кол. 26)

79. Страбон, 7.3.13 (Loeb, т. 3, стр. 215) и Дион Касий, L.I.23.3. (Loeb, т. 6, стр. 67)

80. "Annales Ecclesiastici" (издание 1624 г.), т. 3, кол. 4. Независимо от това дали Константин е предявявал или не такива претенции, свидетелството в "Annales Ecclesiastici" поражда един друг интересен въпрос. Бароний (Baronius) казва, че негов авторитет бил Полио (Pollio). Но в текста на Полио, такъв, какъвто го имаме, няма споменаване на така наречената претенция на Константин да е потомък на Веспасиан. Липсващата в тъкъв случай част трябва да е изчезнала след като Бароний я е видял. Как е могла да изчезне от Ватиканската библиотека? И една друга по-малка мистерия: Юлий Капитолин (Julius Capitolinus) съобщава ("Gordiani", III, 24.5, в Loeb т. 2, стр. 447), че Лицин (Licinus) твърдял, че е потомък на Филип Старши. Как става така, че Бароний нищо не е казал за тази претенция?

81. "Mysopogon" (издание на Loeb, т. 2, стр. 451)

82. IV.13

83. N.H., VII.2 (Loeb, т. 3, стр. 513), където Плиний използва изявително наклонение: "Herodotus et Aristaeus Proconnesius scribunt" ("Херодот и Аристей Проконесий пишат" – Бел. прев.), казва той. Лудий (Lydus) също изглежда е познавал писанията на Аристей. (De Mag.,

I.31.6)

84. N.H. XIV.VI

85. 14.1.18

86. IV.81-83 (Loeb, т. 3, стр. 73 - 79). Плиний (N.H., IV.XI.45) е знаел за един град Аристеум (Aristaeum) по билото на планината Хемус, близо до Черно море. Към края на XIX век за I. Leunis е съобщено, че той твърдял, че е намерил в този район руините на един резервоар и фрагмент от гръцки надпис. (Г. Михайлов, "Inscriptiones Graecae", etc., т. I (София, 1970 г.), стр. 251, #306bis.)

87. Таеген Македонски (Thaegenes Macedo; "Fragmenta Historicorum Graecorum", издадена от K. Mueller [C. Mueller], т. 4, стр. 509/1-2) е писал, че Палена (Pallene) (западният нос на Халкидика) някога е била населена от "гиганти". Ликофорон (Lycophron; "Alexandra" – Loeb, 1977 г.) неведнъж описва "гигантите" и (в редове 1356 - 1358) изглежда внушава, че траките от неговата епоха били потомци на гигантите. (О)ПАЛЕНА на български означава "изгорена" (земя, страна), което правилно е преведено от гърците като ФЛЕГРА.

88. Чувствам, че някой ще се опита да "обясни" лингвистичната осмоза между български и старогръцки език, прибягвайки до индо-европейците. На това аз ще кажа, че индо-европейската хипотеза плава в мъглиите на едно толкова отдалечено минало и неговото място е толкова неопределено, че да го направи фактически ирелевантно спрямо епохата на Константин или гори спрямо тази на Омир. Трябва също да си припомним, че Александър Велики е основал много трако-македонски колонии почти до далечна Индия. Толкова много, че Сенека (Seneca) могъл да пише: "Зашо откриваме гръцки градове в самото сърце на Варварските страни? Зашо (откриваме) македонски език сред индийците и персите?" ("De consolatione ad Helviam", VII.1)

Бел на преводача

Настоящият сборник от статии публикувани в Канада през 1986 г. от българския емигрант Георги Сотиров е безценен с голямото количество фактологичен материал, който авторът ни поднася. За съжаление и тои, както повечето изследователи, робува на останяла терминология, нямаща място в днешния обективен историографски анализ. Става дума най-вече за термините "славяни" и "славянски езици", които са абсолютно хронологически несъстоятелни, когато се говори за античността. Абстракирали се от тези недостатъци, можем да обобщим, че настоящата монография притежава всички качества на безпристрастен изследователски труп с фундаментален принос в търсенето на истината за произхода на българите.

Като пояснение, към изказаната теза на автора мога да приведа като пример следната фактология отнасяща се до произхода на Хетите.

Хетите са населявали централната и източната част на Мала Азия през II хилядолетие пр.Хр. Към XVII век пр.Хр. създават голяма държава, която след XIII век пр.Хр. се разпада на дребни княжества. Хетският език е най-древният

писмено засвидетелстван „индоевропейски“ език. Писмената форма на този език е хетското клинописно писмо.

1. Средновековният автор Йоан Цеца твърди, че българите са взели участие в Троянската война.

Хетската империя и българските поселения и държави на картата на Мала Азия

2. В Крамкото житие на Св. Климент Охридски авторът Димитрий Хоматиян твърди, че български поселения е имало около Малоазийската планина Олимп край Бурса още преди Александър Македонски.

3. Град Анкара е основан от българи. В летописа на Абу Мансур ал Хазини "Забележителните дни на селджукската държава", в летописна бележка за Санджкар, управлявал от 1117 до 1157 г., се споменават "славянските" /славянски в кавички, защото става сума за сакалибски, сиреч български/ страни Сувар, Булгар и Анкара.

4. Българските планини на юг от Трабзон. По повод на споменаването на Българската планина в "Данишменднаме" Осман Туран пише, че в този извор и в първите османски съчинения планините на юг от Трабзон се наричат Булгар или Булгар Даъзъ.

5. Българската държава в планината Еренколоу, около Бейшехир и между Бейшехир и Коня, просъществувала чак до 1516 г. когато българската кралица Катерина с 8 хиляднатата българска войска е разбита от войските на Селим I.

6. Голяма българска държава в планината Булгар даг /Българска планина/, управлявана от българската династия Яхши XII-XIV век.

7. Вундови българи около езерето Ван.

Въпреки хилядолетията, които ни делят от времето на хетите, и трудноразбираемите клинописни иероглифи, чрез които е достигнал до нас техният език, паралелите между хетския и българския език са все още отчетливи:

1. agnish - огън, огнище.
2. aish - уста.
3. aruni - храна.
4. at - яде.
5. da - гава.
6. daluga(esh) - гълъг.
7. gima - зима.

8. hasti(jas) - кости.

9. haluna - вълна

10. cardi - сърце; сравни старобългарското "сердце".

11. kisha - чеша.

12. lukksi - лъчи, свети.

13. maninkuwant - скъсен, намален; сравни диалектната форма "манинко" - малко, мъничко.

14. melit - мед.

15. nepi(sh) - небе.

16. newa - нова.

17. pahshi - пази.

18. palatan(ash) - плещи, гръб.

19. pera - птица; сравни перо, пеперуда.

20. sharpa - сърп.

21. shiwat - свят, светлина.

22. tanata - стена.

23. taru - дърво; сравни диалектната форма "гаро".

24. tati - маму, мамко.

25. tupi - тупа, бие.

26. wali - велик.

27. warsa - роса.

28. wina - вино.

29. zena - есен.

Ето и няколко аналогии сред хетския пантеон на богоизвое:

1. Истану - Бог Сънце, "Господар на правосъдието, който Вижда всичко", "Носител на Божествената Справедливост" - българската сума "истина".

2. Кубаба - хетската Богиня-Майка, популярна покъсно с името Кибела - българската сума "хубава".

3. Пирва - хетска богиня, девойник на едноименния Бог на Бурята. - въвънски родопски фолклор - Първа Богица.

4. Телепину - хетски бог на плодородието, главен образ на много митове. В един от митовете се разказва как Телепину взел за жена дъщерята на Моремо - в българския родопски фолклор - Талатина крале, за чиято женитба за дъщерята на Китическа Крале се разказва в няколко песни.

5. Яри - хетски бог - в българския родопски фолклор - Яра Бога.

6. Денгир - шумерски бог, чиято клинописна графема е ползвана и в хетския език - да, това е древно-българският бог Тангр. Този бог е Върховен бог при манихеите (III век сл.Хр.) в Мала Азия, следователно пътят за достигане на тази шумерска традиция до българите най-вероятно е минал през българските поселения в Мала Азия векове преди алтайските

чергари тюрките да я усвояят някъде около VII век от съседите си - Волгокамските българи.

За съжаление все още науката не е показвала ясно връзката между хетите и големия нород на гетите, населявал днешните земи на Северна България в античността. А че такава връзка съществува, ни показва хилядолетната практика на "тракийските" народи да преминават Босфора в гвете посоку и да създават големи държави в Мала Азия и на Балканите, и очевидната етимологична аналогия в имената на хети и гети.

1. Мачей Понко, Митология на Хетска Анатолия, София, 1983.

2. Ivanov, V. The Hittite Language, Moscow, 1963.

2000 г. БЪЛГАРСКА РЕЧ

БОРИСЛАВ БОРИСОВ

Въведение

В испанското село Боторита, близо до Сарагоса, през 1975-1976 г. са открити бронзови плочки, които впоследствие стават известни на научния свят като Broneses de Botorrita. Плочките са изписани с руническо писмо, което ги прави интересни за нас. При една от тях текстът е много добре запазен. В най-голямата има двайсетина руни, другите две плочи са абсолютно повредени. Тези са обект на изследване от испански и германски експерти, които са единодуши в заключенията си - руническото писмо е непреводимо. Ето какво казва по този случай професорът от университета в Сарагоса, Франциско Белтран:

Със занятията, които имаме за иберите - твърди той - за този език няма отправни или паралелни точки, по които можем да досгигнем до неговото разчитане. [Con los conocimientos que ahora se poseen del ibérico -afirma-, es imposible traducirlo. Es una lengua de la que no existen paralelos o puntos de referencia, por lo que apenas se avanza en su interpretación.]

Колегата му Хайнер Бертран, както и немските учени Хайнер Айхнер и Волфганг Майд гостигат до същите негативни изводи. Тъй като това изследване няма за цел историята на опитите за превод, ще посоча следните източници с повече информация по този въпрос: статьята Bronce de Botorrita в Wikipedia, а също материали в Archeos и TITUS. Най-основната грешка, която допускат немските специалисти, е, че те търсят "готската слада", която евентуално да ги доведе до изворите на немския език, тъй като смятат готския за немски. Иберийската теза, от която изхождат испанци, е повече или по-малко свързана отново с германския генезис на селто-иберите. При разчитането на тази писменост аз изхождам от тезата, че *готите, в частност Визиготите, са изконно тракийско население и ако плочките са тяхно дело, то за "носещ" език може да бъде използван българският*. Тази теория за тракийския произход на готите (чийто привърженик съм от скоро) е оповестена от доктор Ганчо Ценов преди около сто години. Тя именно в голяма степен предопредели успешния превод на рунния текст - резултат от правилната изходна точка, а именно, че българският, а не селто-иберийският или германският, е носител на смисъла, вложен в текста.

ПРЕДВАРИТЕЛИ СЪОБРАЖАНИЯ ПРИ ПОДХОДА КЪМ ПРЕВОДА

---

1. Много от руните, открити на територията на Европа, са изписани върху линия, която се простира от край до край на изписвания текст. Тази линия според мен е поставена, за да има прегледност при разчитането на текста и да не се излиза от предполагаемата "разрешена" територия по хоризонта. При първолаките това "разрешение" допълнително е уточнено и по Вертикалa, докато при обикновените терагки за ученици разрешението е само по хоризонта. Липсата на такава разрешителна линия в разглеждания рунен текст очевидно говори за опитността на древния калиграф, която предполага множественост (професионалност), а не инцидентност на извършваната дейност. Допустимо е наличието и на други плочки, изписани по същия начин (и то в голямо количество), но неоткрити досега.

Практиката за изписване на бронзови плочки на територията на Европа е римска. На такива плочки са се изписвали данните за римските войници, които са се съхранявали на две места в Римската империя - едната плочка в Капитолия, а другата в областния център на дислокация - противоположната архивна централа. Първоначално са били дървени и едва след като съответната персона се е издигала в ранг, предполагащ бъдещото оцеляване в битките, данните са били пренасяни на бронзова плочка. Предположението за произхода на тези плочки е, че те са продукт именно на такъв калиграф, притежаваш високи качества, наречени в по-ново време професионални.

Руните на страна А от интересуващата ни запазена плочка притежават една особеност. До четвърти ред са изписани в по-свободен интервал на редовете, докато след този ред интервалът видимо се намалява. Т.е. предполагаемата опитност на преписвача е доказана, тъй като той осъзнава още преди половината текст, че започнатата по-свободна реализация към края ще доведе до осезателна липса на място. Състяяването по хоризонта се съпровожда и от състяяване на интервалите и по Вертикалa. Това му позволява да реализира единадесет реда на страна А. Страна Б притежава същата особеност на изписване с тази разлика, че надписът внезапно прекъсва

своя вътрешен ход на осми ред и въпреки че има място за още гва реда, той завършва с един ред, изписан съвсем свободно на останалото пространство.

2. Фабулата на превода на страна Б притежава забележителна стилност и съдържателност на изложението. Такава смисленост на изказа е характерна за старобългарската литература през и след Х в., където е лесно обяснена с политическото и културно развитие на обществото, с християнската култура, обогатена с елинска философска мисъл и т.н. Такава смисленост не може да се получи, ако съответствието руна-буква, използвано при превода, е резултат на някакво съвпадение и получените думи са прищаяка на случайното, облечена в българска реч. Дори да има някои грешни съответствия руна-буква, което е напълно възможно, това не се отразява особено на високия стил на превода. Такъв висок стил и поучителност са характерни за Новия завет, един от най-авторитетните писмени извори на древността, покато в Стария завет моралният кодекс е различен и убийството, клането съвсем не са изключение. Ще посоча популярния епизод, когато Вегетарианецът Каин убива "касапина" Авел и отмогава есионим на убиец. Предполагам с тази случка е свързан и втори ред от превода, където по забележителен начин, само с няколко думи, е порицано клането на обие. *Още повече че диалектното "уфици, фци" все още е в употреба в селата на югозапад от Варна, а в българския фолклор има много песни, жалеещи клането на агне.* Тези български думи и народностно съзнание по необясним (надявам се думата "необясним" в скоро време да бъде обяснена от автохтонното течение в българската история) начин кореспондират с артефактите от с. Боторита край Сарагоса, където досега не са открити други тракийски находки. Изложението в оригиналния текст е съпроводено от употребата на "въветочие". Това въветочие винаги сепарира основната, когова дума в текста - ПИЦМ, и не винаги "улучва" останалите думи. В предложения превод съобразяването с този знак е около 75-80 %. Това ме навежда на мисълта, че древният калиграф е познавал в известна степен езика, които препредава на плочката, но не е бил наясно в детайли с речевите особености на изложението. Коговата дума винаги е сепарирана от въвете страни, което говори, че е отдавано особено значение пред останалите слова. Това определено превърща текста в проповеднически и наставнически. Явно старобългарският църковен стил е резултат от древна проповедческа словесност, върху която израства по-късно християнството. Именно тази проповедност и засвидетелстването ѝ върху артефакта от Боторита според мен оп-

ределя разпространението на християнството по българските земи много преди елините да си присвоят арменската идея за църковно узаконяване на християнството. Как попада този артефакт на Иберийския полуостров е въпрос, на който следва да се отговори внимателно и професионално. На този еман не мога да дам сериозен отговор гори и на най-основния - дали той е местно, или внесено произведение.

3. Разглежданите плочки, както отбелязах, не са неизвестни на научните среди. Немски учени правят и публикуват преводи на руните, които, за съжаление, са лишени от съвременен смисъл. За обяснение на своята несполука те предлагат версията, че руните носят информация от забравен език, употребяван някога на полуострова. *Те също робуват на предположението (което се смята за доказано в европейските научни среди), че готовите и визиготите са германски племена, като за доказателство се използва самото предположение без необходимите веществени или логично изведени доказателства.* Техният език е наречен от изследователите келто-иберийски. Настоящата статия няма нищо против името "келто-иберийски". Тя само допълнително уточнява, че този келто-иберийски е автентичен тракийско-български, с което именно се подчига завесата над тайнствените плочки. Предложението по-долу превод визира страната Б. Вероятно искам да уточня, че това не се отнася за страна А. Страна А притежава три руни, които не са употребени в страна Б, и твърде е вероятно страна А да носи информация от език, сроден или близък (диалект) по отношение на езика от страна Б. Но, тъй като до представянето на този материал декодирах и страна А, осмелявам се да твърдя, че тя също е на български език. Стилът обаче е твърде многословен и засега не мога да предложа съвременно звучене.

4. Друго основно съображение е, че матерният език е един изключително устойчив модул, които запазва своята независимост през хилядолетията. Доказателство за това са например словата "За буквите" или "Азбучна молитва". Те са абсолютно разбираеми за обикновения български читател въпреки хилядолетната отдалеченост от източниците. Очевидно е, че 1000 г. явно не са толкова голям период, когато разсъждаваме за устойчивостта на речта към външни (чужди) езикови влияния и нормалният период на "разбираемост" вероятно е 2000 и повече години. От тази гледна точка българите от X в. би трябвало да се разбират без проблеми с изконното тракийско население отпреди елинското изване на полуострова и след като по българските земи не се говори друг език освен българския (основно), изва естественото заключение, че българският е тракийски език. Тази простичка истина е оплетена с всевъз-

можни геополитически, църковно-политически и расово-политически разсъждения, за да загуби леснотата на своето разбиране. Като резултат се стига до "научни" открытия, че има прабългари (прагърци, праруси, праавстрийци обаче, естествено, няма), че българското християнството е получено от елините, че траките нямали писменост, че Крито-Микенската цивилизация също е елинска, въпреки че по това време елините въобще не присъстват на историческата сцена, че българите нямам инициално общо с траките, а пристигат от Азия на коне, пеша и лазейки и т.н., и т.н. Ето това основно разсъждение, че българите са древно население и кирилицата е древна писменост доведе до "свемкавичното" в исторически план разчитане на руните от Боторита. За да определя кирилицата като по-древна от глаголицата, използвах най-простиия способ: сравнително-визуалния. Калиграфията на глаголицата е изключително близка до калиграфията на две други писмености, чито автори са известни личности и почитани в страните си - това са арменската и грузинска писмености (арменците твърдят, че това е един и същ човек, но това няма отношение към нашия проблем.). И трите писмености носят почерка на една "барокова" закръгленост на буквите, една елитарна изисканост на изображението, което носи не само информационен, но и естетически елемент. В това отношение кирилицата по своята строгост стои по-близко до математическата рязкост на рунното изображение, ето защо и предпочитанията ми бяха на страната на кирилицата. След това използвах основния постулат на трасологията, който, казано на кратко, гласи, че всяка човешка дейност оставя своите следи или липси. "Следите" на руните от страна Б съвпаднаха напълно с буквите И, П, Ш, Щ, М, Л, Ж, Н и отчасти с Р, З, Д, О, Ъ и Д. Ползвайка А от глаголицата и значенията на Х, Г, С, Я и Б от предишни тъкувания на руни заедно със споменатите съвпадения, страна Б "проговори" на български. За страна А допълних - рунно "О" с медиана = Ф и втори Г и З.

5. В периода на работа се оказа, че думата, преведена като ПИЩМ, се повтаря многократно. Тази първа преведена дума от страна Б съдържа поне две съвременни български думи - пиша и ща (искам). Тази полизначност в съвременния български не може да се предаде само с една дума и избрах "пиша", която при четене трябва да се разбира, като "пиша и повелявам или повелявам и пиша". Интересното е, че при тази подредба всички новополучени редове завършват на НМ (Нам), което ме навежда на мисълта, че това подреждане "уцелва" Вероятния дребен източник, от който са преписани руните. Повторението на думата в оригинала би трябвало да носи евентуалното важно послание на калиграфа на плочката, ето защо избрах една подредба на руните по целесъобразност и ги номерирах, като думата ПИЩМ беше в началото. Тук си позволих да използвам един основен прийом на старобългарските калиграфи, а именно, да си спестяват изписването на някои гласи, които според тях са били разбираеми и без изписване. Така главните букви в предложението превод са в точно съответствие с оригинала, докато малките съм добавил аз.

6. Съществува и още една археологическа находка с кратък надпис, която е наименувана от испанските археолози La bola de catapulta - топка - гюле за камапулт. Ако приемем напречната сепарация (която не съм означил като буква в съотношението руна-буква) за "И" (приета за такава в настоящата латиница и старобългарската кирилица), надписът приема вида на АВИО. В неосветената от слънцето част на топката се вижда нещо като съвременно "З", което обаче е под предполагаемата траектория на надписа. Под пръстите на държащия топката също се виждат знаци, но всичко това е крайно недостатъчно, за да се даде някакво цялостно мнение за надписа. Видимите знаци са същите, както от плочката, и са от същата писменост. Не е грешно да предположим, че създалите на плочите и топката принадлежат на обща езикова група. На тази общиност не са били чужди бронзовите съдове и камапултите. Тя може да е свързана с римското господство на полуострова, но може и да е по-древна, местна.

ФАКТОЛОГИЯ НА ПРЕВОДА

1. За пълния текст на плочките и за снимки вижте страницата, поддържана от Франкфуртския университет - [TITUS](#). В нея също така ще видите фотографии на руните (специална преработка), на които ясно е изобразена калиграфията на всяка руна от всиче страни на

плочката. За останалите плочки от находището - справка на Arхеос. Тук заслужава внимание Голямата плоча, която носи същите руни в едния си край. Останалото е повредено. Тя е датирана IV-V пр.н.е. и "Връща" българската реч на около 2500 г. пр.н.е.

2. Тук предлагам на вниманието на читателя подредба на текст Б спрямо думата ПИЩМ. Това е формално разместване, а именно всяка следваща дума ПИЩМ "Боги" текста на нов ред. Така се получава текст, на който началото на втори ред е след края на първи, началото на трети след края на втори, с една дума текст, напълно аналогичен на горния, с изключение на обозначенията "1" и "2". Оригиналната подредба е "1" следват 1, 2, 3 и т.н. до 12 ред и накрая е "2". Така както е представен в т. 4, където е преводът.

3. Значение руна-буква:

РУНА	КИР.	РУНА	КИР.
И	И	А	А, ИА
П	П	Н	Н
М	М	З	З
Л	Л	Р	Р
В	В	Ъ	Ъ
Д	Д	Ч	Ч
Т	Т	Н	Н
Щ, Ш	Щ, Ш	Я	Я
О	О	С	С
ОУ	ОУ	Г	Г
Б	Б	Х	Х

Имащи значението руна-буква, всеки грамотен човек може да вземе молива и да провери достоверността на превода. Освен това ще усети неповторимата тръпка на българското слово, писано преди повече от 2076 или 2500 г.

4. Това е "преводът" на страна Б. Както посочихме, той не е съобразен с оригиналната подредба, а номерацията съм поставил аз (началото на руната започва от "№ 0", но всеки следващ ред е подреден спрямо думата ПИЩМ) - за пригленост и удобство при работа с думите. Това ми съображение е продиктувано от факта, че плочката може би не е в оригиналната си първоначална форма. Освен това при предложената подредба вънадесем от общо тринаесет реда с текст започват с ПИЩМ и завършват на НМ (нам). Според мен така е бил подреден текстът от първоизвора, от който е преписвана бронзовата плочка. Както споменах

вече, главните букви са от съответствието руна-буква от т. 3, а малките букви са добавени от мен. **Българската реч прозира и без добавените малки букви, което всеки може да провери и за което не е нужна специална академична подготвока.**

0. ЛИ ТЯ МъСТ ИЬМА ОУЖ ЖЪ ЛъЖАТИ НАМ
1. ПИЩЕМ ЛъШИ ДeЛА Шъ ОУЖ Въ ХуЛИ НАМ
2. ПИЩЕМ ЖЪЛ ЩАТЬ ОВТЗИ ВИСЛЬМАТИ НАМ
3. ----"---- ЛъШ ИДАТ Я ОУЖ ДаРъНИ (ДР-Ни)
4. ----"---- ЛАТО ПиВО ЗеВАТ БeРaЧИ ЩО ОУЖ Въ ХуЛИ НАМ
5. ----"---- ЩО РаДъВА ВИ ОУЖ Въ ХуЛ НАМ
6. ----"---- Ви ГаЛъТ ЛИ Та3 НОУЩ Та МъАЗТИ НАМ
7. ----"---- ДеЧА ИДе ЗЛъШИ ДоТАЧИ Ни ОУЖ Мъ Ти НоMaДИ НАМ
8. ----"---- ЩО ГИНЕММО Га ДeЛА ОУЖ Га МъТИ НАМ
9. ----"---- ИНAT ВИ ДиГa М ЛоШИ ДаBAB И ОУЩ ЖъЛЖАТИ НАМ
10. ----"---- ТaMъ АЗ Тe ДАДИ ОУЩ ХaTъРИ ЩoM Ви ГaЛъT ДАДИ ОУЩ ХaTъРИ
11. ----"---- ЛъШИ ДeЛА Шо ОУЖ Да ХуЛ НАМ
12. ----"---- ДеTo СИ Га ЗЛъШ и ДъМеH ОУЖ Ва ХуЛ НАМ
13. ПИЩЕМ

Предполагаем новобългарски текст на страна Б:

0. Тя ли мъст има, та още ни лъже.
1. Пиша лошите дела, за които Ви упреква.
2. Пиша, че жал искам овцете, погубени от нас
3. Пиша лоши деца още дарени (или гаровити?)
4. Пиша през лятото пиво (бира?) Вземат берачите, за което още ни упреква.
5. Пиша що рагва Ви още ни упреква.
6. Пиша Ви галът ли тази нощ ще ни отмъшава?
7. Пиша, дято иде злато ще ни докосне с още мътни дни.
8. Пиша, че гинем от делата, с които то ни оплита.
9. Пиша, че ината Ви махам лоши, който нажалява и нас.
10. Пиша там аз ще дам още хътъри след като галът Ви дава още хътъри.
11. Пиша лошите дела, за които ще ни упреква.
12. Пиша, дято сте зли и тъмни още е упрекът върху ни.
13. Пиша. ...
5. Това е преводът на страна А:

При този превод спазих оригиналната под-

редба на руната - всяка нова номерация е нов ред от плочката с руните.

1. ЩОУ (шо) АЧИ (значи, е) ГЖ - гъжъ, (да ги) БРОИЬ - бъроиъ (броя) ГЧ - гъчъ (гаче, като че) ЖШСЬ - жъшъсъ (ще да са) Ш МОЪМ (моята) ВРИАЗНОУМ (врязани) Т - тъ (то, като) ВСЩ - въсъщъ (во същи) / ЛъЗИЬ (лъжи) ЛАШ (лоши) Щ - щъ (шо)...

2. ИЬ (и или аз) ОУЬ (сега) ШТЪ - шътъ (ще те) РГТИЬА - ръгътиа (рогатия) ЛАШ (лош) ЖИЬ (живее) ОУГ - оугъ (от) ТИЬА (тия) ЛАШ (лош) ЖИЬ (живея) ОУЬ (сега) Ж - жъ (уже, вече) ВМИ - въми (вами) ВА(Ва) Ш(щ)Е ЗВ - зъвъ (зовя) ТИЬА (тези) ЛАШ (лош) ЖМ - жъмъ (ще ме) НЗВТОУ - нъзвътмоу (назовават)...

3. ВОЬ (вие) МГЛИ - мъгъли (могли) Г - гъ (да) ЖВАТ - жъват (живеете) ГН - гънъ (гине, смъртен) М ОУЬ (мъ оуй, обаче сега) ЗМФИ - зъмффи (вземате) В - въ (8) ТъОЗИ (този) НИАЩ - ниашъ (наш, наша) МъЛВ - мълвъ (говор, реч) ХР - хъръ (христос) МъЛВАШ - мълвашъ (говори) Ж - жъ (ще) СИМ (от, за, чрез тях)? ЛАШЖ - лашжъ (лъжа) Ч - чъ (че) ГЗЪЖ - гъзвъжъ (газиши)...

4. ЧИШЖ - чишъжъ (че защо ще) МВИ - мъви (мълви) ЗЛА - зъла (зло) МГРВ - мъгъръвъ (?) НГИВТ - нъгъвътъ (неговата) Ж - жъ (че) Ш - шъ (ще) СА (са) ФАТИА (хванати) Т - тъ (които) ГН - гънъ (гине) М ОУЬ (обаче сега) ЗЯТ (взем) Ш - шъ (които) ЖТЪ - жътъ (живеят) СРТА - съртъ (сирома) НЖ - нъжъ (наш) ЖТЪ - жътъ (живеят)...

5. Ж - жъ (ще) ДЧ - дъчъ (дечка, дето) МАЖА

МГ - мъгъ (магически, свещени) ГЗЪД - гъзът (зад, одзад) ЗА (за, зад) НЖ (наш, нас)...

6. В - въ (вие) МъЧИЩ - мъчъщъ (мъчещи, мъченци) ЖГ - жъгъ (жега, огън) ЩИСТИЬАМ (щастие или чистия) ФИ - (ви), ВъМ (вам) ТъГ - ГАЬ (тъга, мъка) И ГР - гъръ (гори, тъга) ВЦПРАМ - въщърам (отвръщам, премахвам) Щ - щъ (ще) В - въ (ви) ДМ - дъмъ (дам) ЩИП - щипъ (щипка) Д - дъ (да) ЗИААШ (вземеш - като храна) Щ - щъ (що) РИЧИСЖ - ричисъжъ (рачиш, искаш)...

7. ЪМА (има) НАМ - намъ (нам) ВД - въдъ (видя) ЗА (за) НЖТА - нъжъта (нашта) ЛАМ ГМ Щ ГМ ЗА3 (със) НИЩ - нищъ (нищо) МНЖКТА - мънъжъта (множат, увеличават) А(а) НЖ - нъжъ (нежели) ВРЗИ - въръзи (врази) В - въ (8) НЗ - нъзвъ (нас, наши) НИЩА (нищо) НЖОУМ - нъжоум (с нож, със сила) ГАС - га съ (ще са)...

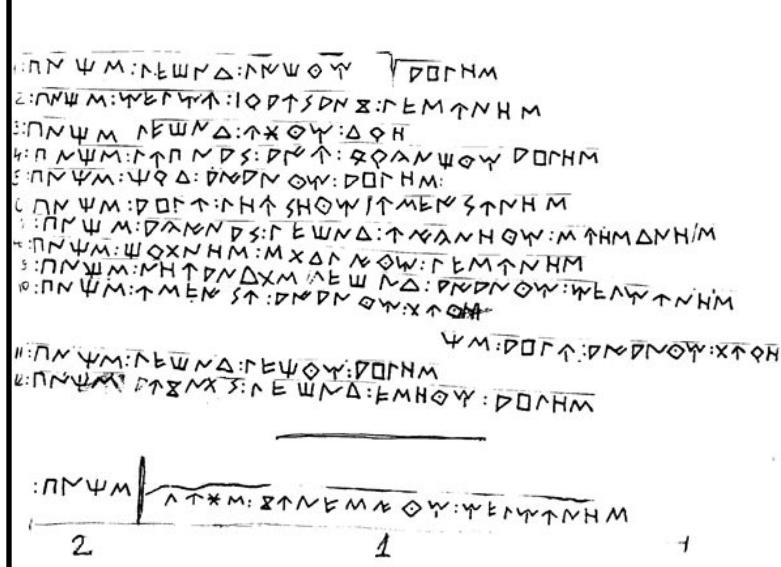
8. ВРЗИ - въръзи (врази) ВМО - въмо (вамо, на вас) УВЩА - увъща (увеща) ВМ - въм (вам) НЗА - нъзвъ (не за) ВМ - въм (ваш) ТъРГ - търъгъ (богатство) Ш - шъ (що) МТъФ - мътъф (матъ, имат) ЖъАТЪ - жадни) РИГМЪ - ? Щ - щъ (щом) В - въ (ви) ТЖФ - тъжъфъ (ви тежи) Ч - чъ (че) ЖъЩИ (че живеете) ВМ - въмъ (вам) ГД - гъдъ (къдемо, която) З - зъ (се) МНЖъА - мънъжъва (множки)...

9. Ъ ИЬ (и тиа) ЩТ - щътъ (щат, искат) ЗъА - зъа (за) АМФ - амъфъ (амфора, нафора) ВИЗН МАМ - мамъ (мама) ФъМ - фъм (вам) МДИЗ НМ (нам) ТЗЪ - тъзвъ (те са) ВРЪАФИВ (връзив?) М - мъ (мо) ВРИА - въриа (отидоха или върваха) ЗъА - за ВЧА - въча (вучка, въчка, мучачи) И (и) ВОУЯМ (виещи)...

10. ИЬ (да) ПИШО Ш - шъ (ще) СА(са) ФА А НМ - нъмъ (нам) ТО ВИЩИ (то се вижда, то се знае) ЖТЪ - жътъ (че те, ще тъ) ВТЗЪЩ - вътъзъщъ (в тези същите) ВРВЩ - вървъвъщъ (вървища, въжета) ЖТЪФ - жътъфъ (че тъ) ЧЖЪГЖ - чъжъгъжъ (живосан, гориш) ГД - гъдъ (къдемо, защото) ЗАИЖ (зееш, викаш) ЩСА - щъса (ще се) Ш - шъ (ще) МОУЬ (моля)...

11. М ВОИАЛ НОУВА (нова) ТАЗ - тазъ (тази) ВМ - въмъ (вам) С - съ (със) Ж / Л - жъль (жал) СРъМ - съръмъ, срамът (срам) ВЛъАФМ - вълъафамъ (влагам?) АМФА - амъфа (амфора, нафора) ОУЬМ - оумъ (нашият) ОТЗА - отъза (отца) ЖТ - жътъ (че те) З - зъ (за) ВХЛТ - въхълътъ (връхлемти) ТЯ (мя) ОУЖ (още)

Предполагам, че ВХЛТ от тази страна е същото като ВГЛТ от ред десети на страна Б. И при двете страни преводът е незадово-лителен.

- (мажка, правя) ТъВА (това) ЛВ (ли ви) ЖТЪ - жътъ (жад, жажда) В - въ (8) ЖГ - жъгъ (жега, аг?) ЩМЪЩА - щъмъща (ще наказва, отмъщава) Ж (жъ, ще) ВИН - винъ (вина, обвинявам) Ж - жъ (наж) ТМ (там, мамо) ВГ ДЗ (да са) НЗ (не за) ВМ (вам, вас) МТъМ (мътни) М (мо) ВАЛНОУ (вълни)

Преводът на страна А се нуждае от допълнителна преработка, за която нямам време засега.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният превод от плочката от Боморита доказва **наличие на българска реч от 100 до 500 г. пр.н.е. на територията на Европа**. И ако "Римската теза" доказва, че българското име съществува преди българската народност, то статията "2000 г. българска реч" има амбицията да докаже, че българската реч съществува преди българското име. Явно е, че понятията "българско име" и "българска народност" не са на подобаващото им се историческо място, а именно на територията на Европа минимум преди 2076 г. Според предложеното тълкуване на плочката от Боморита смятам, че понятието "българска реч" може да бъде използвано и за "тъмните" времена на старата ера, т.е., че траките са българи по очевидния факт, че говорят български. А какво правят траките на Иберийския полуостров ще обясня на друго място.

Появяването на този текст ще предизвика или пълна съпротива, или абсолютно мълчание сред научните среци. Съпротивата ще е по отношение на тракийския идентификат, на старата немска теза за германския характер на готите, на измислената азиатска инвазия не само на българите, но и като обяснение на цялостната европейска праистория, на отиващата си австро-руска трактовка за движещите европейски етноси и т.н.

Най-важната причина, довела до разчитането на плочките, е гледната точка, от която се отправих към търсенето. В хиперпространството на мисълта именно тя определя пътя, който ще се измине до очакваната цел. За непредубедени и дръзки млади хора е особено важно този избор за достигане на позитивни резултати. Може да притежаваш голям потенциал от знания, но изборът на гледната точка да те отдалечи на стотици години от целта и обратно. Изборът на гледна точка не се учи в учебните заведения. Той е комплекс от исторически, политически, морални и специални знания, които всеки индивид напрурва по различен начин в своя "търгът гиск" от разсъждения. Ще посоча за сравнение една безнадежна, или по-точно една основана само на надеждата, гледна точка. Проф. Янакиева от БАН в изявление в пресата (в. "Дума") изнесе своето професорско разбиране за научност. Ще перифразирам по памет: Научен може да се смята само този

способ, при който съществува паралелен текст за декодиране, т.е. способ, подобен на разчитането на египетските юероглифи. От тази "научна" гледна точка достоверно се смята само съответното преписване на едните думи (или словообразования) и сравняването им с другите. Това може да направи всеки четвъртокласник, а очакването на такава паралелна археологическа или литературна находка препраща "научността" в необозримото бъдеще, т.е. спокойни стариини и професорска пенсия за поддържащите този способ на "научност". Такава паякообразна позиция по същество не търси нищо, тя е очаквателна и смъртоносна за всеки буден ум, решил да допринесе с нещо за просперитета на нацията си и за собствено удовлетворение. Ето защо радикалният избор, дръзкото и рисковано предположение, самотната "особена" мисъл са тези, които предопределят в голяма степен ефикасността на следващите стъпки в изследването, които обикновено са заучени, рутинни от съответния ниво на образование, съответния регион или държава и т.н.

Има два варианта за произхода на плочките: местни или внесени отвън. Ако се приеме, че плочките са местни, то с това се поставя нова глава в трактовката на испанската история и митичния селто-iberийски език. И тази нова глава ще се базира на основанието, че селтите са древно скито-тракийско племе, което живее на полуострова от най-дълбоки праисторически времена. Това ще е автохтонната испанска предистория. Ако се приеме, че са внесени отвън, то отново има най-малко два варианта: или че визиготското кралство със столица Толедо е било скито-тракийско, или че плочките са инцидентно внесени от войниците на Аеций през пети век или преди това от римските легионери на Галайко. В по-древен план стои Анibal, карthagенският пълководец, чието име също носи тракийски белези. При двата предпоследни случая се доказва индиректно българското етническо участие в историята на Римската империя и проблемът е да се уточни как са се наричали тези хора, и още по-важното, как би трябвало да се наричат в една евентуална бъдеща българска история, съвсем различна от сегашната приказно-напарфюмирана. Наименованията скити, мизи, хуни и др. явно не са приемливи при обяснението за езика на плочките, понеже той не е нито скитски, нито мизийски, а определено български.

Телеграфният стил на изложение е с цел да популяризира резултата и затова се извинявам за сухотата и липсата на елегантност при изложението.

ПЪРВОБЪЛГАРИТЕ, НАРЕЧЕНИ КИМЕРИ

ИВАН МИТЕВ

ТУНДЖИ
ТУНДЖИ

Нашите принципи в народоизследователското дело

С настоящия труд ние не издигаме нова теория за произхода на българите, а се стремим да преразгледаме и допълним досегашните изследвания по този въпрос. Големите разногласия по въпроса за произхода на българите са показателни за липсата на сериозна историческа школа у нас. Причините за това се коренят в цялостното обществоенно-политическо развитие на България от Освобождението до днес. На българския народ бяха наложени чужди на неговия дух институции, които утвърдиха чужди на неговите традиции управлящи и обществени деятели. Те отклониха народа от неговия исторически път и нанесоха трайни поражения върху българското народностно съзнание. С други думи ние, българите, не бяхме Себе си, и затова претърпяхме толкова много беди и разочарования през изтеклия XX век.

Отстъплението от народностните традиции доведе и до груби извращения в българската история. В качеството на академични историци се издигнаха хора без вътрешен дух и призвание за това също за Народностната общност дело. Слека ръка тези "учени" прокараха в трудовете си разни чужди клишета и внушения, и така създадоха една крайно изопачена представа за българските праадеи. А същевременно те подценяха и малкото оцелели фрагменти от народностната ни памет, запазени в средновековните летописи и народните песни и предания. Нещо повече – за да утвърдят престъпните си теории, тези титулувани "историци" позложиха на най-безсръмно отрицание и поругаване светините на българската народностна памет. Те обявиха трудовете на Паисий и Раковски и за ненаучни, а сборниците на българската митология "Веда Словена" и "Сказание за дъщерята на Хана" – за фалшификати. Така се възпита едно нухилистично отношение към българската история и митология, които днес дава своите отровни плодове.

Нашият път е друг. Ние вярваме в Себе си и в историческата памет на своя народ. Нашият принцип е: "Народът помни". Да, българският народ помни всичко най-съято от своеото минало – своите праотци, царе и герои, както и поважните събития от своята история. Затова народните предания и летописите, написани от българите за Себе си, са опорните точки на нашето народоизследователско дело.

За да се изгради едно научноиздържано учение за произхода на българите без залитания към едностранични и взаимоизключващи се тези, необходимо е изчерпателно проучване на всички следи и хипотези, имащи отношение към произхода на българите – хунорска, кимерийска, келтска, иранска, та гори и тюркска. За тази цел трябва да се събере всичкият възможен исторически и етнографски материал за народите, считани за праадеи на българите, и да се съпостави с наличните извори за древните българи. Оттук нататък трябва да се преместват всички плюсове и минуси, като се отдава първостепенно значение на родствените връзки между народите, а не само на културните успоредици между тях. Само така ние ще открием Себе си сред народите от нашата кръв.

Ние поддържаме тезата на великия български революционер и народен будител Георги Раковски за произхода на българите. Българският народ произхожда от две основни народностни групи – КИМЕРИ (БОЛГИ) и АРИИ. Те са създали държава в земите на днешен Афганистан, известна под името Балхара според древноиндийските източници. От тяхните имена произлиза нашето име БЪЛГАРИ (БОЛГ-АРИИ).

Петър Добрев отнася древните българи към източноиранските народи, позовавайки се на езиковите и културни успоредици между нас и народите на Памир. Наистина в нашия език има много думи от ирански произход. Ирански следи забелязваме също и в българските народни обичаи. Но древните българи са имали особени държавни титли, непознати за иранските народи. Такива като

КАНАС ЮБИГИ, БОИЛА, КОЛОБЪР, ТАРКАН, БАГАТУР, БАГАИН .(1) Техни успоредици са открити в наследствата на древния Шумер и келтските народи. Изследвайки митологията на древните българи, записана в „Сказание за дъщерята на Хана“, ние откриваме божества, непознати в митологията на иранските народи: Небесният Бог ТАНГРА, Богът-ковач ХУРСА, Богът на справедливостта БАРС, близък по своите функции до Шива, Богът на Войната Барин, близък до Огин. (2) Тези следи водят към най-древния пласт от нашето културно-историческо наследство, към онзи пранарод, който стои в основата на нашия народ и цивилизация. Един народ със силна държавна и военна организация и висока духовна култура, който определено не е от ирански произход. За тяхъв народ ние приемаме **кимерите**, посочени в някои извори като праотци на българите. Той е предметът на настоящото ни изследване.

КИМЕРИТЕ В СТАРАТА БЪЛГАРСКА ИСТОРИЯ

Съвременният германски културолог и философ Пиер Кребс отнася началото на Европейската цивилизация преди около 4000 години, когато „индоевропейскитеnomadски племена се превърнаха в келтски, германски, елински и римски народи и чрез високите култури на езическата древност тя /Европейската цивилизация – б.а./ постигна своя разцвет.“(3) Единственият исторически документ, който осветелява тази далечна епоха, е един български летопис под заглавие „**Въкramце о болгарословенском народе**“, публикуван от Георги Раковски. (4) В него се разглежда най-старата история на българите, представени като един от най-старите народи на Европа. Една истина, която неуморно отстояваше и до стоянието български историк Ганчо Ценов. Летописът започва така: „**Българският народ излезе в древността до Черното море до река Волга от Великата Скандинавия, и звала се тамо ГИМЕРИ и КИМЕРИ, където се умножиха и още преди Александър Македонски дошлоха първи в тази страна. Илирик беше първи крал след 3522 от Сътворението на Света (1986 г. пр.Хр. – б.а.), а след него царуваше Крал Бладилий, и той Филипа Македонски цар победи и свой поданик го направи. После през 3685 (1823 г. Пр.Хр. – б.а.) крале бяха двамата братя Брем и Болг, и понеже много крале настроиха и много земи завладяха, то народът се назова на техните имена. Брем завоюва Западната страна, и остана там покрай Западното море, Балтийско до**

Померания, и назоваха се Пеми и Словаци, а след това и Бранди-Бури. Болг завоюва и усвои земя на Източната страна, и засели се там със своя народ, и назоваха се Българи, които след това с Александър Македонски воюваха и с неговите македонци.“

По своято значение за българската история Летописът на Раковски е съизмерим с Именника на българските царе, но за съжаление той и днес не се признава за достоверен от официалната историческа наука. Очевидна причина за това е смесването на събития от различни исторически епохи в него:

Преселението на кимерите в началото на II хил. пр. Хр. и царуването на келтските царе Брем и Болг през III пр.Хр. По всяка вероятност смесването на историческите събития е допуснато при преписа на този летопис от по-стар оригинал, но това зло съвсем не изглежда непоправимо. Защото царуването на Брем и Болг е документирано и от някои антични историци като Полибиий и Павзаний (5). Като цяло то е свързано с келтските завоевания на Балканите и Мала Азия. През IV-III в. пр.Хр. келтски племена се спускат от Централна Европа към Балканите и се установяват в завладяните от тях земи. Двамата братя-царе Брем и Болг основават келтско царство в Тракия със столица Тиле (Туле, днешно Тулоово), което просъществува близо 60 години. Те действително воюват с Александър Македонски.

Като изключим тези изкуственонаслоени събития от съдържанието на летописа – а именно царуването на Брем и Болг и отношенията им с македонските владетели, пред нас се откриват съвсем други събития, протекли в много по-далечна епоха. Става дума за преселението на кимерите от Скандинавия към Волга и Черно море в началото на II хил. пр.Хр., не на келтите от Централно Европа по времето на Филип Македонски. Кимерите завладяват много земи и създават две царства – царството на Брем на Запад, в Померания и Бранденбург, и царството на Болг на Изток. Тези царства нямат нищо общо с това в Тракия, където келтските царе Брем и Болг управляват заедно. Особено важно за нас е, че Цар Болг дава името на нашия народ – българи. Според летописа ние произхождаме от онези кимери, които са негови поданици и приемат неговото име. Действително Цар Болг е таен от българите като Праотец, той е превърнат в един мит, увековечен в известната коледарска песен „Болг се роди, Коледо“. Но същевременно келтският цар Болг не е известен като праотец на българите.

Тези изводи показват, че през различните исторически епохи се явяват двама царе, носещи името Болг – един *кимерийски* и един

келтски. Общото им име става причина неизвестният лепописец да смеси техните дела. Възниква и въпросът за Връзката между келтите и кимерите, които ще разгледаме по-нататък.

Паисий Хилендарски също разказва за разселването на българските праадеи от Скандинавия към Волга и Бранденбург в своята История славянобългарска. Там обаче вместо кимери те са наречени скандаляни по името на Скандинавия.

Произходът на българите се извежда от кимерите в историята на Волжките българи "Джагфар тарихи" (История на Джагфар). Там те са наречени **камирци**: "Камирците са клон на сингийското племе. Те се наричат така, защото вярвали в легендата, че Всешишният направил тяхната прамайка от място." Тук сингийци са наречени народите, обитавали планините на север от Индия, наричани някога с общото име *Cing*.⁽⁶⁾ Що се отнася до прамайката, сътворена от място, "легендата" за нея е съчинена при късния препис на Джагфар тарихи на татарски език, където *камир* значи "место". По-нататък се разказва за странствуванията на кимерите из Средна Азия, където от тях са се отделили различни народи, считани за техни потомци – масагети (*масагути*), арменци (*армани*), алани, саки (*саклани*), включително и българи. **"А преселниците от Идел (Волга – б.а.) които отишли най-далеч от всички, били наречени българи.** В Джагфар тарихи обаче се уточнява, че този разказ се основава на "Хазар тарихи" (История на хазарите). Подобно родословие на българите извежда хазарският каган Йосиф, които ги представя за потомци на Гомер. Той допълва библейското родословие Яфет – Гомер – Тогарм с имената на Болгар и неговите девет братя. Известно е, че след утвърждаването на християнството и ислама (и юдаизма сред хазарите) извеждането на родословията на различните народи от синовете на Ной става обичайно явление. Изглежда хазарите са знаели историята за произхода на българите, и поради близкото звучене на КИМЕРИ (ГИМЕРИ) и ГОМЕР тя е възпроизведена в това родословие, изведеното от библейското. Възможно е обаче Гомер наистина да е праотецът на кимерите, а не тяхната прамайка. Близко до това родословие е пресъздадено и в неуточнен източник, вписан в "Ориенталската библиотека" на Ербело дьо Моленвил (1697): "Друг син на Яфет, Гомари (Гомер – б.а.), разчиствайки пътя си, стигнал до същата река (Волга – б.а.), където уседнал и имал двама сина: Булгар и Бермис..." И тук събитията са свързани с река Волга, както и в Джагфар тарихи. Възможно е Волга да е наречена на името на българите, а не обратното, както например твърди Паисий Хилендарски.

Ценни сведения за древните българи се съържат в съчинението на *Прокопий Кесарийски* "История на войните". Той разглежда родословието на българските племена утигури и кумригури, които той отнася към хуните: "В старо време хуните, на които тогава викаха кимерийци, живееха там (отвъд Азовско море) и всички се повинуваха на един цар. Веднъж имало един такъв, който имал двама сина. Името на единия било Утигур, а на другия Кумригур. След смъртта на баща си те разделиха бащините си тържави и дадоха названия на управляемите от тях, защото според тях и днес едната част се казва утигури, а другата кумригури"

С твърдението, че хуните в старо време се наричали кимерийци Прокопий осветлява въпроса за народностната принадлежност на хуните, или по-точно на една част от тях, тъй като под общото название хуни са известни различни народи. *Приложението на понятията за хуни и кимери показва, че хунорската теория за произхода на българите, развита от Димитър Съслов, има основание, ако се приеме, че западните хуноси, считани от него за праадеи на българите, са всъщност кимери.*

Преминаването на Азовско море е имало събоносно значение в живота на утигурите и кумригурите. Ето защо те свързват това събитие с една легенда, която Прокопий представя така:

"Ако е вярно това, което хората приказват, голямо число кимерийски момчета, като били на лов, гонили една сърна и тя пред очите им скочила във водата. Момчетата, подбудени било от честолюбие, било от любов към лова или някое божие предопределение, последвали сърната и не я оставили, докато не стигнали с нея на онай страна на брега. Това, щото те преследвала изчезна – кой може да каже какво бе то! ... Момчетата наистина не донесоха у дома си лов, обаче повод за бой и плячка. Щом се върнали в отечеството си, известили на всички кимерийци, че онайвода е проходима. Веднага грабнали оръжие и без много да му мислят, **преминали на другия бряг**..." Същата легенда е записана и от *Йорданес* и това показва, че тя е добила известност в Европа през Ранното Средновековие. Легендата за сърната, извела нашиите праадеи към нови земи, в никакъв случай не е забравена. Отглас от нея срещаме в стиха на една сватбарска песен: "елен плива по море".⁽⁷⁾ Наистина, не е известен друг такъв мит за елена (сърната), който плува по морето, като този на утигурите и кумригурите. Тази песен свидетелствува за нашата приемственост с тях, а заедно с това и за кимерийския ни произход.

По собствен път руският историк Василий Татищев изследва произхода на

българите и определя българските праеди като келтокимери-брамини, а също така намира сходство между тях и описаните от Херодот аргипеи. Със своята теза Татищев повдига и въпроса за историческата връзка между древните българи и брамините, както и за произхода на самите брамини. Наистина в Латинския хронограф се посочва общия произход на българи и брамини (гимнософисти) – “те всички са бактрийци”*, т.е. от Балхара. Самите брамини също извеждат произхода си от там и тачат двете свещени планини, издигащи се в старата им родина – Су Меру и Мандара. Те са почитани и от древните българи под имената Самар (по Джаграф Тарихи) и Мадара, както е наречено главното светилище на Дунавска България.

Дотук ние излагаме основните исторически свидетелства за кимерийския произход на българите, заедно с обсъжданията по тяхното съдържание. Повечето от тези извори са известни от историческата литература, но и до днес те се подминават с повърхностни бележки от страна както на академичните историци, така и на независимите изследователи. Все едно, че кимерите не са древен народ със собствена културна самоличност, разпрострял своята военна мощ и цивилизация по Стария свят. Още повече, че и самите българи са писали за кимерийския си произход. Наистина и в световната историческа наука кимерите си остават един слабопроучен народ. Но това не бива да ни разочарова, а напротив – да ни насырчава сами да търсим истината за своите праеди. Основно внимание на кимерите се отдава в литературата за келтите, тъй като е известно, че една част от тях влизат в състава на келтската народност. Така съвременните уелси носят собственото име *Cymru*, а езика си наричат *Cymreig*. Поради връзката им с келтите някои учени, като например Татищев, определят кимерите като келтокимери. Раковски използва същото определение и разглежда историята на кимерите във връзка с келтите на Брем и Болг, приемайки безkritично смесването на историческите събития в издириения от него летопис. Все пак той си остава единственият български историк, който се стреми изчерпателно да изясни въпроса за кимерийския произход на българите.

Като поддържаме тезата, че древните българи са кимери, ние ни най-малко не подценяваме името БЪЛГАРИ и свещения му смисъл в нашето народностно самоопределение. Вярно е, че българите винаги са държали на своето име, както заключава Петър Добрев.

Но той също твърди, че кимерите не са праеди на българите, а само родствен на нас народ. Това може да се каже за кимерите, познати от историята на Европа и Близкия Изток – те не са известни като български праеди, и наистина са само наши роднини. Историческото развитие на народите обаче е едно цялостно и динамично явление, което не търпи еднозначни определения. В това отношение Летописът на Раковски е нещо повече от исторически документ. В него е засвидетелствана Великата истина за родословието на народите: как един пранаор – в случая кимерите, се умножава и разсеява, и от неговите клонове се обособяват нови народи – българи, словаци-брандибури, както и кимери, останали под старото си име, чиито потомци са уелците. Но този летопис показва и как българите не са забравили по-старото си име. Така, както персите и индоарии (бхарати) са продължили да носят свищиното име на своя пранаор – арии, записано в Авестата и Ведите. От друга страна името на Българския Праотец – Болг, не е само българско. Чрез кимерите то е преминало и при келтите. То и днес съществува в уелската именна традиция. Тези изводи показват, че двете имена – КИМЕРИ и БОЛГ (БОЛГАРИ) вървят успоредно в кимерийското народностно наследство.

ПЪТЯТ НА КИМЕРИТЕ ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ

Според общоизвестните източници кимерите излизат на историческата сцена през VIII в. Пр. Хр., след като напускат своята родина на север от Черно море, прогонени от скитите. Херодот разказва тези събития така:

“Скитите номади живели в Азия, но масагетите ги притиснали с война и те, преминавайки през река Араксес, се отправили към Кимерия; разправя се, че земята, където живеят скитите, някога била на кимерийците.” (IV; 11) По нататък Херодот продължава разказа си с една тъжна и невероятна легенда: как народът на кимерите решил да напусне земята си пред многобройния противник, а царете решили по-скоро да умрат, отколкото да преживеят този позор. “Като взели тези решения, се разделили – били равни по брой, и започнали да се бият помежду си. След като всички царе били избити, народът на кимерийците ги погребал при река Тюрас (и гробът им още се вижда) и така, след като ги

*По този въпрос изчерпателен отговор дава статията на Д. Димитров “Кои са били гимнософистите” публ. в бр. 29 на сп. “Ави-тохол”

погребал, напуснал страната." Жорж Дюмезил обаче открива подобна легенда в митологията на осетинците, считана за приемствена със скитската. Там вместо за кимерийски благородници се говори за хероите-нарти, главните действуващи лица в осетинския епос. При подобни обстоятелства те са предпочели да се самоубият, като предварително са си издигнали могили. Така Дюмезил заключава, че Херодот разказва една скитска легенда, свързана с кимерите след завладяването на Кимерия.(8)

"И сега в Скития има още кимерийски стени, има и кимерийски бродове, и страна на име Кимерия ; има и Босфор, наречен Кимерийски."(IV;12) От всички тези дреевни названия, свидетелствуващи за някогашното кимерийско царство, днес е съхранено само името на полуостров Крим – то наистина е производно на Кимерия. Що се отнася до Кимерийския Босфор, това е дреевното име на Керченския пролив, свързващ Черно с Азовско море.

По нататък Херодот разказва как кимерите се изтеглят от старата си родина по източните брегове на Черно море, минават покрай Кафказ и се установяват да живеят на полуострова, където по неговото време се намира гръцкият град Синопе – на черноморския бряг на Мала Азия. Той не уточнява времето на кимерийското преселение. Неговият разказ обаче се съгласува със сведенията на гръцките поети Архилос и Калинус за кимерите, навлезли по тяхното време в Мала Азия. За Архилос е известно, че е живял от 720 до 660 г. пр. Хр.

Движенето на кимерите се помвърждава и в историческите летописи на Асирия, където те са наречени *гимираи*. Саргон II Волова с кимерите, нападнали северните провинции на империята му. През 706 г. той се придвижва до Табал, където среща кимерите. Саргон загива през 705 година в една от битките с тях. По времето на асирийския цар Ерсархадон, управлявал от 681 до 668 г., северните граници на Асирия са нападнати от кимери, съзидани със сафаради, мидяни и мини. Този военен съюз в асирийските летописи е известен под името Уман-Манга (многочислен орд). От своя страна Ерсархадон се съюзява с Бартата, цар на ишгуците (скитите), и с негова помощ отблъсква нашествието на кимерите и техните съюзници. В битката при Хубуша през 677 г. загива кимерийският цар Тeuspa.

По време на войната с Асирия кимерите разрушават Фригийското царство на Мигас и завладяват част от Мала Азия за най-малко 30 години. През 685 г. те гостигат северните граници на Лидийското царство, а през 660 г. лидийците са застрашени от

разгром. Царят на Лидия Гигес призовава асирийците за помощ, надявайки се, че те ще нападнат южния фланг на кимерите и така ще отблъснат тяхното нашествие в Лидия. Според асирийски източници Гигес печели една победа над кимерите. Но опитите на Гигес да създаде здрав съюз с Асирия се оказват базилодни. През 652 г. кимерите разгромяват Лидия и завладяват нейната столица Сардис, а също така опустошават гръцките градове по егейското крайбрежие на Мала Азия. Някои антични историци твърдят, че много преди историческото нападение над Сардис Лидия е нападана от север от племе, носещо името кимери. Еузебиус оговаря тези нападения към XII в.пр. Хр.

Успехите във войната срещу Лидия дават самочувствие на Тугдам, царят на кимерите, да поднови войната срещу Асирия, настъпващи през Киликия. Кимерите обаче не успяват да задържат Киликия. В последвалите боеvе Тугдам загива, а неговия син Сандакшатра става новият кимерийски цар.. По-късно синът на загиналия Гигес – Ардис, а също и внукът му Алиатес отблъскват кимерите от Западна Мала Азия.

Много по-късно кимерите отново се завръщат на историческата сцена на Европа. Те застрашават Рим, който още е в разцвета на силите си. В римските източници кимерите са известни под името *кимбри*. На Балканите кимерите се съюзяват с тракийското племе *трери*, поради което Страбон ги определя като тракокимери. Той ясно посочва пътя на тяхното преселение. Те "се придвижиха на запад в Европа, минавайки покрай Дунава в Мизия и гостигайки Панония . Те веднага разпознаха гробовете на своите праотечи, напомнящи за понтийския им произход. Възможно е появата на тези чужденци, довели със себе си ценна порода коне, да е оказала влияние върху възникващата на Запад аристокрация."

Кимерите се появяват в Централна Европа към 120 г. пр. Хр. и заемат град Тевтобургиум, разположен между реките Сава и Драва в днешна Хърватия. През 113 г. те разбиват една римска армия в Норикум в Австроийските Алпи. Рим изпраща още две армии да ги отблъснат, но те също биват разбити. Кимерите настъпват към Гаул. Две нови армии са изпратени да ги спрат, но те също претърпяват поражение, при което римляните губят общо 80000 души. Победоносното настъпление на кимерите продължава до Италия, и то предизвиква така наречената *"Кимбрийска паника"* в Рим. Накрая Галиус Марцус успява да ги отблъсне от град Верцеле на река По през 101 г. пр. Хр.

Въпреки римския отпор кимерите продължават своето нашествие в Европа.

Част от тях преминават Пиренеите и навлизат в Испания, където се присъединяват към келтиберите. Друга част от тях през Галия преминават на Британските острови. В Южна Галия се заселва кимерийското племе *Волци*, чието име е звучи близко до нашето име *българи*.

По същото време Рим е нападнат и от германското племе *тевтони*. Много често съвременните историци причисляват и кимбрите към германските племена заедно с тевтоните. *Наистина според Плутарх кимбрите са високи и синеваки мъже, поради което римляните ги вземат за германци.* Но Страбон и Плутарх опровергават тази погрешна представа. Те поясняват, че *по своето облекло и въоръжение кимбрите се различават от тевтоните, поради което са смятани за келти*.

По това време кимерийските племена *бритони* (briti) и *логри*, праедите на днешните уелси, се заселват в Южна Британия (наречена на тяхното име). Те съставляват отделен клон в келтското семейство, за разлика от местните келти – гели, които те изтласкват в земите на Ирландия и Шотландия. (гелиите са праеди на днешните шотландци и ирландци) през V в. от Хр. Англосаксонските нашественици принуждават кимерите да се оттеглят в земите на Уелс, Корнуол и Североизточна Англия.

И днес в Англия и Уелс има много места с имена, производни на името кимерци, които са отглас от времето на кимерийското могъщество. Такива като Cambridge, Cumbria, Cumberworth, Comberford, Comberback, Combermere, Comberton, Cummersdale, Cimrew. Повечето от тях носят отпечатъка на римското господство в Британия, тъй като са производни на римското название на кимерите – *кимбри*. Но самите уелси, както вече споменахме, собствено се наричат *Кумтри* – в единствено число, и *Кумтри* – в множествено.

Така се подрежда историята на кимерийското нашествие в Централна и Западна Европа, но Страбон уточнява, че то не е първото по рода си в тези земи. Когато през II в. пр.Хр. кимерите навлизат в Унгарската равнина, те разпознават народите на своите праеди, напомнящи за понтийския им произход. От това следва да се разбира, че и по-рано кимери се преселват там откъм Черно море, вероятно през VIII в. пр.Хр., когато скитите завладяват старата им родина Кимерия. Точно към това време археолозите отнасят възрастта на много златни и сребърни съкровища, открити в Австрия, Бохемия и Южна Германия. Те са наследство от развитата по тези земи Халдщатска култура, считана от археолозите за най-ранната

келтска култура. Тези съкровища изглеждат набързо заровени и изоставени, след като собствениците им са загинали под ударите на някакви чужди нашественици, покорили тези земи. Възможно е тези нашественици да са били кимери. Различните изследователи на предисторическите култури доказват до извода, че още тогава кимерите са имали важна роля във формирането на келтската народност по Горния Дунав. (9)

От този кратък исторически преглед не можем да получим вярна представа за цялостното разпространение на кимерите. Кимери са живели и по други земи, отдалечени от местата на разгледаните исторически събития. За тяхдревните летописци съобщават съвсем накратко. Според римските класически автори кимерите са живяли в северните области на Германия, близо до полуостров Ютланд в днешна Дания. Плиний съобщава, че кимерите са живяли до река Парапамис над Балтийско море в днешна Литва. (IV;13) Затова и Балтийско море е наречено с тяхното име – Кимерийско. Клавдий Птолемей в своята География също извежда произхода на кимерите от северните страни. Следи от кимери откриваме и по изток от посочените страни. В Русия на 100 км северно от Москва се намира съвременният град Кимри. Накрая следва да си припомним, че и Летописът на Раковски започва със спомена за северната прародина на нашите кимерийски праеди – Скандинавия. Събранныте доказателства географски сведения се съгласуват с изложеното в Летописа и потвърждават неговото историческо основание.

Всички тези доводи налагат да преосмислим ограничната представа за кимерите, основана върху едностраничното разбиране на Херодотовата история. Въпросът за прародината на кимерите все още е предмет на научни спорове, а тези спорове не са от вчера. И древните римляни не са били съвсем наясно откъде тези завоеватели са навлезли в тяхните земи. Съществуват предположения, че кимерите се заселват на север под написка на скитите, или по-късно след войната с Рим. От разказа на Херодот не бива да оставаме с впечатление, че описаната от него Кимерия е първата и единствена родина на кимерите по това време. Още повече, че по негово време познанията на древните елини за северните народи са били твърде ограничени. Точно това са имали предвид и някои съвременници на Плутарх: *“Други обаче казват, че познатите на древните гърци кимери са били неголяма част от целия народ. .. покато по-голямата и войнствена част от този народ е останала на края на Земята, покрай външното море. От тези области тогава тези Варвари*

се отправиха срещу Италия, и първо бяха наречени ёёї ёдё, а после ёёї ёдё, което съвсем не е погрешно.”

За северната прародина на кимерите разказва и Омир в своята Одисея. Тя е и най-ранният извор за кимерите. Както е известно, Омир е живял преди Херодот - през IX в.пр.Хр., но според съвременните изследователи Одисеята е изградена върху предания от много по-ранната Микенска епоха (XV-XII в.пр.Хр.).(10) В разказа на Омир страната на кимерите се отъждествява с Царството на Хадес (Плутон, Богът на смъртта). Тя е “**обхваната от мъгла и студ, там Сънцето не грее и не ги докосва със своите лъчи (хората – б.а.), то нито се издига на звездното небе, нито се връща обратно от небето до земята, а само печална нощ се простира над нещастния народ.**” Под “нещастен народ” тук се разбирам душите на мъртвите, които са обречени на вечно скърбящо съществуване в Царството на Хадес според гръцката митология. За да отиде там Улисес, изпратен от чародейната Кирка, той е бил длъжен да поеме дългия път на запад от нейния остров през Средиземно море и да продължи по “река Океанус” оттамък Херкулесовите стълбове (Гибралтар). В съдържанието на този разказ неуловимо се преплитат географията и митологията. В царството на Хадес, описано в гръцката митология, географските и природни дадености имат метафизическо измерение. Това царство на смъртта се намира под земята, отвъд водите на вълнено-вълната река Стикс, където не съвети Сънцето на живота. Тези митологически представи са пренесени в разказа за едно морско пътешествие, пресъзден в Одисея. Там Атлантическият океан е наречен “реката Океанус” по аналогия със Стикс, а страната на кимерите е оприличена с Царството на Хадес. Като изключим тези митологически насложения, не е трудно да се досетим, че тази страна е някъде по северните брегове на Европа.

Много малко се знае и за източните обитания на кимерите. Когато Птоломей описва народите около Каспийско море, той заявява: “нагоре живеят кимери.” Под това той е имал предвид земите около Волга. Точно там, в Ростовска област, на левия бряг на Волга се намира село Кимра, за което съобщава Татищев.(11) Останките от древни селища, разположени наоколо, са показвателни за историческата приемственост на неговото име.

Кимери са живели и в Средна Азия. Страна-мънберг открива следи от тях в Бухара. В земите до Имеон (Памир) са живяли българските племена утигури и кумригури, според Прокопий Кесарийски, който толкова упорито ги нарича кимери. Те са били известни

още по времето на Херодот, който ги нарича утии и кумии.

От обобщението на изложените исторически и географски сведения заключаваме, че кимерите са били един голям и силен народ, разпрострял се в древността по Евразия. Точно така те са представени и в Летописа на Раковски. Този летопис ни дава една върна представа за разселването на кимерите – от прародината им Скандинавия към Волга, Черно море и земите на Северна Германия. Така на север от Черно море възниква и описаната от Херодот Кимерия. Историческото присъствие на кимерите във всички земи, посочени в летописа, се потвърждава от различни извори и географски названия, производни на името КИМЕРИ. С това се доказва и достоверността на този ценен за нас, българите, исторически документ.

КИМЕРИТЕ - СТРАШНИ И НЕПОЗНАТИ

Въпреки многобройните исторически извори, кимерите и днес си остават един слабопроучен народ. Това е така, защото до нас са дотигнали единствено записките на техните врагове – асирийци, елини и римляни, докато самите кимери не са оставили собствени писмени паметници. От древните летописи ние научаваме за движението и военните действия на кимерите, но за техния език, култура и обществени порядъци там почти нищо не се споменава. Несъмнено кимерите са един войнствен и свободолюбив народ, при това конен народ като нашите праеди. Като истински конен народ кимерите са се славили с ценните си породисти коне, за които съобщава Страбон. Останък от нея са прочутите породисти коне *камарги*, носещи името на кимерите. Те и днес се развъждат в Прованс и се смятат за наследство от кимерийското племе Волци, заселило се по тези земи.

За култа към коня, свойствен за кимерите и другите конни народи, свидетелствват някои предмети, намерени при разкопки на кимерийски селища: брадва с формата на конска глава и украсение във формата на трираменна свастика, съставена от три конски глави.(12)

Страбон също ни загатва и за високата духовна култура на кимерите, чрез която те са повлияли на възникващата на Запад аристокрация. Коя аристокрация има той предвид? Известно е, че при нашествието си в Западна Европа кимерите се присъединяват към келти. Следователно става дума за келтската аристокрация. Следи от кимерийската аристократическа трагедия могат да бъдат открити

В епоса за Крал Артур и в уелския сборник от легенди, свързани с него – Мабиногион. Те са едно наследство от келтокимерите бритони и логри, владели Южна Англия преди англосаксанското нашествие. При това и кралството на Артур – Логрия, носи името на логрите.

В този Възлов откъс Страбон споменава и за още нещо, което е свързано с културата на кимерите – погребенията. След като навлезли в днешната Унгарска равнина кимери разпознават гробовете на предците си, то тук очевидно става дума за големи и добре запазени гробници-могили като тракийските у нас. Такива могили, наречени кургани, се срещат в земите на Южна Русия и Украйна, обитавани някога от кимерите. Според разказа на Херодот скитите са свързвали могилата при р. Тюрас с легендата за самоубилите се кимерийски благородници. Не всички кургани обаче са наследство от кимерите – в много от тях са открити погребения на скитите, или на ранните индоевропейци, създатели на така наречената “Курганна култура”.

Името на кимерите е предмет на различни определения и мистификации. На древен келтски език кимериец означава “хищник” или “разбойник”, което съответствува на завоевателския нрав на кимерите. На английски Cimmerian е също и нарицателно за “тъмен, мрачен, непрогледен”. Това се свързва с утвърдената от Омир митична представа за кимерите като обитатели на някаква мрачна земя, където не грее Сънце.

Според г-р Светозар Попов кимериец произхожда от индоевропейския корен ким- (хим-), имаш значение на “зима” или нещо, свързано със севера и студа.(13)

Тази хипотеза се съгласува със схващането за северния произход на кимерите.

За езика на кимерите няма преки исторически свидетелства. До нас единствено са достигнали имената на трима от техните царе: Теусна, Тугдам и Сандакшамра. Първите две имена не са известни сред други народи. Едното от тях – Тугдам, записано от Страбон и като Лигдам, звучи близко до името на българския Кан Кардам. За наша изненада обаче името на тугдамовия син – Сандакшамра, е типично за иранската именна традиция. То дава основание на някои изследователи да приемат, че кимерите са народ от ирански произход.

Иранци ли са кимерите? На този въпрос ние не можем да дадем утвърдителен отговор, при положение, че Страбон ги нарича тракокимери, а други римски историци ги отнасят към келтите, към които принадлежат и съвременните потомци на кимерите – уелците. Различните представи за народността на кимерите изглежда имат основание, след като персийски-

ят цар Ксеркс, управлявал около 470 г. Пр. Хр., различава кимери от Амиргия и кимери, *носещи островърхи шапки*. Тези различия ние свързваме с продължителните странствования и преселения на кимерите, при което отделните групи кимери са увлекли и племена от ирански (миянски), тракийски и келтски произход, смесили са се с тях и са приели техния език и народностни традиции. Така са се обособили главните кимерийски клонове, всеки с различен народностен облик. От това не бива да си правим извода, че кимерите поначало принадлежат към един от тези познати индоевропейски народи.

От сведенията за народностната принадлежност на кимерите, както и за старите им обитания заключаваме, че във всички случаи те са индоевропейски народ. Още повече, че и в “Джагфар Тарихи”, те са поставени в една общност редом с други индоевропейски народи – масагети, саки, българи, алани, арменци. Там също така кимерите се определят като клон на синдийското племе. Под синдийци могат да се разбират иранските народи, съставлявали основното население на планините на север от Индия, наричани някога Синг. Но в Джагфар тарихи още се казва, че Върховният бог на синдийците, т.е. на кимерите и древните българи, е Тангра или Тара. Тези две имена, с които нашите праадеи са призовавали своя Върховен Бог, са непознати сред иранските народи, но техните следи водят към келтските и германските народи. *Близки до Тангра са понятията за мълния в английския и германския език – съответно thunder и donner. А с имена, близки до Тара е наричан Богът-гръмовържец в келтския и германския пантеон – съответно Taran и Thor.*

От ракова гледна точка кимерите са високи и синевоки, също като тевтонските си съюзници. Следователно те принадлежат към Нордическата раса – основната раса на индоевропейците.

Достоверна представа за мястото на кимерите в индоевропейското семейство ни дава теорията на Йоханес Нөв за родословието на индоевропейците, основана върху най-новите постижения в тази област на народоизследователското дело.(14) Съгласно тази теория индоевропейският пранаор се обособява в една изолирана област на Северна Европа. През V хил.пр.Хр. този пранаор се разселява на югоизток и от него се обособяват въвата главни клона на индоевропейското семейство. Индоевропейците, заселили се в степите на Източна Европа, са народът на Кургантата култура. Те се считат за праадеи на иранците, известни под древното име арии. В северната прародина остава пранаорът, от който покъсно се обособяват келтите, германите и

римляните. На тези гва клона съотвествуваат гвеме основни групи индоевропейски езици: Сатем и Кентум. Към групата Сатем спадат иранските, словенските и балтийските езици, а към Кентум – келтските, германските и латинските.

Летописът на Раковски свидетелства, че кимерите се разселват по пътя на по-старите индоевропейски преселения, но много по-късно от тях – през II хил.пр.Хр. Това ни дава основание да изведем произхода на кимерите от келтско-германския праарод. Оттук следва да приемем, че кимерите са говорили език от групата Кентум.

Един загадъчен език от тази група е тохарският. Той е сходен с келтския и латинския, но е открит на хиляди километри на изток от областта на тази група езици – в земите между реките Амударя и Сърдаря в Средна Азия. Тохарският е неговорим език*, известен от текстове, записани на индийската писменост брахми.(14) Тези писмени паметници свидетелствуват за преселението на народ, близък до келтите в тези земи през далечното минало. Единственият такъв народ, за който имаме подобни исторически сведения, са кимерите. Възможно е този език въщност да е смятането за изчезнал кимерийски език.

Съществени езикови успоредици Петър Добрев открива между келтските народи, живеещи на Британските острови, и народите на Памир, родствени с българите. Общото им езиково наследство с тези народи, живеещи в толкова отдалечени географски области, е наследство от езика на нашите прарадеи – кимерите, разселили се някога по тези земи.

КИМЕРИТЕ И БЪЛГАРСКИТЕ НАРОДНОСТНИ КОРЕНИ(ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ)

В настоящото изследване разглеждахме всички налични извори за кимерите с оглед подробното изясняване на въпроса за кимерийския произход на българския народ. Поради оскъдните сведения за мяхната народностна и културна самоличност ние не можем да постигнем едно задълбочено проучване на общото им културно и езиково наследство. Все пак общите сведения за кимерите показват, че те имат много сходни черти с древните българи. Също като тях нашите праадеи са прославили с високите си войнски добродетели и аристократически традиции, и са разпростряли културното си

влияние сред много народи по Света. Древните българи също са конен народ, прочут с ценните си породисти коне – наричани “небесни коне”, за които според дреиндиийския епос Махабхарата са се водили воюни.

Изображенията на средновековни български владетели върху печати и цветни илюстрации, както и на техни поданици, свидетелствуват, че древните българи не са никакви измисленi туранци или монголоиди, както ни заблуждават разни платени съчинители на антибългарски “теории”.(16) Нашите праадеи са от Nordическата раса, както и кимерите, описани от Плутарх.(17)

Древните летописи и някои географски названия потвърждават разказа за разселването на кимерите, представен в Летописа на Раковски – от северната прародина Скандинавия към Волга, Черно море и земите на Северна Германия. С това те доказват историческата достоверност на Летописа, а заедно с него и на другите документи, свидетелствуващи за кимерийския произход на българите – Джагбар Тарихи, Родословието на Гомер и записките на Прокопий Кесарийски. Съгласно Летописа българите произхождат от един ранен клон на кимерите – от онези кимери, които са приели името на Цар Болг, управлявал в “страната на Изток”. Коя е тази страна, в текста не се уточнява, но може би става дума за земите до Волга и Черно море, споменати преди това.

Разказанието тук събития се съгласуват и с другите сведения за ранната българска история. Според индийски, китайски и други извори българите са имали държава на изток, наречена Балхара, но в земите на северозапад от Индия. Тя наистина е много древна държава – съществуването и през VIII-VII в.пр.Хр. е за свидетелствувано в Махабхарата, но Петър Добрев отнася нейната история и по-назад във времето – към X в.пр.Хр., според последните си проучвания. Към I в. от Хр. Хунски нашественици унищожават Балхара и принуждават българите да се изтеглят на запад. Нашите праадеи основават нова държава в земите на север от Кавказ, която по-късно се разширява в земите на север от Черно море и получава името Стара Велика България. За пръв път българите се явяват на историческата сцена на Европа след разпадането на Атиловата империя, в началото на VI в., според Енодий, Теофан (18), Манасиевата хроника и Летописа на Раковски. Домогава изглежда българското име е било непознато сред народите на Европа.

От друга страна обаче, в преданията за най-старата иранска история се разказва

* По тази тема виж “Тохаро-български езикови паралели от П. Голиевски бр. 29 сп. “Ави-мохол“

за народа Фир Болг, заселил се в Ирландия през предисторическите времена. Неговото име буквально означава "хора на Болг", т.е. потомци на Болг, българският Праотец. За такъв народ **болги**, преселил се през III-II в. пр. Хр. на британските острови от Партийнското царство се съобщава и в *историята на Уелс* (19,20). Следователно в тези предания е запазен споменът за ранното присъствие на българите в Европа.

Познанията за общото родословие на българи и кимери, както и за пътищата на техните преселения, ни помагат да изясним някои успоредици на българското културно и езиково наследство в земи, където няма доказано българско присъствие.

С въпроса за кимерите не се изчерпват нашите изследвания върху произхода на българския народ. Както подчертавахме в началото, нашият народ произхожда от две народностни групи – кимери-БОЛГИ и иранци-АРИИ, затова сме БОЛГ-АРИИ. По иранска линия древните българи са родствени с масагетите и саките – гва древни народи, живяли в Средна Азия. В тяхното наследство откриваме много български култулни следи. От друга страна, понятието тракокимери насочва вниманието ни към траките, които също са наши праадеи. То показва, че траките и древните българи начело са родствени народи, и няма нищо случайно в избора на Кан Исперих за новата българска родина. Накрая следва да отбележим, че в някои летописи древните българи се определят като родствени с халдееите (влъхвите), за които не е известно да са кимери по произход. Всички тези въпроси са предмет на нашите по-нататъшни проучвания.

Библиографска справка

- 1.Петър Добрев. История на българската държавност – София, 1995, 72-82с.
- 2.Петър Добрев. Сказанието за Атиловите хуни – С., 1997.
- 3.Пиер Кребс. Страмегия на културната революция, май 1986г., Университет Виена, www.thule-seminar.org
- 4.Георги Стоіков Раковски. Съчинения т.4 – С., 1988, 261-264с.
- 5.Мирослав Домбрадски. Келтите на Балканския полуостров – С., 1984, 76-79 с.
- 6.Петър Добрев. История разпъната на кръст.Част II :Манипуляциите на 20 век – С., 1998, с.90.
- 7.Кузман Шандарев. Сборник от български народни умотворения – С., 1968, с.204
- 8.Жорж Дюмезиль. Скифи и нарти – Москва, 1990, 53-54с.
- 9.Reinhard Schmoekel. Die Indoeuropaer. Aufbruch aus der Vorgeschichte – Berlin, 1999, s.281-278.
- 10.Стефан Никитов. Древните цивилизации. Книга II – С., 1983, 7-12 с.
- 11.Василий Татищев. История России т.1 – 260 с.
12. www.kimmerier.de
- 13.Светозар Попов. Автохол и Ирник.Начало на българската държавност – Варна, 1999, 79-80с.
14. Johannes P.Nev. Die familie der Indoeuropaer – Elemente 6, Kassel, 1998, 103-110 с.
- 15.Reinhard Schmoekel. Die Indoeuropaer ... - s.346-349.
- 16.Петър Добрев. Българи, тюрки, славяни – С., 1996.
- 17.Методи Попов. Наследственост, раса и народ. Расова принадлежност на българите – София, 1938.
- 18.Ганчо Ценоев. Произходът на българите и начало на българската държава и на българската църква – София, 1910, 110 – 139 с.
- 19.L.Lloyd. A history of Wales.5. Ed.London, 1954, p.30.
20. Петър Добрев. Необясненото и необикновеното в ранната българска история – С., 1993, 109-119 с.

КАКЪВ Е ВАСИЛ I ИМПЕРАТОР НА ВИЗАНТИЯ 867-886

ЕМИЛ ЖИВКОВ

**Основател на "македонската" династия е българин.
Из "История в кратце о болгарском народе славенском",
1792 г. (1792 г.) Иеросхимонах Спиридон Габровски**

Константино^м кесаръ сън^т Ирина, по^т образъ има^т > 854
арменъ, пън^т цар^т, по^т умножилъ воинство, при-
де по Константинопол, и^тзото, изглежда, всезаше градъ,
кога^т българинъ: доволо^т взято, помагалъ кесаръ Михаил,
при^т по^т Константинопол, и^тзъ воинство^т н^е вън^т,
помагаш^т има^т: и^тзъ сън^т е^т ръцъ^т п^ивъ^т, и^тзъ^т н^е вън^т.
З^инова добре^т то^т сътвори^т кръ^т болгарски^т, м^иланъ кеса-
ри^т, сътвори^т кесаръ от^тръдени^т всите^т въз^тдам^т е^ти^т чести.
В^т е^т кръ^т от^тръдни^т въз^тдам^т м^иланъ^т съзка^т тра-
пезъ^т цар^т, и^тзъ^т всезелила^т сън^т цар^т, и^тзъ^т
проти^т кръ^т болгарски^т кесаръ, да^т н^е вън^т самогорци^т,
и^тзъ^т въз^тдам^т сън^т води^т всите^т кръ^т бол-
гаринъ, к^исаръ^т н^е въз^тдам^т, и^тзъ^т болгаринъ^т той^т
е^ти^т побъддение^т, въз^тдам^т кесаръ^т сън^т въз^тдам^т.
ш^ика^т ли^ти^т сън^т кесаръ^т, и^тзъ^т е^ти^т, че^т ли^т
н^е въз^тдам^т кесаръ^т, а^ище^т ли^ти^т к^исаръ^т, и^тзъ^т въз^тдам^т въз^т
ли^т въз^тдам^т твой^т. И^тако^т съзши^т сън^т, и^тзъ^т по^т
зас^т въз^тдам^т болгар^т побъддяше^т, по^тали^т же^т въз^тдам^т
въз^тдам^т болгаринъ, съз^тлавъ^т и^тзъ^т н^е вън^т и^тзъ^т
п^ир^инесъ^т е^ти^т напада^т сън^т. и^тзъ^т въз^тдам^т болгар^т, съз^тава-
т^и, цар^т же^т болгарски^т въз^тдам^т въз^тдам^т и^тзъ^т н^е вън^т.
е^ти^т ръ^иза, и^тзъ^т рече^т ръ^иза^т ш^иаконъ^т, цар^т же^т рече^т
съз^тешни^т поболгаринъ^т, и^тзъ^т прогла^т е^ти^т поболгаринъ,
и^тзъ^т по^ти^т е^ти^т цар^т болгарски^т въз^тдам^т въз^тдам^т. е^ти^т
ръ^иза^т болгаринъ^т. и^тзъ^т рече^т къ^им^иланъ^т х^ичъ^т

грека

За неинформирания българин горното заглавие звучи неправдоподобно и стряскащо, но за да стане ясно, ще цитирам една известна хроника за Тома отстъпника от Бароний: "Тома обсади Константинопол в лято господне 822. Този Тома беше от прост род, слуга на някой сенатор в Константинопол, който за прелюбодеяние с жена му беше осъден на смърт. Той избяга при сарацините и там се отрече от християнската Вяра. Там живя 22 години и се представи на Константин кесар, че е син на Ирина, и като събра хора, завладя Армения и други царства. След това умножи войнството си и доиде под Константинопол: и по земя, и по вода въз^тдам^т с града. Българският крал, с добра воля като помагаш на кесар Михаил, доиде под Константинопол и изби цялото томово^т воинство и самия него хвана жив, и отсече ръцете и нозете му и го уби. За това добро, което стори българският крал на кесар Михаил, той организира трапеза, иска^тки^т да му от^тгаде чест. Беше на това угощение Васил Македон, който обслужваше царската трапеза. Двамата царе много се веселиха и българският цар помоли кесаря да изведат борци да се борят, той имаше един борец много як българин. И кесарят извади от^тсвоите, и този българин все побеждаваше. Васил Македон като гледаше, изменяше лицето си. Като го видя кесарят, му рече: "Зашо изменяш лицето

Младият Васил побеждава бореца.
(Миниатюра от хрониката на Йоан Скилица - 11 век)
Тук Васил е все още прислужник на византийския император Михаил, но след време го убива и слага началото на българската (македонската) династия, управлявала Византия от 867 г. до 1056 г.

си, можеш ли да се бориш?” а той му рече : “Ако заповядга твоята власт”. И така, се бориха, отначало изглеждаше, че българинът побеждава, след това Васил хвана българина за главата и за двета крака и го занесе на трапезата и гърциите започнаха да се смеят. Българският цар попума Васил откъде е и от какъв род. Той е държава: “Дї äî î  ò î àéâäî  èў”. Оадюд държава: “Оî ååø ёе î î áúéââðñêè?”, а дî е î ó çàäî âî - ðè î î áúéââðñêè, è дî åââà öàðþð î î çí à, ÷å Åàñèèéé å дî äî î áúéââððéí . È î ôåûðí à, държава î à î ёðâèè: “Àç ёñéâì  ðñé äà ñå áî ðè,  å áúéââððéí ”. И така се разотмогаха с голяма слава и чест и с много гарове бе изпратен Богарис от кесаря в своята земя.“

Като допълнение, ще добавим и какво ни дава, като съведение арабският историк Ибн Ал-Асир (1160-1234), който пише в своята история озаглавена “*Ал-Камил фи-т-Тарахи*” следното: “*Срещу него (Михаил) излиза Басил ас-Саклаби, заграбва Властта и убива Михаил през 253 (867) година. Басил ас-Саклаби царува 20 години, по времето на ал-Мутамид. Неговата майка е била саклабийца и той е свързан с нея.*” Всички арабски историци слагат знак на равенство между българи и “саклаби”, това се отнася гори и за Волгоградските българи. Защо ли на днешните македонски и други историци, тези хроники им “убявват” от “научния” поглед.

ТРАДИЦИЯ И ДРЕВНИТЕ ВЯРВАНИЯ ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ

САВА КОСТОВА

Балканите, и по специално източните райони на полуострова от най-дъл-бока гръвност са били предпочитано място за живееене поради своя умерен климат, пълноводни, златоносни реки, плодородни равнини, гори и излаз на няколко морета. Всичко това дава прекрасни условия за препитание и запазва-не живота на гръвния човек. Изхождайки от археологическите проучвания на гръвна Тракия и по специално на тези райони от селищните могили около Стара Загора, Караново, Пловдив и др. ще се настъпим на материали, които ни дават възможност за изводи и заключения за живота, поминъка, оръдията на труда, Вярванията и др. на тези гръвни хора от VI хил.пр.н.е. и следващите хилядолетия.

Проследявайки изложените експонати в експозицията "Неолитни жилища" от VI хил.пр.н.е. на Старозагорския исторически музей, а и тези от V - IV хил.пр.н.е. ние добиваме значителна представа за бита и Вярванията на живе-лиите в тези поселения. Най-уникалните експонати са оставените на място гъве, едно до друго, жилища от VI хил.пр.н.е. Виждаме четвъртито неголямо жилище с пещ, голям керамичен съд за съхранение на жито, гъва камъка за неговото мелене и една твърде голяма за това помещение триъгълна, керамична масичка, поставена на ниски керамични колонки. Другото помещение е с подобна уредба. Тези гъве гръвни жилища са от селищната могила западно от Стара Загора (сега попадат в района на града). Жилищата, и предимно това в което е запазена триъгълната масичка, е твърде малко, за да може да служи за живееене или на не повече на едно лице. Затова може би тези гръвни жилища са имали култово предназначение. Тук е живяла може би жрицата, която е извършвала съответните ритуални практики на триъгълната масичка. На нея ние ще се спрем по напатък в изложението.

Проследявайки експозицията и разглеждайки откритите археологически, музейни ценности от този период-VI хил.пр.н.е., достигаме до керамичните съдове със столче, ръчна изработка във вид (условно казано) приличащи на цвета на тинтява. Същите са украсени с прости линии от горе до долу с бяла охра. Те-зи прости линии може би са гали първите идеи и трудови навици за зараждане-то на клинописното писмо, което ще видим се открива в тези райони в

следващите V – IV хил.пр.н.е. Следващи хронологично изложените експонати от следващите по-горни слоеве на селищната могила издават наричанието пери-од на "Халколита". Тук се редят керамични съдове от черна и червена керамика. Те са заоблени отдолу и с рязко сви-ване в разширена част в средата къде-то се образува ръб. В следващия период този ръб изчезва и става заоблен. Тук спира вниманието и един не голям съд от черна керамика с черни и бели квадратчета, разположени в редове, които го обиват. Уредничката на музея Елена Георгиева уведомява, че изследванията на специалисти установяват, че квадратчетата са 360 на брой. Този съд ни дава свидетелство на познание и развитие е имал този гръвен жител на селищната могила от V – IV хил.пр.н.е. Един от най-важните уникални експонати от този период е златната грифна (първото обработено злато в света – според специалисти с около 500 години по рано от предметите от Варненския некропол). Тази форма на грифна е достигната до нашето съвремие. От този период (V-IV хил.пр.н.е.) е керамичната плочка в червен цвят с хвърчащата богиня. Може би е първата хвърчаща богиня, намерена у нас в този ранен период. Всички останали са от V.пр.н.е. и след това.

В близост до тези експонати е женската фигурка от черна керамика с от-белязан триъгълник в долната част на корема. По напатък е изложена мъжка фигурка също от черна керамика, на чийто десен крак, горе на бедрото, са очертани гъва съединени триъгълника във вид на ромб. Изненадващ факт е, че тук в тази експозиция са експонирани, изработените от керамика, точни (условно казано) копия на няколко знаци от шумерското писмо. Това е ботуша с вързанки, отпред до горе, във вид на малки ромбове; столчета с облегалка; отбелязаните триъгълници на фигурките, пирамида, кръст. Да прибавим и плочката с клинописното писмо от с. Караново.

От всичко гореизложено (в този ранен период на развитие VI – IV хил.пр.н.е.) се настъпват на учудващи факти, уникални които ясно ни убеждават, че не е драгоцене, а в тези райони и в по-широк ареал (Градешница и др.) в гръвна Тракия са открити знаците на клинописното писмо и въведен триъгълника като сакрален

елемент. И само това ли е? Керамичната плоча, кръгъл печат от Караново с клинописно писмо е разделена на кръст. Не е ли и кръста сакрален елемент, въведен за първи път у нас и след това от фараона Ехнатон II хил.пр.н.е. Какви са тези послания, които ни се прашат от високата култура на атлантите или богоете?

Нека прибавим и това, че най-ранните медни рудници от тази епоха (IV хил.пр.н.е.) се намират не дружаде, а недалеч от Стара Загора, и от тази мег са правени пособия, готовищи районите на днешна Украйна.

И защо до днес нашите историци непрекъснато пишат, че траките са нямали писменост? Тази клинописна писменост е създадена тук, в нашите земи, и с нея си е служила не само създаваната по-късно тракийска аристокрация, а и по-нискостоящите слоеве за да продължи да се отразява в шевици, тъкани, съдове и др. Много знаци от тази писменост са били въведени като сакрални символи в светилища, църкви, икони и др. за да достигнат до днес. Може би не точно е казано траките, защото през тази ранна епоха, съгласно историята на Волжките българи - "Джагифар Тахири" най-старото наименование на Стара планина е било "Им" и населението, откъдето произхождат и българите, се е наречало "именци" и "синди". Именците са насеявали не само Балканите, но и Мала Азия. Това население и целия полуостров и до днес се наричат на тази планина – на Балкана. Всички тези факти са дос tatичноубедителни, за да се съгласим с книгата на "Енок", че именно в тези райони са ставали обучениета от богоете (хора с висока цивилизация) на местното население на писменост, занаяти, астрономия и др. Още повече, че Гилгамеш цар на гр. Ур, Месопотамия, III хил. пр.н.е., търси своята древна родина на Балканите. В следващия, по-близък до нас, период V – IV в. пр. н.е. ние не намираме клинописната писменост сред тракийската аристокрация. Тя си служи с тъй нареченото гръцко писмо. Звуковото писмо е създадено в гр. Мари, Сирия. В този град Мари, (съгласно индийските "Пурани", в който Сем при преселението си (на юг от снежните планини) първом там построява храм "Панда-Мадара" (за пастирите) и после се преселва в Египет. Гърците вземат тази писменост от финикийците. Херодот пише: "Същите тези финикийци, които се заселили в Елада заедно с Кадъм, между които се намирал и родът на гефиреите (от който род произхождат гърците т.е. Кадъм, б.а.) донесли, чрез своето заселване в Беотия много науки и изкуства между които и писмото, което гърците, както ми се струва, донесли не познавали. Най-напред камейците (гърците) употребявали същите букви

като всички останали финикийци. По-късно обаче заедно с езика им, претърпяла промяна и формата на тяхното писмо. От елинските племена, които живеели наблизо до тях, гърците също били финикийци. Те възприели буквите от финикийците, преобразували ги от своя страна също тъй до известна степен, нарекли ги финикийски, което било правилно и справедливо". Черноризец Храбър също пише, че гърците приемат писмото от финикийците. Ето защо Г. С. Раковски и други наши дейци наричат тази звукова писменост наша. Може би затова, че автономното население на Мари е заселено от Сем, може би затова, защото Мала Азия е била заселена от именци, синди, бриги, фриги, меди, древни траки, гети и др. и всички те от Балканите. Гърците се появяват късно – когато Сималк (тракийски цар) Волова при Халкидика и обединява тракийските племена V в. пр.н.е., гърците се намират само около гр. Тива, съгласно Стрибон. Гърция не е посочена в никоя от древните карти на Балканите до I в., че и по-късно. По това време на Балканите живеят племена с наименования – първо именци, синди, пелазги, елини, пеонци, меди, бриги, тесалийци, траки (със стар бог "Пан", от него логично народ "пангари" – "бангари" – "българи"), спартанци, мизи, гети и др. Много от тях са преселени в Мала Азия, за което пише Херодот. Седмият слой от Троя (от археологически изследвания говори, че културата там е еднаква с тракийската). Тези племена изрежда Омир в своята "Илиада", тях изписват в своите карти старите географии. Тяхна е древната култура на Балканския полуостров.

Свети Кирил Философ създава в IX в. Българската азбука и нейното наименование "аз, буки, веди...", възприета от т. нар. днес славянски православни народи. След дългогодишни битки със западната църква, българските книжовни дейци Светите братя Кирил и Методий (с рождени имена Църко и Страхома) успяха да наложат християнското богослужение да се извърши в на т. нар. словенски (старобългарски) език. Те бяха първите духовни обединители на народите в Европа.

Нека сега насочим вниманието си към триъгълниците и пирамидите. Оказва се че триъгълникът е най-древният сакрален елемент от времето на неолита – VI хил.пр.н.е., на който са извършвани ритуални практики на триъгълна масичка. Друг е поставен на женската фигурука и такъв уdboен на мъжката. В този ранен период се установява, че тук е имало хора с висока цивилизация, хора богоете. Нима още тогавате са ни оставили своите високи знания за триъгълниците (разчертани на земята) и пирамидите, знанието за фините енергии, които те са владеели. За тях

говори в своята книга "Трагичното послание на древните" Ернест Мулдашев. Този триъгълник, пирамидата, ромба се пазят и до днес и се рисуват по църкви, икони, мозайки, накити, шевици, обредни хлябове, сватбени реквизити и др. Може би е останало сред народа само тяхния сакрален символ, придобил друг смисъл (в зависимост от нивото на неговото развитие) - триъгълникът като носител на здраве, плодородие, благополучие. Той се поставя и с него се изгражда искрящото слънце, символа на най-важния бог "Ра", "Тангр".

Според Е.Мулдашев пирамidalната планина в Хималаите "Калиас" в Ти-бет, център, който е свързан с разделени триъгълници на земното полукълбо с крайни точки – пирамидите в Египет, тези в Мексико и Стоунхендж в Англия, Бермудския триъгълник и др. Във вид на триъгълници и пирамиди се движат фините енергии. Питаме кой въвеже триъгълника като сакрален символ още VI хил.пр.н.е., в тази дълбока древност, по нашите земи? Енеолитния човек ли? Не, той не би могъл. Освен това - какво представляват и нашите дол-мени в Родопите и Тракия с огромни, четвъртити, каменни колони и огромен четвъртият камък за покрий? Не беляжат ли и те линиите на някой от земните триъгълници, започващи от пирамидите в Египет или Атина към Берое или Сердика? А побитите камъни във Варненско? Това нека доказват нашите учени.

Да пръвължим с нашите изводи. В индиЙските "Пурани" – "Брахманда пурана" се разказва легендата, че Чадранана, бога на Войната, уморен от Войни-те на Боговете с гигантите, му омръзва да воюва с тях и се заселва далече на за-лаг зад много планини, за да възстанови своите сили и се прероди. На склоно-вете на планината, където се преселва в страната "Краунча", той оставя меча си, който е намерен по-късно (V в.) от Атила и е погребан с него. Не е ли тази страна "Краувна" – името на средновековния град и крепост на Черно море (днес гр. Каварна). Колко голяма е била тази страна тогава? Не е ли обхващала древна Тракия? Битката с Боговете и гигантите, вероятно се е разразила VI-V хил.пр.н.е. Не е ли този, цар бог преселен в Тракия и тук наречен Адам – без дом, род и племе? Тъй като тук тази битка може би е приключила. В книгата на Еnoch от Vхил.пр.н.е. се казва, че Адам е създаден от "Духа на Боговете" т.е. от "познанието на Боговете" – клониран, както и Ева от неговото ребро. Неговият ятаган ли носи Атила? Не го ли оставя в земята на племето "кари" в древна Тракия? Нали най-големият син на Адам се казва Кардам от "дома, ро-га, племето на карите", където се преселва Адам? Най-големият му син Кардамесвара остава в Тибет, при Тибетски-

те езера, наречени "Манасаровар", езерата на "Първият човек". В тези райони е и гр. Кардам. Нали Адам е първият човек (съгласно Библията). ИндиЙското "свара", "сара" значи "цар". Не е ли Адам този, който създава рода на Енох и Зиези, чийто род достига до Дуло и Атила? Не е ли той цар Адам, който назовава Стара планина "Им" по името на "Имеон" – Хималаите и Мерое (Берое) по името на народа меру, от свещената планина Меру, откъдето идва. Фактите са доста убедителни. Явно тук в тези райони на Черноморието са били предпоставните богове и после царе, предали тази висока култура през VI-V хил.пр.н.е. в древна Тракия; и след Птоломея преминават в Месопотамия и Египет. Нека сега се обърнем към базиликата от IVв., наречена "Константина-та базилика" на името на Константин Велики (римски император). Намира се в квартал Лозенец, в района на Южния парк в гр. София, недалеч от централния вход, в подножието на Високата част около района на "Кръста". Чрез плана и конструкцията си тази базилика, заслава като най-ранния архитектурен пример между известните досега базилики на наша континент – тъй наречения Сирийски тип. По това време град Сердика се явява като творчески център в областта на църковната архитектура през ранното християнство. Тук в 343г. е проведен Вторият, Вселенски, духовен, Сердекийски събор на който се утвърждават решенията (дадената свобода на Вероизповеданията, и най-вече на християнството) от Константин Велики и тези приеми на Първия Никуйски събор през 325г. Може би базиликата е служела и за кръщелна. Тя е със запазени основи и архиши не само на изток, но и на запад и на южната страна до нея има три огромни каменни саркофага. Тук има един огромен камък, за който преданието говори че Сердика е била световен център и такъв на космическа ос. Тази бази-лица е трикорабна с триделен, мраморен иконостас. Близо до нея е извор с лековита, много студена вода. Над него е най-високата част на района. Може би някога тук е бил духовният център (акропола на древна Сердика), който не е проучен в археологическо отношение. За него преданието говори, че този район се е наричал "царските градини". Вазов пише "Е, хубав е този Баалък". Названието Баалък е праългарско, което значи господарско, царско владение. Софийският католически епископ Богдан Бакшиш в един рапорт от 1653г. каз-ва: "Триадица е място, където се намира стар манастир, извън София на юг, в подножието на един хълм." На най-високата част на хълма, до южния парк, е разкрита друга много голяма базилика от IVв., в близост до която се вижда и по-турнищена гробница, може би от тракийска могила. Археолозите са задълже-ни

към древна Сердика, за проучването на този Важен район – Сердекийския духовен център. Друг интересен раннохристиянски архитектурен образец е ротондата “Св. Георги”, в центъра на гр. София от IVв. Тя е най-старата ротонда на континента със сакрален архитектурен символ бога “Ра”, “Тангра”.

Нека сега се спрем и на базиликата – църква “Св. София”, дала името на гр. София. Светицата София е наречена “мъдра”. Може би и затова в архитектурата и мозайките на тази наша трикорабна църква, от базиличен тип от VIв., са вложени най-древни сакрални вървания, запазени от племената, живели по нашите земи – пеласгите и траките. Българите са били обвинявани, че са смесвали християнството с “Тангризма”. Още при първите покръствания от Кубрат са ги наричали “Ариани” т.е. “Арийци”, покръстени със слово, а не с вода. Цар Борис I извършва покръстването с вода, чрез съгласуване с папата. А и до днес в Евангелието се пее – “първом беше словото”. По време на гореспоменатия Вселенски Сердекийски събор “Арианите” не присъстват, а се събират в гр. Пловдив. Отправяйки поглед към тавана на средния кораб на църквата “Св. София” ще видим не купол с кръгла форма, а четири пирамиди, една до друга, очертаващи триъгълници и във върха на всяка поставени осветителни тела. И само това ли е? Странничните гва кораба се отделят от централния с по 8 колони, не обли, цилиндрични, а тухлени четвъртими. Осмото число символизира осемте лъча на звездата – сакралния символ-знак “бог” от клинописното писмо. На запад странничните кораби имат малки абси-ци. Това не е ли отдаване почит не само на изток към Сънцето, но и на запад и към Луната, традиция от древните светилища на Шумер III хил.пр.н.е. Тя е съчетала най-древни сакрални символи, донесени от най-дълбока древност, свързани с върванията на населението на нашите земи от IV-II хил.пр.н.е. На част от мозайката ѝ виждаме и пречупен кръст.

Нека продължим, проследявайки разпространението на триъгълника и другите древни сакрални символи от VI хил.пр.н.е. до днес. Впоследствие те дълбоко наблизат в бита и върванията на народите, насявали Тракия и Балканския полуостров, придобивайки ново значение в зависимост от нивото на

развитието им за здраве, плодородие, благополучие. Продължаваме с района на Стара Загора. Тук са мозайките на тракийски сгради в центъра на града от IVв. на заможни тракийци от Берое (тогава Августа Траяна). Това е мозайката, изложена в сградата на пощата, на голямо пано с четвъртита форма и бордюр. В центъра му има кръгло голямо искрящо слънце, цялото изградено от малки бели, червени и

сини триъгълници. На бордюра в десния ъгъл е кръг (guck- ureg) с въртеливо движение на лъчи (свастика) в триъгълна форма. Същият уред има изрисуван на икона, държащ се от хвърчаща богиня. По бордюра възясно има орнаменти от кръстове. Също и очертаващи се срещуположни триъгълници в бяло и червено, поставени в кръг. На срещуположния ъгъл на паното се намира друго по-малко слънце, изградено със същите цветове малки триъгълници в няколко реда, като това в центъра.

При другата мозайка, в близост до Опера-та, в центъра на паното е изгра-ден шадраван с 8 ъгъла – символизиращ знака осмъгълна звезда – “бог” по шумерската писменост. На бордюра е поставен знака на бог “Хермес”, за кого-то Херодот пише, че е от Харан. На него е наименовано съзвезие, и че тракийската аристокрация го смята за свой прародител. По бордюра има кръстове.

Нима още от тази дълбока древност народът в тези райони е виждал и знаел за хвърчащия човек “Бог”, отразен в керамика и по-късно в икони, стено-писи и др. Сакралният символ триъгълник от женската фигура (наречен още Венерин триъгълник) и ромб (съединени два противоположни триъгълника) на мъжката са влезли дълбоко в бита и достигат до днес в мозайки, църковни ритуални облекла, тъкани, шевици, съдове и др.

Можем да гадаем какво е влагал древния човек през VI-IVхил.пр.н.е. за да обяви триъгълника за сакрален, ритуален символ. Дали е влагал научния много важен смисъл, предаден му от хората-богове от Висока цивилизация, свързан с фините енергии? Сигурно той не е разбидал неговата научна стойност. Приел го е взависимост от нивото на своето развитие (като сакрален символ с огромно значение), и го свързва с бога слънце “Ра” и след това с бога “Христос”. Този символ, запазен в хилядолетията до днес ни говори за нещо много огромно по значимост за живота на човека – за да го свърже той със своите главни божества и да го обяви за сакрален символ. Ние го виждаме пренесен и поставен при бога “Ра”, слънце в мозайките на първите базилики още от IVв. и после V-VIв. особено при най-ранното покръстване. Сакралните символи: триъгълници, пирамиди, кръстове, триъзбец, пречупени кръстове, кръгъл уред с въртеливо движение, ромб и др. са наслагвани от най-дълбока древност.

Всички тези символи се намират и при мозайките от резиденцията на Константин Велики в Ниш IVв. Епископската базилика в гр. Сандалски (една от най-големите и важни базилики, особено със своята кръщелна) от IVв.; мозайките от гр. Стара Загора IVв., “Св. София” VIв. Освен това икона Христос Панто-

крамор, чийто ореол е от триъгълници, в църквата "Успение Богородич-но" в Широка лъка от 1839 г., на икона на Св. Архангел Михаил и др. Тези сак-рални символи са разпространени по църкви, манастири, иконостаси, шевици, икони, възглавници (суврената възглавница при Капънците), черги – предимно от Петричко, Сандинско, Темевенско; ритуални дрехи и гр. Нека не забравяме и преславската архитектурна и книжовна школа.

В този ранен период при даване свобода на Вериозповеданията (и по специално на християнството) намираме най-много запазени сакрални символи пренесени от старите Вървания. Още I в. народите от районите на Тракия и Халкидика са покръствани от апостол Павел. Тук в тези райони са се утвърждавали и са предавани най-ранните традиции на християнството в архитектура, иконопис, къщелни и гр.

Нека се спрем по подробно на голямата Епископска базилика в гр. Сан-данско от IV в. Градът е бил епископски център с минерални, лековити води, укрепен от времето на римския император Диоклитиян. Следователно тук е ра-йона, в който най-рано са се създавали традиции по време на най-ранното привнесане на християнството. Откритите основи на епископска базилика, къщелна, мозайки, части от мраморен иконостас и др. говорят за тези ранни традиции. Тук е района на тракийските племена синди и мади, после и българите достигащи до Беломорието. Всички те са оставили свои Вървания в тези култови сгради, които досигнат и до днес.

В мозайките на голямата, наречена Епископска базилика Виждаме сак-рални символи на древния триъгълник, ромба, бога слънце "Ра" (Сурия), "Тангра", жертовните птици (предимно свързаните с Богата Йордечки), които са хърляни в огъня при тракийските светилища, въртеливото движение по коло-ните и кръста в средата (а може би и той очертава четири триъгълника), знаци на тракийска шумерска писменост и др. Тук всичко сакрално от най-древни времена е включено в архитектура, къщелна, украса и др. и запазено и до днес. Тези древни символи продължават и до днес в църквата "Св. Козма и Дамян" от 1861 г. Не без основание българите са обвинявани, че смесват християнството с тангризма. Особено интересна в това отношение е една от много добре запазените къщелни при епископската базилика. Това е кръгъл, бял, мраморен, малък басейн с 8 колонки. Той е ограден от кръгла тухлена стена с четири срещуположни ниши, символизиращи кръст. Това е първият кръг. Следва кръгъл коридор наоколо и около него втора още една кръгла тухлена стена. Тези

гва кръга (ввойно кръжило) са пресечени във вид на кръст с четири срещуположни входа. Цялата тая архитектура е във вид на гва кръга и в средата има басейн. Тя е оградена отвън с четвъртита прилепена сграда. Същото изображение, изработено от дърво представлява центъра на тавана на църквата "Св. Козма и Дамян" в гр. Сандински от 1861 г. Тук интерес за изследователя е иконостаса на църквата. В него ясно са разграничени Върванията на народа. Над реда на иконите на светците е очертан пътен фриз от лозница. Над него от резба, в центъра, над иконостасната врата е поставено голямо слънце с ввойна окръжност. По едно слънце има и от външните страни и въглищите триъгълници, очертаващи орлови криле. От външните крайни страни на иконостаса също има по две по-малки слънца. Всички слънца са със ввойни окръжности, като малката е в центъра. Това което е в архитектурата на къщелната га Виждаме и на иконостаса. Всичко говори, че старите Вървания в бога "Ра", "Тангра" продължават да се почитат и поставят на най-сакралното място – на иконостаса и до 1861 г. Над тази част на иконостаса е разпято. Учудващо е че то се брани от външните страни от желязна четириръжница. Това е знак от шумерското клинописно писмо, много разпространено у нас по шевици, обредни хлябове, тъкани. Най-често срещан и особено характерен за Дунавския район – някъде с глава на орел. Има го и по цялата страна. Тук ще поставиме въпроса: има ли разлика от горната част на иконостаса в църквата в град Сандински с бога Слънце и орловите криле и този с иконостаса в Джамията (на прабългарски воини – казалбашите) в село П. Славейково. Явно и тук Върванията и сакралните древни елементи са едни и същи. Оразени са и в народната култура. Народът на древна Тракия и България продължава да ги почита и до днес, независимо от историческите превратности.

Сватбеното знаме в гр. Сандински и днес е червено, четириъгълно, разделено на кръст с бели ленти, образуващи четири триъгълника. На колата която възди младоженците се поставят две ленти от цветя, които започват в средата отпред над мотора и завършват от външните страни на предното стъкло, образуващи един голям триъгълник. И само това ли е? В този въжен, лечебен, древен, епископски център, който е почитан и заради своята лечебна Вода се пазят най-силно древни, важни, сакрални Вървания, които носят здраве, плодородие, благополучие. При тези центрове (както и до днес) има и народни лечители. Таки-ва са били Козма и Дамян, наречени "без-сръбърици", вероятно защото не са вземали пари за извършването на лечение. Традицията

със сакралните древни символи продължава и в архитектурата на Старата баня, паметник на култура-та. Тя е с 8 ъгъла в каменната си част на цокъла и завършва с кръгъл тухлен ку-пол. Но не само в Сандински, а и в българската желязна църква „Св. Стефан“ в днешния Истанбул и в църквата „Св. Димитър“ в Стара Загора има огромни слънци, позлатени и поставени точно над входните врати към амвона. Също така и в църквата „Св. Димитър“ в Стара Загора, там където е почитан от осем хилядолетия „триъгълника“ той не е забравен и до днес. Точно над вратите на свода горе е поставен триъгълник и в него едно голямо човешко око. Нали фините енергии, имат огромна мощ и хората, които ги владеят ги насочват с очите си. Това са умели атлантически и бого-вете. Тук разпято е брана от въвете страни от позлатени копия, брадва и чук и във дракона. В църквата „Св. Илия“ в гр. Севлиево от началото на XIX в. разпято е брана от във дракона (змея), което на прабългарски значи „сила“, „мощ“.

Освен това и до днес на ритуалната дреха на патриарха и на други важни гу-ховници, ввойният триъгълник (ромба) е поставян на ясната страна срещу десния крак на ритуалната дреха, както в експоната на мъжката фигурука от V хил.пр.н.е. На най-важни празници патриархът носи във въвете си ръце запалени свещи. В лявата – символа на слънцето и във запалени свещи във вид на триъгълник, а в ясната три свещи – триединството. Същият ромб, червен е на островърхата, черна шапка на царя и жреца на хълма „Тара“ в Тибет (по картина на Николай Ръюрик). Той е с пурпурна дреха и върхна, черна, с колан и то-ка. Но островърхата шапка нали е характерна за българите. Неговият жезъл е от тризъбец. В средата е издължен триъгълник, а въвете страни в края са завити като лале. Този вид тризъбец се среща в много мозайки в църкви и манастири. Има го и в мозайките и на резиденцията на император Константин Велики в Ниш. Някои автори смятат Константин Велики /роден в гр. Ниш/ за българин. Мозайките тук имат всички сакрални символи, както и във всички базилики у нас. Не се ли свързват с българските традиции? Още едно доказателство: в древноиндийската книга „Махабхарата“ се пише за царя на „Нишава“ в районите на планината Хингау в Хималаите. Тук не става ли въпрос за българи? За племето „ниш“, от там град Ниш и река Нишава. Нека обърнем внимание и на печата на Кубрат. Той е кръгъл с кръст, който от въвете страни на напречната линия завършва с триъгълници, а средният издължен край нагоре е с тризъбец (трилистник). Много е близък в изображение и третиране с кръглата керамична плочка-печат на културата на Самара – Месопотамия, Си-

рия – V хил.пр.н.е. Явно културата Самара има много общо нещо с печата на Кубрат. Можем още много да търсим и доказваме с нови данни за вързката на древнотракийската и българската култура с шумерската, зафиксирания чрез веществени доказателства от селищни надгробни могили, сакрални символи, писмени данни от клинописното писмо и много други, достигнали до нас. Намират се в църкви, икони, архитектура на светилища, в бита – при шевици, орнаменти, тъкани, ритуални предмети, по съдове и др.

Интересен за нас е и цилиндричният печат от Месопотамия. Неговото разяснение прави големият познавач на шумерското писмо Зекария Сичин от писмени сведения на керамични плочки от шумерската писменост. Някои страни от изображението му много близко се свързват с върванията на прабългари-те. Една от групите пришълци Боги неговия син Мардук, облечени като космонавти. Една го посреща. В писмен документ (шумерски керамични плочки) се съобщава, че през опасния полет до Земята, на кръст-товащето между планетите, той е щял да се разбие. На изображението на цилиндричния печат се вижда Една с криле, зад гърба му са изобразени седемте планети, а на шаката му има трилистник. Луната е пред него. Тя не влиза в броя на планетите. Прабългарите са вървали в звездите и в седемте отворени за тях планети и трилистника – древно мощно оръжие. Пред Една е космически апарат (guck), който е еднакъв (в кръглата си част с във окръжности) с амулета от Варненския некропол. До сега той се определя като сакрален символ на Слънцето. В гр. Сандински в кръщелната и символите на слънцата в църквата

„Св. Козма и Дамян“ е с във окръжности. Това е било определението на народа. Но всъщност тук може би се касае за част от космическия апарат. Може би още тогава е въведен кръста – като кръстопът между тези планети. Това ли изразява кръглата плочка-печат от Карановската селищна могила, разделена на кръст. Тя има надпис в четирите образувани триъгълници, които не са разчетени. Нима още тогава V-IV хил.пр.н.е. е въведен кръста като сакрален елемент, свързан с боговете, достигнал до нас?

Тези ли са хората с криле (богове, богини, ангели) рисувани по църквите, засвидетелствани от V хил.пр.н.е. по нашите земи, които е видяла и Ванга? Те ли са тези пришълци от Космоса, които са различни от Тибетците? Триъгълни-кът е въведен като сакрален елемент още в VI хил.пр.н.е. Този символ е поставен на многобройни-

те женски фигурки и богинята- маїка, намирани в тракийските могили. Ромбът (ввойният триъгълник) е поставен на десния крак на мъжката фигурка, включена в експозицията на музея "Неолитни жилища" в гр. Стара Загора. В други райони се очертават на гърдите. Тези символи, като сак-рални елементи достигат до днес, неизгубили сакралното си значение, поставяни на икони, църковни дрехи, иконостаси; разпространени в бита – в шевици, тъкани и др. Какви послания ни носят те от хилядолетията? Не ни ли говорят за древна висока култура, разпространена по нашите земи? Къде най-ярко и убедително е показана тази висока наука тук на нашата земя? Не е ли в Тибет, в "Града на богощето"? Не е ли огромния ромбоид във вид на Врата, висока около 80 м., очертана на "Щастливи камък", за която авторът Е. Мулдашев смята, че Вероятно от няя са излизали космическите кораби на Атлантиде? Ни-кога народът не обявява за сакрални елементи и символи неща, които нямат огромно значение за неговия живот, здраве, благополучие. Може да се изкаже хипотезата, че тази голяма наука е изразена в архитектурата в "Града на богощето". Тибет е изворът не само на тези сакрални символи, но и на редица други достигнали до нас. Това са символи на тъй наречения "Бога сънце", носен ка-то амулет V-IV хил.пр.н.е. от Варненския некропол диск с ввойно кръжило, и така изобразяван в иконостаси, икони, тъкани, шевици и др. до днес. Така е наречен този символ от древните хора в зависимост от нивото на тяхното развитие. Не е ли това основната и най- важна част от проекта на космическия кораб, схемата на който е начертана в древните индийски книги "Пурани". Какво ни говори и преданието от с. Кормянско, Севлиевско? Че Гаази Баба (по проучване – брат на кан Омуртаг), ранен се пренася като прелита на огромен ромбоиден камък, пригружен от българин, от Кормянското на Ряховското те-ке, където е погребан. Ромбоидният камък на който е прелеля и сега стои до неговия мавзолей. Огромен четвъртият камък стои и при мавзолея на Демир Ба-ба в Разградско, където се смята, че е била гробницата на кан Омуртаг. От огромни монолитни камъни са древните прабългарски скулптури, от Шуменско, наречени "Баби" т.е. бащи на прабългарски. Всички те не ни ли носят послания за това че някои от древните наши предци са владеели познанието за елиминиране на земното притегляне (гравитацията), както и други някои познания. На-ли всичко това най- ярко е изразено в "Града на богощето" в Тибет. Нима и сред прабългарите още е имало дейци, предимно колобри(жреци),които са владеели тези способности? Нищо чудно щом и до днес там по древните прабългарски земи, Волжка

България и крепостта "Дуло" още съществуват загадъчните "шамани", чиито знания науката още не е изяснила. Всичко това говори, че българите носят традиции от древните пеласги и траки(скити) от V хил.пр.н.е. и трябва да се съгласим с автора Е. Мулдашев, че шумерите (древните траки) са познавали "Града на богощето" в Тибет.

По древните български земи (обхващащи районите: част от Хималаите, планината "Индукуш", Алтай, районите от р. Енисей до р. Волга, Свещенния град Аркаим, района около гр.Казан, Кавказ и др.) има още древни свидетелства за прабългарски традиции и сакрални символи. Тези райони са много по близко до Тибет и Връзката с тях е непосредствена. Някои автори оспорват тракийския, гетски и прабългарски характер на населението от районите на Плиска и Преслав. В народния костюм от тези райони намираме близост с тези по гореизброените прабългарски земи. Това е женският народен костюм от районите на Алтай и р. Енисей, от народа "Дили" или "Дуло". В него има същите сакрални елементи – триъгълник, ромб, орел, петел и др., както тези на капънците около Плиска, Преслав, Разград и др. Важен елемент в техните забрадки е глава на орел или петел, което е особеност на народния костюм от районите на Добруджа, Варненско, Разградско, Плиска, Преслав. Тук има специална почит към орела и петела. Празнува се Петльов ден. Ама-зонките които са от тези райони също имат орлова глава на шапките си. Не бива да се отминава и факта, че прабългарско племе от Тарим са и Тохарите (тох на прабългарски означава петел). Петелът е хвърлян от древните гети в ямите като жертвено животно. Следователно не може да се отрича, че основното население от Добруджа и изброените райони е местно – древно тракийско, скитско и прабългарско.

За Плиска и Преслав е съществено и това че древните съкровища от пре-ди новата ера и от по късен период, даже от IVв., като: Златното съкровище от Варненския некропол от IV хил.пр.н.е., Вълчештърънското златно съкровище от I хил.пр.н.е., съкровището с ритоните от с. Борово IV в.пр. н.е и някои други, предимно от Северна България – всички те носят изобразени древни сакрални елементи от установени части от архитектурата от "Града на богощето" (включени в архитектурата на християнските източно- православни църкви) или части от космически кораби от Тибет, дело на предците Атланти или хора от Космоса.

Археологическата наука още не е определила за каква цел са служели съдовете от Вълчештърънското златно съкровище от I хил.

пр.н.е. тежко 12,425кг., състоящо се от 13 златни съда. Може да се изкаже мнение и да се съгласим с хипотезата, че то е свързано с ритуал побратимяване. Такъв ритуал етнолозите зафиксираха запазен и до нашето съвремие в районите на Ямболско. Може би тук става въпрос за побратимяване на Вождове на племена или държави. Съдът с три сърцевидни форми може би е служел за смесване на виното (символизиращо кръвта), което всеки един от тях е носел и което изпиват тримата побратимени. Главните златни съдове с кръгли плоскости (дискове) са музикални инструменти, които се удрят при тъй нареченото "немско хоро" (близко до ръченица) само от присъстващите жени на общото хоро, което се играе от всички. Интересни са тъмните орнаменти изрисувани на кръглите музикални инструменти. Те при всички случаи трябва да бъдат сакрални, тъй като става въпрос за извършването на един много важен ритуал с голямо житейско значение. Тук също виждаме на плоската повърхност в горния и долен край на бордюра триъгълници, а в средата нещо, което прилича на попови лъжички. Те наподобяват описаните от йогите така наречени "асури", които се намират в някои от тибетските пещери и се хранят с фини енергии. Асурите могат да изсмукуват енергия и от човешкото тяло. В допира си с тях, човек може да умре.

Нека включим в нашето изложение и още допълнителни данни към теза-та, че шумерското писмо е създадено тук по нашите земи и по специално в Тракия през V хил.пр.н.е.(писано от мен в сп. "Ави-тохол", бр.27, 2004г.). В експозицията на Исторически музей гр. Нова Загора са изложени експонати от селищните могили край с. Карапово, с. Дядово и гр. от V хил.пр.н.е. Тук по съ-дове и други битови предмети също се виждат няколко знака от Шумерската писменост. Досега не е намерен един от най-важните знаци – осмольчната звездна – знака на думата "бог". Но тук ние го видим поставен на тежест на времето-но от V хил.пр.н.е.

Друг сакрален орнамент, твърде важен е една голяма кънка с продълговат край, подобна на поставеното трето око на древния лемуратлант, описан в книгата на Е. Мулдашев. На това място индийците поставят точка. Този сакрален елемент също е много разпространен по църкви, колони на църкви, мозайки, икони, тъкани, шевици и др. Третото око е много важен елемент. Чрез него атлантиите насочват фините енергии с огромна сила към гадения обект. Него тепърва ли трябва да развиба нашата цивилизация? Затова ли толкова е важно това око, че да се постави над иконостаса в църквата "Св. Димитър" в Стара Загора? За-

това ли и триъгълникът е толкова важен, за да бъде поставен над отгоре пред символа на слънцето и над него кръста на купола (отвън) на Желяз-ната църква в Цариград. Древна Тракия и българите не забравиха своите сакрални символи от VI хил.пр.н.е. до днес.

Друг сакрален елемент е една кръгообразна извивка във вид на черупка на охлюв (условно казано) - точно както авторът Е. Мулдашев рисува носа на лемурите. Благодарение на неговото устройство те са могли да плуват под водата. Този орнамент се намира в мозайки на църкви, икони, колони, шевици и др.

Във вече публикуваното от мен в сп. "Ави-тохол" се говори за царицата Шубад и нейния възстановен образ в "Бритиш музеум", който е сънец от бу-кови листа. Бук не расте в Шумер. Тази трагедия е характерна за с. Кормянско, Севлиевско и Габровско. В тези райони се очичват с букови листа на Гергьовден за здраве хора, къщи, помещения за животни, порти и др. Изхождайки от редица данни можем да изведем хипотезата, че заселването на гр. Ур, първата столица на Месопотамия, след потона III хил.пр.н.е. е от тракийското насе-ление от тези райони. Наименоването на гр. Ур съвпада с рода "Ури" от Габровско, преселен в с. Кормянско след Освобождението. Името на царица Шубад съвпада с наименоването на върхна дреха "Шуба". Името на царя на гр. Ур е Абарги, също съвпада с върхната дреха "Аба". Освен това с преселването този род, племе "ури" в гр. Ур носи своя поминък, занаяти и традиции. В гр. Ур от III хил.пр.н.е. се намират накити, печати, амулети и др. от злато със съ-щата орнаментика – бик, букови листа и др. характерни за районите на Тракия и Средния Балкан. Учудващо е и това, че главното светилище на гр. Ур е на богията на "Луната". При него е изградено помещение за стрижение на овцете. Овцевъдството е характерен занаят за районите на Средния Балкан. Като се прибави и това, че в тези райони и в по широк ареал се казва "ур" за отпърждане магаре, всичко гореизложено убедително налага да се изведе хипотезата, че заселването на гр. Ур е от население от районите на Средния Балкан.

И само това ли е? Преданието говори, че в Средния Балкан, Странджа и Рила също има построени пирамиди. Нима и тук у нас също се намира гено-фонд, както в Тибет и Египет? Има известни данни, че у нас в Средния Балкан е имало "Посветени" и "Гури". Запазени са фамилни наименования "Бонгури", също и "Посветени". Само посветени са погребвали Гаази баба, брата на кан Омуртаг. Освен това, съгласно историята на Волжка България "Джагфар тари-

хи” най-древното име на Стара планина е “Им”. А “Има” е богът на съзида-нието и запазването на материалния свят.

А долмените в насока – и те ли са част от земните съоръжения на линии на триъгълници – по които се насочват фините енергии, за които говори Е. Мулдашев в книгата си “Трагичното послание на древните”. Можем да попитаме тези триъгълници, пирамиди, кръстове, пречупени кръстове, ромбове и др., начертани в мозайки, тъкани, шевици, ритуални предмети и др. имат ли някакво действено значение сега за бита и живота на човека? Нека науката доказва това чрез бъдещите научни открития. Те са ни оставени от древните наши предци, от Висока цивилизация, за която тук населението край Черноморието и Тракия (за наша голяма гордост) и българите съхраниха и днес, ние ги предаваме на бъдещите поколения. Този е огромния капитал, който носим и с който се присъединяваме към Европейския съюз.

Литература:

---

1. Христоматия по история на стария свят , Христо Данов, 1962г.
2. Махабахарата – индийски национални епopeи, 1972г.
3. Експозиция “Неолитни жилища” – Исторически музей гр. Стара Загора
4. Прависторически материали от Разградски окръг, Т. Иванов – Окръжен исторически музей на гр. Разград
5. Каталог на Национален музей Дамаск, 1976г.
6. “3200 години поселищна история на гр. Сандански” – Археологически музей гр. Сандански
7. „По пътя на българите”, Димитър Ил. Димитров, сп. Автомобил кн.11 – 2000г.
8. „Орбиталният полет на Атракасис – Нои, инж. Димитър Чиликов и ст.н.с.г-р Христо Протохристов”, сп. Hayka и техника, бр.10,2004г.
9. „Базиликата в Лозенец”, арх. г-р Дафина Василева
10. “В Прадолината” – историко-пътеписни бележки от Тян Шан и Алтай
Максим Караджов - 2004г.
11. „От кого сме произлезли” - Ернест Мулдашев